

GŁOS

WIELKOPOLSKI

Ukazuje się od 16 lutego 1945

Nr 237 (12 316) ▲ Wyd. 2

Poznań, sobota/niedziela 6/7 października 1984

Cena 5 zł

PL ISSN 0137-9186 ▲ Nr indeksu 35028

Artykuł E. Honeckera w dzienniku „Prawda”

(PAP) Z okazji 35-lecia powstania Niemieckiej Republiki Demokratycznej, dziennik „Prawda” z 5 bm. publikował artykuł Ericha Honeckera, który omawiając na wstępie warunki powstania NRD pisał, że społeczeństwo tego kraju nigdy nie zapomni, iż ponad 20 mln ludzi radzieckich oddało swe życie w walce z faszyzmem.

Niewzruszona przyjaźń z ZSRR, trwałe miejsce we wspólnocie państw socjalistycznych — to fundament rozwoju NRD.

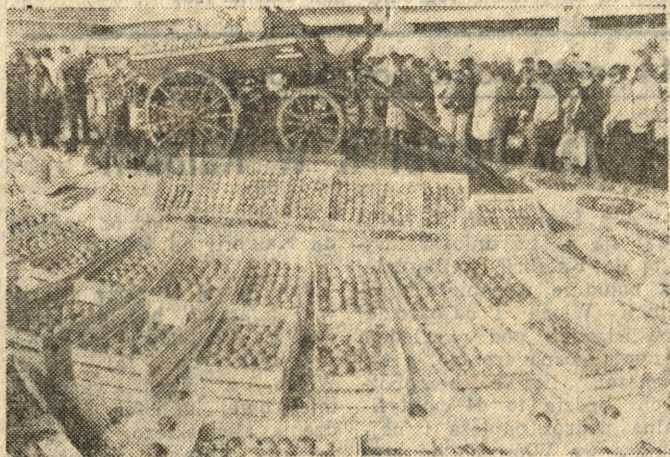
Delegacja Piły udała się do Schwerina

INFORMACJA WŁASNA
Na zaproszenie Komitetu Okręgowego Niemieckiej Socjalistycznej Partii Jedności udała się wczoraj do Schwerina delegacja przedstawicieli władz polityczno-administracyjnych województwa piłskiego z pierwszym sekretarzem KW PZPR Michałem Niedzwiedziem na czele.

Pińska delegacja weźmie udział w obchodach 35 rocznicy powstania Niemieckiej Republiki Demokratycznej w Schwerinie. (jot)

Ogólnokrajowa Wystawa Ogrodnicza w Poznaniu

Wszystkie barwy lata i jesieni w dwóch halach MTP

Ekspozycja owoców z sadów PGO Naramowice. Fot. „Głos” — R. Królak

INFORMACJA WŁASNA

Po raz kolejny Urzędy Wojewódzkie i Miejskie w Poznaniu oraz Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Ogrodnictwa zorganizowały na terenach MTP Ogólnokrajową Wystawę Ogrodniczą. Będąca prezentacją dorobku produkcyjnego i naukowego z dziedziny warzywnictwa, sadownictwa, kwiaciarstwa oraz szkółkarstwa owocowego i ozdobnego Barwy i okazy eksponaty kwiatów owoców i warzyw wystawiają państwowe gospodarstwa ogrodnicze, instytuty naukowe-doświadczalne, związki producentów. M. in. nasz region jest reprezentowany przez PGO Naramowice Owińska, Złotów, Katedr Sadownictwa i Warzywnic

stwa Akademii Rolniczej, wystawców indywidualnych — członków rejonowych spółdzielni ogrodniczych w Gnieźnie, Nowym Tomyślu, Poznaniu i Środzie oraz Wielkopolskiego Związku Ogrodniczego. Specjalna ekspozycja prezentuje Zakład Zieleni Miejskiej w Poznaniu, obchodzący w tym roku 150 rocznicę istnienia.

Z udziałem przedstawicieli władz wojewódzkich — z wicewojewodą, Janem Tomaszewskim oraz miejskich — z wiceprezydentem, Zbigniewem Hablem — w piątek w południe wystawa została otwarta. Czynna będzie także dzisiaj i jutro, w godzinach od 9 do 18. O dużym zainteresowaniu społeczeń-

Dokończenie na str. 2

Komisja Ideologiczna KC PZPR zakończyła obrady w Poznaniu

Partia chce do społeczeństwa trafiać siłą argumentów

INFORMACJA WŁASNA

Po wszechstronnym zapoznaniu się z ideologiczną i polityczną działalnością wojewódzkiej organizacji partyjnej, na przykładzie sześciu środowisk, w piątek odbyły się w poznańskim Komitecie Wojewódzkim PZPR obrady plenarne Komisji Ideologicznej Komitetu Centralnego PZPR, która przez dwa dni toczyła w tym województwie wyjazdowe posiedzenie.

W obradach prowadzonych przez prof. Mariana Orzechowskiego zastępcę członka Biura Politycznego KC, rektora Akademii Nauk Społecznych, obok licznych grona poznańskich aktywów ideologicznych uczestniczyli także członkowie Biura Politycznego KC — Stanisław Kalkus, I sekretarz KW PZPR — Edward Łukasik oraz kierownicy wydziałów KC PZPR — Ideologicznego — Władysław Lorańczak oraz Prasy, Radia i Telewizji — Bogdan Jachacz. Dyskusje nad istotnymi pro-

blemami ideologicznymi partii toczono wokół referatu wprowadzającego wygłoszonego przez Grzegorza Romanowskiego — sekretarza KW PZPR, który omówił formy politycznej i ideologicznej działalności poznańskiej organizacji partyjnej oraz wystąpienia Jerzego Siłskiego — przewodniczącego Komisji Ideologicznej KW.

W interesującej dyskusji podjęto szeroki wachlarz spraw związanych z efektywnością szkoleń partyjnych, niepokojącymi objawami w oświacie i szkołach wyższych, łapaniem teorii z praktyką społeczno-gospodarczą, doskonałymi propagandą, wykonywaniem sprawdzonych inicjatyw, zróżnicowanych w poszczególnych środowiskach. — Partia — mówiono — ma siłę argumentów, ale też gdy trzeba — a przykłady wskazują, że niekiedy już trzeba — powinna sięgać do rozwiązań narzucanych przez politycznego przeciwnika. Nie można dłużej w socjalistycz-

nych uczelniach tolerować zjawisk nie mających nic wspólnego z ustrojem i wychowaniem młodzieży. Mamy już coraz więcej książek, podręczników i opracowań pozwalających czerpać pożądaną wiedzę, ale niektórym nauczycielom i naukowcom brakuje serca dla kształtowania osobowości ludzi żyjących tu i teraz.

— Musimy sobie zdawać sprawę — powiedział w podsumowaniu prof. M. Orzechowski — że w walce politycznej nie może być rezerwu i kompromisu. Chodzi w niej bowiem o dominację. Dyskusje toczono przez dwa dni w Poznańskim świadczą, iż tu tejszy aktyw jest o tym przeświadczony i podejmuje działania służące upowszechnianiu socjalistycznej ideologii w społeczeństwie.

Również inni członkowie Komisji Ideologicznej KC PZPR z uznaniem wyrażali się o organizacji wyjazdowego posiedzenia oraz lokalnych dokonaniach. (bej)

Start „Challengera”

(PAP) W piątek o godz. 7.03 czasu lokalnego, czyli zgodnie z planem, z przylądka Canaveral na Florydzie wystartował do lotu kosmicznego amerykański wahadłowiec „Challenger”. Na jego pokładzie znajduje się siedmioposobowa załoga, w tym dwie kobiety.

A. Poher w Bonn

(PAP) W piątek w Bonn odbyło się spotkanie przewodniczącego francuskiego Senatu Alaina Pohera z zachodniemieckim ministrem spraw zagranicznych Hansem-Dietrichem Genscherem. Omawiano problemy zacieśnienia dwustronnej współpracy w dziedzinie techniki.

Rozstrzygnięto konkurs im. T. Nocznickiego

Rozpoczynają się doroczne „Dni Prasy Ludowej”, z tej okazji podsumowano wyniki konkursu publicystycznego im. Tomasza Nocznickiego, honorującego wybitne osiągnięcia dziennikarskie i organizatorskie. Nagrodę główną otrzymał prof. Jan Borkowski z Instytutu Historii PAN za wkład w rozwój nowatorskich badań nad ruchem ludowym oraz za jego popularyzację.

Jury przyznało kilkanaście nagród publicystom podejmującym tematykę wiejską. Wśród wyróżnionych znalazła się także Maria Kempa-Polcyn, dziennikarka „Głosu Wielkopolskiego”. Laureatami nagrody wręczył prezes NK ZSL wicepremier Roman Malinowski. (o-wan)

Wizyta polskich okrętów w NRD

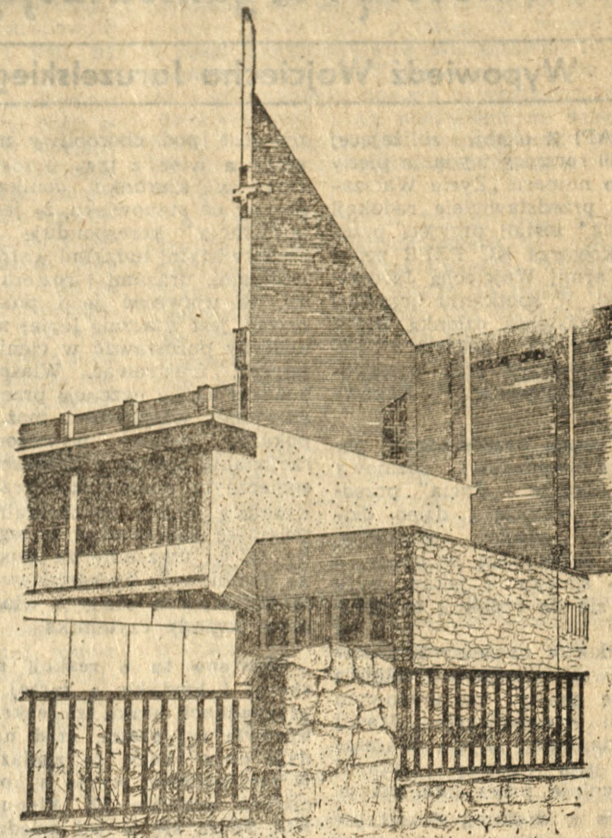
(PAP) W przeddzień jubileuszu 35-lecia powstania Niemieckiej Republiki Demokratycznej 4 bm. z kurtuazyjną wizytą przyjaźni udał się do Rostocku zespół okrętów Marynarki Wojennej PRL w składzie: ORP „Gryf”, ORP „Hutnik” i ORP „Gopło” pod dowództwem admirała Ludwika Janczyszyńskiego.

Bez rozejmu i kompromisu

Nieczesto się zdarza, by Komisja Ideologiczna KC PZPR obradowała właśnie w Poznaniu, ale nie na tę okoliczność chciałbym zwrócić uwagę czytelników. Pragnę się podzielić garścią refleksji na tematy poruszane w czasie czwartkowych i piątkowych obrad Komisji. Są to sprawy dla partii i dla kształtowania postaw społecznych bardzo ważne, wręcz zasadnicze. Zarazem są to sprawy niezwykle trudne. Znacznie bowiem łatwiej wprowadzić socjalistyczne przemiany na przykład w przemyśle i w rolnictwie niż w ludzkiej świadomości.

Z nauki o rewolucji i jej przebiegu wiadomo, że przekształcenia socjalistyczne w świadomości społeczeństwa są niejako ostatnim etapem tej rewolucji. Człowiek i jego światopogląd są materialem, który wolno i nie bez zahamowań poddającą się wpływowi z zewnątrz, zwłaszcza gdy się

Z wielkopolskiego szkicownika

W Koninie stoi wzniesiony w latach siedemdziesiątych piękny kościół pod wezwaniem św. Maksymiliana Kolbego. Trzydniowe uroczystości ku czci patrona — męczennika odbędą się w dniach 8—10 października.

Rys. — J. Nowaczyk

Spotkanie R. Malinowskiego z ludowcami

Wysoka ocena koalicyjnego współdziałania PZPR i ZSL

(PAP) 4 bm. prezes NK ZSL, wicepremier Roman Malinowski spotkał się z sekretarzami gminnych komitetów ZSL. Podkreślił potrzebę konsekwentnej realizacji linii programowo-ideowej, wytyczonej przez IX Kongres. Musi to być dewizą każdego członka

stronnictwa, wyznacznikiem pracy kół i instancji ZSL. Wysoko ocenili dobrą współpracę ZSL i PZPR w koalicyjnym systemie sprawowania władzy. Poinformował o działaniach władz ZSL i rządu w dziedzinie rolnictwa i gospodarki żywnościowej.

W Sali Tradycji Wojsk Lotniczych

Uhonorowanie laureatów konkursu „Wojsko w moich oczach”

INFORMACJA WŁASNA
W Sali Tradycji Wojsk Lotniczych w Poznaniu odbyło się w piątek po południu uroczyste posiedzenie kolegium tygodnika Wojsk Lotniczych i Wojsk Obrony Powietrznej Kraju „Wiraże” z udziałem kierownictwa redakcji prasy poznańskiej. Obecni byli również przedstawiciele Dowództwa Wojsk Lotniczych i władz wojewódzkich.

Podczas spotkania laureatom drugiego etapu konkursu na wspomnienia „Wojsko w moich oczach”, zorganizowanego przez redakcję „Głosu

Wielkopolskiego” i „Wiraży” przy współudziale redakcji tygodnika „Skrzydła Polska”, dowódcy Wojsk Lotniczych — generał dywizji pilot Tytus Krawczyk wręczył nagrody i wyróżnienia.

Redakcję „Gazety Poznańskiej” uhonorowano medalem Zasłużonemu dla Lotnictwa. Wręczono także medale wojskowe grupie dziennikarzy prasy poznańskiej, w tym również „Głosu”.

Sprawozdanie z piątkowego spotkania w Sali Tradycji WL zamieścimy w poniedziałek. (lad)

ODGŁOSY

której nie ma ani rozejmu, ani kompromisu. Kształtowała nie świadomość społeczeństwa i ludzkich postaw w państwie socjalistycznym jest sprawą zbyt ważną, by ten obszar działania nie znalazł się w orbicie zainteresowania i działalności całej partii marksistowskiej. Oczywiście, nie chodzi tu o to, by nagle wszyscy przyjęli naukowy, materialistyczny światopo-

MARIAN FLEJSIEROWICZ

Rzetelnością i argumentacją zdobywać zaufanie czytelnika

Wypowiedź Wojciecha Jaruzelskiego z okazji 40-lecia „Życia Warszawy”

(PAP) Z okazji zbliżającej się 40 rocznicy wydania pierwszego numeru „Życia Warszawy”, przedstawiciele redakcji „Życia” zostali przyjęci przez sekretarza KC PZPR generała armii Wojciecha Jaruzelskiego. W spotkaniu uczestniczyli zastępca członka Biura Politycznego, sekretarz KC Jan Głowczyk oraz wicepremier Mieczysław F. Rakowski.

W czasie bezpośredniej, ponad dwugodzinnej rozmowy dziennikarze „Życia” przedstawili historię i dzień dzisiejszy gazety, problemy, jakie napotykają w pracy, a także sprawy, z jakimi zwracają się do redakcji czytelnicy.

Redaktor naczelny Zdzisław Morawski przedstawił miejsce i rolę gazety na prasowym rynku wydawniczym. Mówił o zadaniach „Życia Warszawy” jako gazety czytanej szczególnie przez inteligencję.

Głos w dyskusji zabrał gospodarz spotkania — generał Wojciech Jaruzelski. Dzisiaj, jubileuszowa okoliczność — powiedział — stała się okazją do wymiany opinii, prześledzenia i sugestii. Jednocześnie spotkanie to jest wyrazem uznania ze strony kierownictwa partii i rządu dla ofiarnej pracy dziennikarzy waszej gazety w ciągu 40 lat jej istnienia.

Decydujący w propagandzie jest jej wynik, efektywność. Dlatego też nie boimy się tematów kontrowersyjnych, konfliktowych. Właściwie każdy temat jest do podjęcia. Spełnione muszą być jednak dwa warunki. Po pierwsze pozytywna intencja autorska oraz umiejętność jej celnego wyrażenia. Po drugie każda publikacja musi być skierowana „do...”, do ludzi, do czytelnika a nie „pod...”, specyficz-

ny gust, pod chorobliwy nastrój, a więc z tzw. prądem czyli w kierunku donikąd. Stoimy na stanowisku, że jeśli publikacja koresponduje z rzeczywistymi ludzkimi wątpliwościami, urazami i rozterkami, to ujawniać je i pokazywać, jest znacznie lepiej niż miałyby pozostawać w cieniu, jątrzyć, frustrować. Właśnie bowiem na tle uczciwie przedstawionej wątpliwości można pokazać pełniej wyważone racjonalne zgodne z interesem społecznym stanowisko. Przez dyskusję, przez pryncypialną polemikę doprowadzić do tego, by to, co uważamy za słuszne dominowało przy kształtowaniu obiektywnej oceny i właściwych poglądów czytelnika.

Mówiono tu o reakcji na skargi i krytykę, a raczej o przypadkach braku tej reakcji. Sprawie tej partia, rząd nadaje dużą rangę, co znalazło w szczególności wyraz w specjalnej uchwale IX Plenum KC. Sporo się w tej dziedzinie już zrobiło, ale jeszcze nie wszystko. Wciąż jeszcze występują fakty opieszałości i bezduszości. Nie będziemy tolerować nieodpowiadania na listy i publikacje zwłaszcza sygnalizujące krzywdę ludzką. Wrażliwość na wszelkie zło jest podstawowym obowiązkiem wszystkich instancji partyjnych oraz organów państwa.

Mówiono wiele o ciężkiej sytuacji materialnej różnych grup społeczeństwa, zwłaszcza emerytów i rencistów. To prawda, Życie wielu ludzi jest trudne. Mamy tego świadomość. Nie można jednak rozpatrywać tej sprawy w oderwaniu od bazy ekonomicznej, od wysokości dochodu narodowego. Tylko łączne widzenie czynników — ekonomicznego i humanitarnego — może dać

odpowiedź, czy to, co robimy jest słuszne, co można zrobić jeszcze?

Właśnie zadaniem prasy jest m.in. wskazywanie jak ze licznych jeszcze rezerw tkwiących w naszej gospodarce, pobudzanie społecznej, intelektualno-zawodowej aktywności w kierunku ich lepszego wykorzystania. Tylko bowiem przez wyższe efekty ekonomiczne można będzie po prostu odczuwalnie warunki życia zwłaszcza najgorzej sytuowanych. Równoległe z tym konieczne jest piętowanie wszystkiego co narusza zasady sprawiedliwości społecznej, obraża socjalistyczną moralność, boli ludzi żyjących w niedostatku.

Można wymienić niemało dziedzin, w których istnieją schorzenia pogłębiające nasze trudności. Nie chcę jednak, aby powstało wrażenie, że władze zgłaszają pretensje jedynie do społeczeństwa. Wzręć odwrotnie — oświadczyć, że w pierwszej kolejności ci odpowiada władza. Odpowiada, gdyż albo nie potrafiła przekonać do czegoś, albo potem tego wyegzekwować. Aby czynić to jednak skutecznie potrzebne nam jest również jeszcze silniejsze wsparcie prasy. Z tą też myślą proszę traktować moją wypowiedź jako próbę wspólnego poszukiwania najlepszych dróg wiodących do świadomości społecznej, a tym samym pozytywnych zmian w naszym życiu.

Występuje wciąż w niektórych środowiskach poczucie niedosytu demokracji. Z drugiej zaś strony tej realny zakres i możliwości nie są w pełni wykorzystywane. Można wręcz powiedzieć, że raz budowana ostatnio ustawowa

konstrukcja socjalistycznej demokracji nie została dotąd wystarczająco wypełniona żywą treścią. Demokracji musi być wszystko się uczyć.

Rozszerzenie zasięgu samorządności, decentralizacja, po winny owocować wzrostem inicjatywy i odpowiedzialności. Niestety pod tym względem nie jest jeszcze najlepiej. Posługuje się m. in. jednym z osobistych doświadczeń. Kilka tygodni temu w wiejskim sklepie GS musiałem długo się tłumaczyć, dla czego chleb w nim sprzedawany jest niesmaczny. A przecież nie rządzi go pieczę.

Kolejna sprawa to reforma. W 1981 roku mówiono, że rząd nie chce reformy, potem, że z nią zwleka, następne, że biurokracja chce ją za dusić. Nie twierdzą, że nie ma ludzi niechętnych reformie, nie taka jednak tendencja dominuje. Prawdą zaś jest, że nie wszystkie uprawnienia i możliwości jakie reforma ta stwarza są wykorzystywane. Bywa, i tak, iż rozległe demokratyczne uprawnienia są wykorzystywane i deformowane. Dotyczy to np. u stawy o szkolnictwie wyższym. Poszła ona bardzo daleko naprzeciw oczekiwaniom środowiska akademickiego, w kierunku samorządności i autonomii uczelni. Była dowodem zaufania, dobrej woli ze strony władzy. Tymczasem w niektórych uczelniach dzieją się rzeczy niepokojące, sprzeczne z socjalistyczną intencją i duchem ustawy. Reasumując prasa powinna z jednej strony pokazywać jak korzystać w większym stopniu z demokracji, a z drugiej strony, jak szkodliwe jest jej nadużywanie. Jak konieczne jest poczucie odpowiedzialności i dyscypliny.

Zjazd SEP w Poznaniu

Rozwój elektryki ważny dla przyszłości kraju

INFORMACJA WŁASNA

Przyszłości kraju nie można sobie wyobrazić bez rozwoju elektryki. Doświadczaliśmy tego w niedawnej przeszłości. Dlatego pod tym hasłem toczą się od piątku w poznańskiej auli UAM obrady XXIII Walnego Zjazdu Delegatów Stowarzyszenia Elektryków Polskich, organizacji skupiającej ponad 50 000 członków.

Specjalistów różnych dziedzin związanych z elektrycznością powitał Wojciech Weiss — przewodniczący Rady Wojewódzkiej NOT w Poznaniu, przypominając, iż czwarty raz forum elektryków odbywa się w Poznaniu, gdzie prąd elektryczny płynie już 80 lat, a samo stowarzyszenie jest o 15 lat młodsze.

Podczas otwarcia zjazdu, wśród delegatów znajdowali się liczni goście, z wicepremierem Zbigniewem Szajdą, ministrem łączności — Władysławem Majewskim, Głównym Inspektorem Gospodarki Energetycznej — Jerzym Wójcikiem, prezesem NOT — Janem Kaczmarem oraz sekretarzem KW PZPR — Stanisławem Piotrowiczem i wojewodą — Marianem Królem. Obecni byli przedstawiciele ministerstwa energetyki oraz sto-

warzyszeń ze Związku Radzieckiego i Francji.

W uroczystej formie nadano tytuły członka honorowego SEP Z. Bitnerowi, E. Harasimowiczowi, A. Iwankowski, E. Janowskiemu, W. Latkowi, T. Skarżyńskiemu i B. Sochorowi. Następnie licznej grupie elektryków wręczono odznaczenia państwowe. Krzyżami Komandorskimi Orderu Odrodzenia Polski udekorowano Kazimierza Kolbińskiego i Jacka Szpotkańskiego, Krzyżami Oficerskimi — Kazimierza Gawadę, Janusza Raszewskiego, Zygmunta Raszewskiego, Stanisława Szelię i Wojciecha Weissą. Krzyżami Kawalerskimi Orderu Odrodzenia Polski odznaczono Zbigniewa Marusa, Ryszarda Mazgajskiego, Jerzego Mierzewę oraz Olimpię Skibę-Rogalską.

Po referacie prezesa ZG SEP — Jacka Szpotkańskiego, rozpoczęła się dyskusja nad problemami polskiej elektryki. Wiceprezesa wybrano Jacka Szpotkańskiego prezesem nowego Zarządu Głównego SEP.

W sobotę — drugi dzień obrad, między innymi nad referatem o mikroelektronice.

Zostaną wybrane władze stowarzyszenia oraz podjęte uchwały. (bej)

Wszystkie barwy lata i jesieni w dwóch halach MTP

Bokowanie ze str. 1

Stawa ta impreza świadczy o lekkości, która na długo przed otwarciem ustawiła się u bram MTP od ul. Świerczewskiego. Dodatkowym magnesem — szczególnie dla działkowców — jest towarzysząca wystawie kiermasz drzewek, krzewów owocowych i ozdobnych, a także cebulek kwiatowych, drobnego sprzętu ogrodniczego, torfu i nawozów, zorganizowany przez Przedsiębiorstwo Nasiennictwa Ogrodniczego i Szkółkarstwa oraz Zakład Zaopatrzenia Ogrodniczego Wielkopolskiej Spółdzielni Ogrodniczo-Przeleńskie.

Staraniem Wielkopolskiego Związku Ogrodniczego d/l licznych wycieczek ogrodni-

ków, które zapowiedziały swój przyjazd na wystawę, 6 brn., w sali kina „Pałacowego” w godzinach od 11 do 14 prof. dr Tadeusz Pudelski mógł będzie na temat najnowszych wyników badań w zakresie warzywnictwa pod okiem dr. Anny Lisieckiej o nowych technologiach w uprawach roślin ozdobnych. O godzinie 15.30 prof. dr hab. Tadeusz Holubowicz omówi kierunki rozwoju współczesnego sadownictwa.

Na marginesie ogólnokrajowej imprezy warto dodać iż wystawcy — członkowie WZO postanowili po jej zakończeniu przekazać wszystkie eksponowane przez siebie owoce i warzywa dzieciom z Domu Pomocy Społecznej przy ul. Rocha. (zd)

44 pontyfikalna podróż papieża

Jan Paweł II w Kalabrii

(PAP) Papież Jan Paweł II udał się z trzydniową wizytą do Kalabrii, najbardziej na południe wysuniętej prowincji Włoch i najbardziej upośledzonej pod względem rozwoju gospodarczego, o najwięcej bezrobotnych.

Będzie to 44 pontyfikalna podróż papieża i najdłuższa we Włoszech od czasu objęcia 6 lat temu funkcji głowy Kościoła rzymskokatolickiego. Będzie to zara-

zem pierwsza podróż papieża do Kalabrii od 800 lat.

Jan Paweł II złoży wizytę w 7 miastach, będzie rozmawiał z robotnikami zakładów przemysłowych, tej części Włoch z przedstawicielami miejscowej ludności, pochodzenia albańskiego. W czasie wizyty zostaną zwiększone środki bezpieczeństwa, ponieważ Kalabria słynie z działalności przestępczej mafii.

Poznańskie Biuro Prognoz Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej przewiduje dzisiaj dla chmurzenie duże z przejaśnieniami, możliwe opady. Temperatura maksymalna od 15 do 18, mi-

nimalna od 8 do 10 stopni. Wiatr słaby, południowo-wschodni.

Wczoraj o godzinie 17 zanotowano w Kaliszu i Koninie 17, w Lesznie, Pile i Poznaniu 16 stopni. Ciśnienie wynosiło 789,8 mm, czyli 985 hPa.

(A-18)

Dzisiejszy serwis informacyjny opracował Walerian Ignasiak

W WIELKOPOLSCIE

W Granowie odsłonięto obelisk

(Inf. wł.) W piątek, w Granowie (województwo poznańskie) odsłonięto obelisk ku czci Władysława Rutkowskiego funkcjonariusza MO, który poległ w roku 1946 w obronie zdobytych ludu pracującego.

W uroczystości udział wzięli przedstawiciele WUSW w Poznaniu i władze gminy Granowo.

Uczestniczyli także kompania honorowa ZOMO. Odbył się apel poległych za wolność i ojczyznę. (beb)

Olimpiada Rolnicza ZSMP w Leszczyńskim

(Inf. wł.) We Włoszakowicach (Leszczyński) odbyła się wojewódzka inauguracja 23 edycji Olimpiady Wiedzy Rolniczej organizowanej przez ZSMP. Tego samego dnia odbył się również finał eliminacji gminnych Olimpiady we Włoszakowicach. Uczestnicy finału, najlepsi w kołach ZSMP, odpowiadali na pytania związane z produkcją roślinną i zwierzęcą, mechanizacją rolnictwa, ekonomią i organizacją produkcji rolnej, działalnością samorządu wiejskiego i spółdzielczego oraz pracy organizacji młodzieżowych. Pierwsze miejsce przyznał Romanowi Zaplać z koła ZSMP w Krzycku Wielkim, a kolejne miejsca zajęli — Ryszard Michałowicz ze Zbąrzewa i Renata Mąkowicz z Włoszakowic. Eliminacje gminne trwać będą w Leszczyńskim do końca roku, a rywalizację w ramach Olimpiady Wiedzy Rolniczej uwieńczy w marcu 1985 r. finał wojewódzki. (ar)

Wizytacja leszczyńskich GS „Samopomoc Chłopska”

(Inf. wł.) W Leszczyńskim przebywają od wczoraj członkowie Prezydium Centralnego Związku Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”, Zarządu Głównego CZS oraz przewodniczący rad nadzorczych WZSR—WZGS z całego kraju. Wczoraj wizytowali oni gminne spółdzielnie „SCH” w województwie. Odbyli również spotkania z członkami prezydium rad nadzorczych i zarządów GS. Dziś natomiast w Międzywojewódzkim Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym WZSR w Boszkowie odbędzie się posiedzenie plenarne, podczas którego podsumuje się wyniki wizytacji w gminnych spółdzielniach w Leszczyńskim. (ar)

Konin

Rozpoczęto rok szkolenia partyjnego

INFORMACJA WŁASNA

Wczoraj w Koninie odbyła się wojewódzka inauguracja roku szkolenia partyjnego.

Kształcenie ideologiczne po winno wzbogacać wiedzę i umiejętności walki politycznej członków PZPR, uczyć klasowej analizy zjawisk społecznych — mówił sekretarz KW PZPR Lech Ciupa. W minionym roku nastąpiło znaczne podniesienie rangi szkolenia. Systematycznie od bywają się zebrania ideologiczne. Większą uwagę zwraca się na przydatność szkolenia w działalności partyjnej. Pozytywnie ocenili można ma sowe szkolenie w POP. Spośród 1498 podstawowych i od działowych ogniw, szkolenie prowadziło 1477 organizacji. W zajęciach WUML-u uczestniczyło 770 słuchaczy.

Stan i rozmiary pracy szkoleniowej nie odpowiadają jeszcze potrzebom toczącej się walki ideologicznej — podkreślił Lech Ciupa. Kształceniem należy objąć wszystkich członków PZPR.

Inauguracyjny wykład wy-

głosił dr Włodzimierz Malendowski z INP UAM w Poznaniu. Mówił o polityce zagranicznej PRL i jej wpływie na zachowanie pokoju i bezpieczeństwa w Europie.

O stanie świadomości politycznej społeczeństwa polskiego na podstawie badań socjologicznych mówił zaproszony na inaugurację kierownik Wydziału Informacji KC PZPR Jerzy Majka.

W trakcie uroczystości 9 osobom wręczono medale „Za upowszechnianie ideologii marksizmu-leninizmu”, 5 u honorowo odznaczonym „Za zasługi dla województwa konińskiego”. Wręczono także 5 listów gratulacyjnych od I sekretarza KW.

★

Przed wojewódzką inauguracją roku szkolenia partyjnego kierownik Wydziału Informacji KC PZPR Jerzy Majka spotkał się z aktywem lektorskim Konińskiego. (pis)

Posiedzenie Biura Politycznego KC KPZR

(PAP) Biuro Polityczne KC KPZR na kolejnym posiedzeniu omówiło m. in. rezultaty oficjalnej wizyty w Związku Radzieckim premiera Finlan-

dii Kalevi Sorsy, rozmów, jakie przeprowadzili z nim Konstantin Czernienko oraz Nikołaj Tichonow.

Biuro Polityczne wysłuchało i zaaprobowало informację Andrieja Gromyki o działalności delegacji ZSRR na XXXIX sesji Zgromadzenia Ogólnego NZ.

PYTANIA-OPINIE-WNIOSKI

Począwszy od 6 lipca br. — rocznicy podpisania w 1950 roku w Zgorzlecu układu pomiędzy Polską a Niemiecką Republiką Demokratyczną o wytyczeniu ustalonej i istniejącej polsko-niemieckiej granicy państwowej na Odrze i Nysie Łużyckiej, opublikowaliśmy w „Głosie Wielkopolskim” cykl reportaży i artykułów (łącznie 11 publikacji), prezentując w nich różne aspekty współpracy i wspólnych działań obu naszych państw i narodów. Było to wspólnie inicjatywa „Głosu Wielkopolskiego” i ukazującego się w stolicy NRD — Berlinie — tygodnika „Wochenpost” podjęta w roku znaczących rocznic — 40-lecia Polski Ludowej i 35-lecia Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Na zakończenie cyklu tych publikacji odbyła się w redakcji „Głosu Wielkopolskiego” dyskusja z udziałem naukowców, poznających zajmujących się problematyką niemiecko-polską. Tematem spotkania było trzydziestopięcioletnie Niemieckiej Republiki Demokratycznej, proklamowanej 7 października 1949 roku. Udział w dyskusji, której obszerny fragment publikujemy poniżej, wzięli: profesorowie Antoni Czubiński — dyrektor Instytutu Zachodniego w Poznaniu, Lech Janicki — wicedyrektor Instytutu Zachodniego oraz dr Tomasz Budnikowski — sekretarz naukowy Instytutu Zachodniego; redakcję reprezentował Tadeusz Kaczmarek, który opracował relację z tej dyskusji.

NRD — nasz sąsiad i sojusznik

„GŁOS” — Proklamowanie nowych państw na kontynencie europejskim jest w naszych czasach zupełną rzadkością. Ale nie to, wówczas, w październiku 1949 roku, zdecydowało o zainteresowaniu opinii światowej powstaniem Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Najistotniejsze było to, że oto narodziło się tuż po powołaniu we wrześniu tegoż roku Republiki Federalnej Niemiec drugie w kolejności, ale pierwsze niemieckie o całkowicie nowym obliczu — państwo robotniczo-chłopskie, które całkowicie zerwało z militarystyczną, a przede wszystkim nazistowską przeszłością Niemiec, przyjęło na siebie odpowiedzialność za wcielenie w życie warunków Umowy Poczdamskiej, zadeklarowało przestrzeganie decyzji terytorialnych podjętych w Poczdami, w tym uznało granicę na Odrze i Nysie Łużyckiej.

A. CZUBIŃSKI: — Zdecydowała o tym już sama geneza NRD. Mówiąc o okolicznościach powstania NRD, trzeba przypomnieć, że — po bezwarunkowej kapitulacji III Rzeszy — Niemcy zostali okupowani i w wyniku tego w czterech strefach okupacyjnych kształtowały się odmienne koncepcje ustrojowe. Z czasem trzy zachodnie strefy okupacyjne zostały połączone, z czego wyrosła — Republika Federalna Niemiec. Natomiast we wschodniej, radzieckiej strefie okupacyjnej stosunki kształtowały się zupełnie inaczej przede wszystkim pod względem politycznym, ale także ekonomicznym, społecznym. Zdecydowały o tym przede wszystkim różnice między zwycięską państwami w polityce wobec pokonanych Niemiec.

„GŁOS”: — To nie zmienia faktu, że przemiany na terenie przyszłej NRD odbywały się przy aktywnym udziale lewicowych i demokratycznych sił niemieckich. One właśnie nawiązały do postępów — demokratycznych, a także rewolucyjnych — tradycji niemieckich.

A. CZUBIŃSKI: — Rzeczywiście, do tych tradycji należała działalność partii komunistycznej, która przed dojściem Hitlera do władzy liczyła 360 tysięcy członków; przed wojną działała też silna partia socjaldemokratyczna, która miała ponad milion członków. Przy tym każda z tych partii w okresie przedhitlerowskim miała znaczące poparcie wyborców.

L. JANICKI: — Mówiąc o powstaniu Niemieckiej Republiki Demokratycznej, trzeba przypomnieć, że wydarzenie to było bezpośrednim następstwem powstania na terenie zachodnich stref okupacyjnych separatystycznego państwa — Republiki Federalnej Niemiec. W tej sytuacji rząd Związku Radzieckiego uznał za konieczne przekształcić swoją strefę okupacyjną w odrębne państwo, które przyjęło nazwę Niemiecka Republika Demokratyczna. Ta właśnie nazwa — Niemiecka Republika Demokratyczna pojawiła się po drugiej wojnie światowej na terenie okupowanych Niemiec wcześniej niż pojęcie Republiki Federalnej Niemiec. W radzieckiej strefie okupacyjnej do prac nad konstytucją przyszłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej przystąpiono już w 1948 roku, jednak wówczas w rozumieniu całości Niemiec, a więc państwa ogólnoniemieckiego. Dopiero później przygotowany projekt ustawy zasadniczej w zachodnich strefach okupacyjnych, z tym, że ta konstytucja w przeciwnieństwie do projektu opracowanego w strefie radzieckiej miała charakter wyraźnie separatystyczny, dotyczyła państwa, które miało powstać na obszarze trzech zachodnich stref okupacyjnych.

A. CZUBIŃSKI: — Była to prosta konsekwencja różnych sposobów realizacji Umowy Poczdamskiej. Konsekwentnie realizowano ją w strefie radzieckiej, właśnie z myślą o powołaniu przyszłego państwa niemieckiego o charakterze demokratycznym. Natomiast w pozostałych trzech strefach — zachodnich umowa ta nie była realizowana i już to samo prowadziło do kształtowania tam separatystycznego, odrębnego państwa. Tak więc podział Niemiec w istocie rzeczy poprzedził powstanie NRD, a jej proklamowanie było konsekwencją podziału Niemiec, spowodowanego polityką mocarstw w zachodnich strefach okupacyjnych.

L. JANICKI: — Potwierdzeniem tego jest

to, że kiedy w radzieckiej strefie okupacyjnej podjęto decyzję o powstaniu NRD, wówczas państwo to przyjęło projekt konstytucji przewidziany poprzednio dla całych Niemiec. I stąd właśnie w początkowym okresie Niemieckiej Republiki Demokratycznej występowały w jej konstytucji pojęcia ogólnoniemieckie, które dopiero później zostały stopniowo zmienione.

T. BUDNIKOWSKI: — Chciałbym zwrócić uwagę na okoliczności stosunkowo mało u nas znane. Mianowicie Umowa Poczdamska traktowała całość terytorium wszystkich stref okupacyjnych jako jedną gospodarczą Jedność pod koniec 1945 roku — z inicjatywy Komunistycznej Partii Niemiec — radzieckie władze okupacyjne dokonały konfiskaty części wielkiego przemysłu, początkowo w Saksonii, a dopiero później stopniowo na całym

Profesorowie Antoni Czubiński i Lech Janicki oraz dr Tomasz Budnikowski.

Fot. — R. Świątkowski

terytorium dzisiejszej NRD. Najpierw dotyczyło to kapitału będącego własnością przestępców wojennych i nazistowskich, ale dopiero po 1949 roku, kiedy rozpoczął się samodzielny rozwój gospodarczy, wówczas już Niemieckiej Republiki Demokratycznej, która przejęła skonfiskowane poprzednio mienie, nacjonalizując je.

A. CZUBIŃSKI: — Jedność gospodarczą pokonanych Niemiec została złamana na skutek nie przeprowadzenia w zachodnich strefach okupacyjnych założeń Umowy Poczdamskiej — na przykład reformy rolnej, która została tam zupełnie inaczej potraktowana niż w strefie radzieckiej; nie została też dokonana likwidacja monopolu, a zakładano przeciwnie, że monopole, współodpowiedzialne za rozwój militarystyki niemieckiej i za przygotowanie hitlerowskiej wojny, miały być rozwiązane. Gospodarka w strefach zachodnich poszła w zupełnie innym kierunku niż to przewidywały decyzje poczdamskie. Nadto w 1948 roku, kiedy już zaczęto tworzyć załaski Republiki Federalnej Niemiec, wtedy w czerwcu tego roku dokonano tam reformy walutowej, co praktycznie już rozstrzygnęło podział Niemiec na dwie części.

„GŁOS” — Tak więc o podziale Niemiec zdecydowało nie wykonanie treści postanowień Umowy Poczdamskiej w zachodnich strefach okupacyjnych.

A. CZUBIŃSKI: — Szczególnie istotne są dwa aspekty. Po pierwsze — istnienie wielkich Niemiec w centrum Europy zawsze prowadziło do ich dominacji nad pozostałymi państwami naszego kontynentu. Ta zaś dominacja, przynajmniej w ostatnich paruśmi latkach, zawsze prowadziła do narzucenia przez Niemcy swoich dążeń innym narodom, a w konsekwencji do naruszania pokoju w Europie. Powstanie NRD — państwa, które wykonało warunki Umowy Poczdamskiej — uniemożliwiło spełnienie Niemcom tej roli, która odgrywała Rzesza Niemiecka, zwłaszcza w końcu XIX wieku, potem na początku naszego stulecia — mam na myśli wojny Bismarcka, następnie pierwszą i drugą wojnę światową. Drugi aspekt polega na tym, że wraz z powstaniem NRD na terytorium dawnych wielkich Niemiec powstało pierwsze niemieckie państwo rzeczywiście demokratyczne. Pań-

stwo, które zlikwidowało monopole i junkierstwo państwa, które odeszło od hasła nacjonalistycznych, a na forum międzynarodowym reprezentuje dążenia pokojowe i stoi na gruncie współpracy z innymi państwami.

L. JANICKI: — Polska miała szczególnie uzasadnione przyczyny, by powstanie NRD określić mianem punktu zwrotnego w dziejach Europy. Bo przecież pierwszym aktem międzynarodowym Niemieckiej Republiki Demokratycznej było uznanie w układzie zgorzeleckim 6 lipca 1950 roku naszej granicy zachodniej, określonej w tym układzie jako granicy między Polską a Niemcami. Jest to bowiem granica Polski z NRD, a równocześnie wschodnia granica niemiecka. Tak więc NRD od początku swego istnienia stała na gruncie potwierdzenia tego terytorialnego statusu rzeczy w Europie, który był następstwem drugiej wojny światowej.

„GŁOS”: — Było to jednocześnie potwierdzenie pokojowych dążeń NRD i jej woli kształtowania przyjacielskich stosunków z naszym państwem.

L. JANICKI: — Przypomnijmy, że NRD podpisała układ o uznaniu granicy na Odrze i Nysie Łużyckiej w okresie, kiedy drugie państwo niemieckie — RFN odmawiała Niemieckiej Republice Demokratycznej prawa do zawierania jakichkolwiek układów granicznych z Polską. Na międzynarodowe uznanie naszej zachodniej granicy sama RFN zdobyła się dopiero dwadzieścia lat później. A przecież i teraz niektórzy politycy zachodni-niemieccy nadal odwołują się do wewnętrznego prawa RFN, ludzkie społeczeństwo, że kiedyś w przyszłości granica ta mogłaby być jeszcze przedmiotem rokowań. Jest zaśługą NRD nie do przecenienia, że właśnie to państwo niemieckie pierwsze uznało granicę na Odrze i Nysie, potwierdzając tym zerwanie z wielowiekową tradycją niemieckiego naporu na Polskę.

„GŁOS”: — Długo podtrzymywano w Republice Federalnej tak zwana doktrynę Hallsteina, według której tylko RFN miałaby mieć prawo występowania w imieniu wszystkich Niemców i w imieniu Niemiec, chociaż te jako państwo od dawna nie istnieją.

Mimo to NRD poprzez swój rozwój oparty na ścisłych związkach z państwami socjalistycznymi, z czasem zyskała sobie szerokie uznanie polityczne, a pod względem rozwoju przemysłu jest obecnie w pierwszej dzie-

NRD spowodowany był także takimi okolicznościami, jak decyzja o odsunięciu od stanowisk publicznych przestępców wojennych i ludzi, którzy dyktando zaangażowali się po stronie hitlerizmu. W tej sytuacji trzeba było, i to uczyniono, dopiero przygotować ludzi do kierowania wieloma podstawowymi dziedzinami życia społecznego i gospodarczego, przede wszystkim do służby publicznej, głównie oświaty.

A. CZUBIŃSKI: — Dzisiaj NRD wśród krajów socjalistycznych należy do tych, w których jest najwyższa społeczna wydajność pracy. Zastępuje na uwagę zwłaszcza systematyczność, z jaką przez lata budowano nowe struktury gospodarcze. Odbudowano i rozbudowano przemysł, przekształcono rolnictwo. Kolektywizację rolnictwa, rozpoczętą w 1952 roku, zakończono w 1960. Czynnikiem to w sposób przemysłowy, uzyskując potem trwałe i pomyślne wyniki. Przejawiają się one także w tym, że już w roku 1966 NRD mogła wprowadzić pięciodniowy tydzień pracy. Nie ma przesady w stwierdzeniu, że NRD dokonała w swym 35-leciu wielkiego skoku w rozwoju ekonomicznym i społecznym.

T. BUDNIKOWSKI: — Do podobnych osiągnięć należy konsekwentne rozwiązywanie problemów mieszkaniowych. Już w 1990 roku w NRD każda rodzina ma mieć własne mieszkanie.

L. JANICKI: — Skoro przypominamy rok 1952, to warto powiedzieć, że w NRD nie od razu, lecz dopiero trzy lata po proklamowaniu Republiki — na podstawie decyzji II Konferencji Niemieckiej Socjalistycznej Partii Jedności — przystąpiono do budowy podstaw socjalizmu. To jest też dowodem na to, że proklamowanie NRD jeszcze nie przesądziło rozbitcia politycznego Niemiec. Związek Radziecki nie wykluczał wtedy połączenia obu nowych niemieckich państw państwowych w wyniku powszechnych i wolnych wyborów w całych Niemczech, pod jednym warunkiem — pełnej tak zwanej militarnej neutralizacji, utworzonego w ten sposób demokratycznego i pokojowego państwa niemieckiego, które miało by też potrzebne do obrony kraju siły zbrojne. Nie mogłoby ono wszakże należeć do żadnego takiego systemu sojuszy, który byłby wymierzony przeciwko któremukolwiek państwu bylejakiej antyhitlerowskiej. Związek Radziecki dał temu wyraz w nocie z 10 marca 1952 roku skierowanej do mocarstw zachodnich; do tej noty dołączony był projekt traktatu pokoju dla Niemiec. Odrzucenie tej propozycji przez mocarstwa zachodnie — zresztą za rodą ówczesnego kancлера RFN, Konrada Adenauera — sprawiło, że oba państwa niemieckie od tamtej pory różniły się także pod względem ustroju, społeczno-ekonomicznego. I formalnie wówczas właśnie przystąpiono w NRD do budowy podstaw socjalizmu; w latach 1949—52 NRD była — jak to się zwykło określać — państwem przede wszystkim antyfaszystowsko-demokratycznym.

„GŁOS”: — Spróbujmy jeszcze odpowiedzieć na pytanie, jakie znaczenie dzisiaj — po trzydziestu pięciu latach swego istnienia — ma Niemiecka Republika Demokratyczna dla bezpieczeństwa międzynarodowego, a także z polskiego punktu widzenia.

A. CZUBIŃSKI: — Przede wszystkim — jak mówiliśmy na początku — sam fakt istnienia tego państwa zmienił zasadniczo mapę polityczną Europy. Znaczenie NRD jest bardzo istotne — bez NRD trudno sobie w ogóle Europe wyobrazić. A przecież dzisiejsza Europa — właśnie wraz z Niemiecką Republiką Demokratyczną i między innymi dlatego, że jej częścią składową jest to państwo niemieckie — żyje już dwa razy tak długo w stanie pokoju niż po pierwszej wojnie światowej. Dzięki NRD jest uznawana przez 131 państw całego świata. Nie ma już ani śladu tego bojkotu, który był celem doktryny Hallsteina, ona po prostu upadła. NRD i RFN zostały przyjęte do Organizacji Narodów Zjednoczonych, Niemiecka Republika Demokratyczna bierze pełny udział w międzynarodowym życiu politycznym.

L. JANICKI: — Z polskiego punktu widzenia szczególne znaczenie ma Układ Zgorzelecki z roku 1950, który stanowi istotną cezurę w dziejach całych stosunków polsko-niemieckich. Bez tego układu nie byłoby też układu grudniowego zawartego w 1970 roku pomiędzy Polską a Republiką Federalną. Łączy nas z NRD i to, że terytorialno-polityczny rewizjonizm zachodni-niemieckiej godzi zarówno w Polskę, jak i w Niemiecką Republikę Demokratyczną. I NRD, i my równie stanowczo przeciwstawiamy się tezie zachodni-niemieckiej, o rzekomym dalszym istnieniu Rzeszy Niemieckiej w granicach z 1937 roku, i o identyczności Republiki Federalnej Niemiec z tak rozumianą Rzeszą. Dotyczy to też instytucji ogólnoniemieckiego obywatelstwa usurpowanej sobie przez wewnętrzne prawo RFN. Instytucja ta godzi tak w NRD jako całość, jak i w polskie ziemie zachodnie i północne, bo obejmuje część mieszkańców tych ziem mimo, że chodzi tu bądź o obywateli NRD bądź o autochtonicznych Polaków — obywateli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

„GŁOS” — Powstanie NRD, jej rozwój i pozycja w świecie, a przede wszystkim jej polityka pokojowa i bliski nam ideowo charakter tego państwa, fakt, że jesteśmy krajami zaprzyjaźnionymi i sojusznikami — wszystko to, sprawia, iż polska granica zachodnia po raz pierwszy w dziejach jest granicą pokoju i przyjaźni, współpracy i dobrego sąsiedztwa. Jest to równie ważne dla nas jak i dla NRD, a także Europy. Jest bowiem istotną podstawą pokoju w Europie.

L. JANICKI: — Dodałbym, że tradycją

KULTURA * KULTURA * KULTURA * KULTURA * KULTURA * KULTURA

Co w kulturze poznańskiej mnie się nie podoba

17 tez prezydenta

Plac Kolegiacki w Poznaniu, sala Błękitna Urzędu Miejskiego. Posiedzenie Rady Kultury przy prezydencie miasta. Zabiera głos Andrzej Wituski. Mówi, że 13 lat pracy w tym urzędzie nie tylko na temat oczywistych osiągnięć poznańskiej kultury ale także na temat „Co w kulturze poznańskiej mnie się nie podoba”. Swe zastrzeżenia prezydent sformułował w 17 tezach.

Teza I — brak samokrytycyzmu w ocenach. Jakakolwiek ocena negatywna jak choćby działalności Pałacu Kultury czy Filharmonii wywołuje mnóstwo reakcji obronnych. O Teatrze Tańca prezydent wprost boi się powiedzieć krytycznie. Denerwują go też recenzje zamieszczane w poznańskiej prasie po zagranicznych występach zespołów artystycznych z Poznania. Piszą te teksty pełne zachwytów dziennikarze jadący za granicę na koszt owych zespołów. Sam prezydent oglądał występ „Wielkopolski” w Belgii, na którym byli oczywiście potknięcia, także w sensie dosłownym. Sprawozdanie natomiast później w prasie poznańskiej było jak zawsze superdobre. W domu rodzinnym Wituski mówiono często o przedwojennym recenzencie Zygmuncie Sitoskim — „Jak Sitoski napisał to była prawda”. A jak tu dzisiaj uwierzyć, że rzeczywiście tak jak pisał poznański recenzent, wszystko jest najlepsze...

Teza II — brak integracji i wzajemnego szacunku środowiska. Samych zaproszeń różnego rodzaju do przedstawień środowisk twórczych wysyłanych jest około 5000. Na wernisażach zaś i na koncertach często bywa tylko rodzina artysty i wysłani tam urzędnicy magistracy. Tak zdarzyło się choćby na niedawnym koncercie znanej poznańskiej pianistki (tu pada nazwisko) w Sali Białej — przyszedł 14 osób, w tym 10 z rodziny. Brak jest najczęściej dyskusji merytorycznych po premierach, koncertach, wystawach...

Teza III — brak jest w Poznaniu ambicji nowatorstwa, występuje minimalizm. Przykładem — Teatr Muzyczny, Filharmonia.

Teza IV — snobizm odbioru zjawisk kulturalnych. Wartościowe imprezy mają najczęściej bardzo wąski krąg odbiorców, bo są „zwykłe”. Na festiwal muzyki Ravela nie można było się natomiast do cisnąć. „I chciałem bardzo wielu tych którzy tam przyszedli, zapytać wprost — A z przyszłości na następny koncert teraz, pan będzie czekał aż do przyszłorocznego festi-

walu czy do Konkursu Wieniawskiego?” mówi prezydent. Gdy byśmy w Poznaniu „wyjechali” z Muzeum Narodowego obrazy Jacka Malczewskiego i zorganizowali gdzieś odrębną ich wystawę i gdyby były na ten temat jeszcze ze dwie audycje telewizyjne — przyszłyby tłumy. Te same obrazy wiszące w Muzeum Narodowym ogląda dziennie po kilka najczęściej osób.

Teza V — niewykorzystanie bazy, jaką dysponuje kultura. Dotyczy to prawie wszystkich domów kultury. Także — „Mozaiki” SARP-u, auli szkoły muzycznej na Solnej, auli Akademii Muzycznej, pięknych pomieszczeń oddanych za spore przecież pieniądze w budynku Towarzystwa Winiawskiego.

Teza VI — brak dynamicznych inicjatyw animatorskich, kulturalnych, w zakresie pozyskiwania na występy w Poznaniu najwybitniejszych wykonawców. Po kraju „kraj” wspaniali artyści — wielu nigdy do Poznania nie dotrze. Yehudi Menuhin grał w Krakowie, w Poznaniu nie. Występy Raya Charlesa to jednak za mało. Czy my w ogóle za bardzo swej uwagi nie przesunęliśmy w kierunku rozrykowej kultury młodych?

Teza VII — pogon za pieniędzmi za wszelką cenę. Przysyłane są pisma od rad pracowniczych jak to prezydent nie docenia wspaniałej pracy ich dyrektorów — i proszą by podwyższyć tym dyrektorom pensje chociaż o 500 zł... A ilu to artystów obiega akademie, spotkania, byle tylko zdążyć na wszystkich występach. Tam nie ma mowy o warsztacie twórczym, a jedynie o harmonogramie. Audytoryum jest nieważne: artysta (tu pada nazwisko) z repertuarem podkasanej muzy występuje w sytuacji zupełnie temu nie odpowiadającej. Ci sami muzycy grają i w orkiestrze Agnieszki Duczmal i u Mieczysława Donajewskiego i w Filharmonii, i na weselach; gdyby zdążyli występować jeszcze i w innych orkiestrach.

Teza VIII — wyjazdy zagraniczne są najczęściej w jedną tylko stronę świata, w jednym określonym kierunku. Brak szukania nowych wartościowych kontaktów zagranicznych.

Teza IX — wygoda instytucji artystycznych. W niedzielę często Muzeum Instrumentów Muzycznych było zamknięte; Muzeum Archeologiczne z piękną salą nie w niej właściwie nie organizuje. Wiele instytucji swój program działania układa przez pryzmat obsady personelu, trudności z zatrudnieniem, a nie chęci

rzeczywistego oddziaływania kulturalnego.

Teza X — nieczytelność, zardzewienie. Marnowane są wielkie dobra kultury — „Byłem w domu Nowowiejskich, co tam zobaczyłem przekracza wszelkie granice”. Źródłem jest wzajemna nienawiść rodziny. Na Starym Rynku trwa rozgrywka o lokale SARP — „Społem”, fotograficy nie mogą uzyskać pomieszczeń, bo naukowcy nie chcą przejść piętro wyżej. „Hotelu Saskiego” nie można na skutek sprzecznych interesów wreszcie oddać kulturze.

Teza XI — jakość odchodzących z Poznania artystów nie współmierna jest do jakości przychodzących tutaj. Do Teatru Tańca zaangażowani są młodziutki absolwenci szkoły baletowej, na miejsce tych, którzy uzyskali swoją pozycję artystyczną. Henryk Machalica, Leonard Pietraszak, Marzena Trybała po odejściu z Poznania zostali wysoką pozycję w kraju, tu byli nie doceniani. I odchodzenie z Poznania wybitnych artystów to nie sprawa mieszkań dla nich.

Teza XII — nieproporcjonalność nakładów do osiągniętych efektów. Jak choćby w premierach Teatru Muzycznego.

Teza XIII — brak animatorów kultury w środowisku studenckim. W środowisku tym kultura „siadła” zdecydowanie. A jest to jeden z największych ośrodków studenckich w kraju, ma wiele klubów.

Teza XIV — klęska kultury zakładowej. W zakładach pracy na temat kultury nie mam z kim rozmawiać. I czy to była tylko piękna teoria, że „Cegielski” chodzi na spektakle teatralne?

Teza XV — przy tak silnym w Poznaniu środowisku plastycznym — brak plastyki w mieście. Brak rzeczywistej egzekucji wymagań przez plastryka miejskiego. Neony, plakaty, napisy jakże często są kosztowne, w złym guście.

Teza XVI — regres w uzyskiwaniu przez poznańskich twórców nagród ogólnopolskich.

Teza XVII — „Denerwuje mnie ta wieczorna pustynia kulturalna, zwłaszcza w piątki i soboty wieczorem, gdy ludzie chętnie korzystali z imprez kulturalnych”.

Do tych wszystkich stwierdzeń prezydenta ustosunkowała się w dyskusji, często bardzo polemicznej, członkowie Rady Kultury. Ich stanowisko na temat mankamentów kultury w Poznaniu — w następnym zapisie sprawozdawczym.

Zanotował:

WŁODZIMIERZ BRANIECKI

O pierwszych koncertach i imprezach artystycznych można było przeczytać na słupach ogłoszeniowych w roku 1955. Potem przyszły wstępny zespół amatorskich w Auli Uniwersyteckiej, montaż słowno-muzyczny w Teatrze Nowym z okazji Roku Mickiewicza i wreszcie imponujące, jak na ówczesne czasy, widowisko teatralne „Pan Tadeusz”, wystawiane w Poznaniu kilkakrotnie na przełomie lat 1956/57. Aktorami byli pracownicy kilku spółdzielni pracy. Okazało się, że działalność amatorska jest tak samo ważna jak praca zawodowa, że zabawa w teatr to tylko fragment ruchu artystycznego, w którym każdy odnaleźć może dla siebie coś fascynującego. A zainteresowania mają ludzie przecież różnorodni. I wbrew pozorom nie zawsze ich potrzeby zaspokajane są w domach kultury. Zaczęto więc zrzeszać się najpierw w ramach kilku spółdzielni, potem dzielnic, aż w końcu w 1959 roku powstało Stowarzyszenie Oświatowo-Kulturalne Poznańskich Spółdzielni Pracy. Do dnia dzisiejszego jest to jedyna tego typu organizacja działająca wśród spółdzielców w Polsce.

Gdy powstawała, swój akces zgłosiły do niej 22 spółdzielnie pracy i inwalidzkie. Dziś, po 25 latach, jest ich już 50. Podobnie w miarę upływu lat wzbogacał się program działalności stowarzyszenia, do spółdzielców adresowano coraz więcej propozycji spędzania wolnego czasu. Niektóre formy przemijały wraz z modą, inne rozwijały się, przynosząc chlubę spółdzielczej kulturze.

Taką wizytówką jest niewątpliwie Chór Mieszany im. Stanisława Moniuszki, mający tradycję prawie 65-letnią, a od 1953 roku działający pod patronatem Wojewódzkiego Związku Spółdzielczości Pracy. Chór odnosi liczne sukcesy na estradach krajowych i zagranicznych, jest laureatem wielu festiwali, konkursów i przeglądów. Niezależnie od uprawiania muzyki chóralnej a cappella zespół stale współpracuje z orkiestrami Teatru Wielkiego i Państwowej Filharmonii w Poznaniu, wykonując niektóre partie oper i utwory kantatowo-oratoryjne. W repertuarze ma m. in. „Joannę d'Arc” A. Honeggera, III Symfonię K. Szymanowskiego, „Tańce Północne” A. Borodina, „Msze koronacyjne” W. A. Mozarta, fragmenty „Borysa Godunowa” M. Musorgskiego. Obecnie chórem dyryguje Antoni Grochowalski, a w swojej powojennej historii zespół śpiewał pod batutą Stefana Stulińskiego, Zdzisława Szostaka, Mieczysława Donajewskiego.

W „Mozaice” nie ma czasu na nudę

Często ze słowem „amatorski” kojarzą się określenia — mierny, słaby, nie wnoszący do kultury żadnych wartości. O tym, że są to skojarzenia mylące, świadczy nie tylko spółdzielczy chór, ale także klub fotograficzny „Pryzmat”. Jego działalność zaczęła się bardzo typowo — od 1959 roku organizowano kursy dla fotoamatorów. Z niewielkiej, bo liczącej zaledwie 12 osób, grupy powstał w 1964 roku Amatorski Klub Fotograficzny „Pryzmat”. Zrzesza on tych, dla których fotografia stała się pasją życia i którzy często potrafią zarazić nią innych. Nie ma chyba drugiej takiej jak właśnie „Pryzmat” sekcji w stowarzyszeniu, w której wspólnym hobby zajmowałyby się całe rodziny. Z działalnością klubową wiąże się nie tylko liczne plenery, wycieczki, obozy, wystawy czy konkursy krajowe i zagraniczne, ale także różne formy kształcenia. Jedną z nich jest powołane dwa lata temu Studium Fotografii Młodych, w którym młodzież poznaje arkaną wiedzy fotograficznej.

Chór Mieszany im. Stanisława Moniuszki i „Pryzmat” to niewątpliwie najbardziej reprezentatywne nasze zespoły. Ale nie jedne — mówi dyrektor Stowarzyszenia Oświatowo-Kulturalnego Poznańskich Spółdzielni Pracy, Jerzy Brodniewicz. — Obecnie działają prawie 30 różnych klubów, sekcji, zespołów. Nasz program działania jest bardzo szeroki. W zajęciach stałych, jak i okazjonalnych, rocznie bierze udział ponad 10 tysięcy spółdzielców i członków ich rodzin.

Dla dzieci i młodzieży istnieją kluby filatelistów, myślarzy, młodego turysty „Leśne trampy”, grającego krążka, taneczny, szachowy, teatralny „Studio”. Dorosli działają w sekcjach filatelistów, szaradzystów, szachowej, wędkarskiej, zespołu wokalnoinstrumentalnym, klubie „Złota Rączka” zrzeszającym emerytów zajmujących się drobnymi pracami ręcznymi. Ważne jest, iż wiele klubów powstaje nie jako na zamówienie społeczne, z inicjatywy samych zainteresowanych. Tak było na przykład ze „Złotą Rączką” czy klubem Wiedzy Tajemnej „Enigma”, który w ubiegłym roku kulturalnym cieszył się ogromnym powodzeniem. Odbywały się w nim spotkania na temat bioenergoterapii, radiestezji, różdżkarstwa, astro-

logii, psychotroniki, magii i technik medytacyjnych Dalekiego Wschodu.

Wiele miejsca w działalności stowarzyszenia zajmują zajęcia oświatowe. Od wielu lat prowadzi się kursy języka niemieckiego i angielskiego dla dzieci i dorosłych, w ognisku muzycznym naucza się gry m. in. na gitarze, akordeonie, fortepianie, skrzypcach. Dla spółdzielców i członków ich rodzin organizowane są kursy kroju i szycia, dziewiarstwa ręcznego, makramy, tkactwa artystycznego, haftu, fryzjersko-kosmetyczne, metaloplastyki. Głównie do młodych małżeństw adresowane są cykliczne spotkania klubowe uniwersytetu dla rodziców. Wykłady z zakresu medycyny, prawa rodzinnego, ekonomii, problematyki wychowania dzieci, życia rodzinnego prowadzą zapraszani specjaliści.

Z zapotrzebowania społecznego wyrosły kursy pomocy w nauce dla uczniów ostatnich klas szkół podstawowych. Nie mają one żadnej sztywnej formuły — organizuje się je wtedy, gdy są potrzebne i na tak długo, jak jest to konieczne. Zadaniem zatrudnionego pedagoga jest zorientowanie się w brakach wiadomości ucznia i określenie, jak długo należy mu pomagać. I choć z tej formy działalności stowarzyszenia korzysta można przez cały rok, najwięcej chętnych bywa zawsze pod koniec roku szkolnego.

Drugą, niespotykaną nigdzie indziej, formą pracy spółdzielczej organizacji jest Społeczny Ośrodek Kultury Usług. Celem jego działalności dydaktycznej jest podniesienie kultury obsługi w spółdzielczych placówkach usługowych i handlowych. W programie kursów mieszczą się m. in. elementy techniki sprzedaży, psychologia, ochrona prawna.

Większość kursów i imprez kulturalnych odbywa się w klubie „Mozaika” przy Starym Rynku oraz w małej sali konferencyjnej w pomieszczeniach stowarzyszenia. W „Mozaice” życie klubowe toczy się cały dzień. Odbywają się tu imprezy o lokalnym charakterze, turnieje wystaw, giełdy, szkolenia, a nawet uroczystości rodzinne. Jej drzwi otwarte są dla spółdzielców od godziny 8 aż do 22. Tutaj właśnie koncentruje się życie stowarzyszenia, tutaj niejedną trafilę może przypadkowo i pozostali w jakiejś sekcji czy zespole, rozwijając swoje pozawodowe zainteresowania.

ANNA PLENZLER

Aż tutaj niesie się głos z dworca: „Pociąg gotowy do odjazdu”. Skrećmy do przemyślów, Pożółk, po rudzie, ale i zielone drzewa poboczu... Jesień — ta ładna jesień jeszcze. Nitki babiego lata płyną w powietrzu.

Przeglądając szara ulica Magazynowa. Wagon stoi tam na jakichś szynach. Na co czeka?

A tu na Przemysłowej — ogród z gestwiną jesienią. Z podniszczonymi od deszczów astrami. Zaraz też Rynek Wildecki. Niedziela. Popołudnie. Stragany puste.

Sikorskiego. Podwóreczko, na którym stoczy kartonów. Do wysyłki? A dom przy tej ulicy — jedne wypucowane, inne z oblażonym tynkiem.

„Kogo pan szuka?” Jacyś trzej chłopcy stoją przede mną. Przed chwilą wdrapali się na podmurówkę, wdziałem jak ich

twarze przylgnęły do szyby okiennej. To róg Prądzińskiego; napis na domu, że tam harcerze. Coś się chyba za szybą dzieje, więc oni...

Kogo ja szukam? No... Dom przepastny. Nie naj-

Wędrując po Poznaniu

Jesienne wszystko ~ nic

piękniejszy. Ale zachował jednak ślady dawnej świetności. Nad wejściem — kamienne główki kobiece. Ornamenty z liści.

Mroczna brama. Drawniane, wytarte przez czas schody. Balustradka z konsolkami.

Na półpiętrze otwarte okno. Widać małe podwórko w dole; druciana siatka jest oddzielony krakbzu i żółtawe łodygi, któ-

re jeszcze wczoraj były kwiatami.

Wędruję po schodach. Słychać telewizyjne gadanie spoza którychś drzwi. A tu znowu czeka pies.

Jest! Mogłem zresztą nawet nie zauważyć tych

ich nazwisk na kolorowym skrawku papieru... Dzwonię.

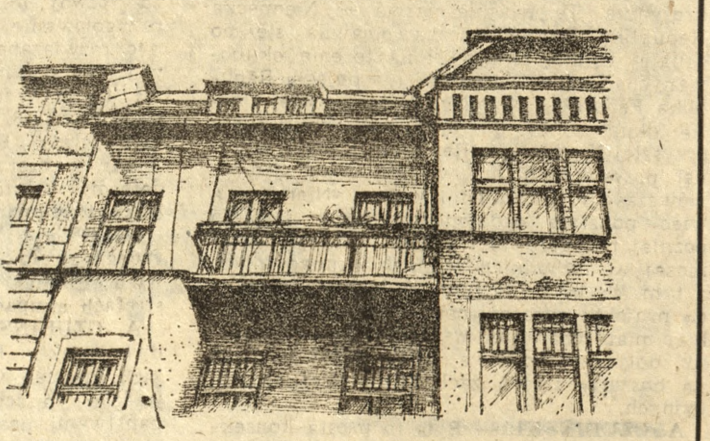
I potem jestem u nich długo. Bo jak nie chciał człowiekowi być tam, gdzie ludzie — są szczęśliwi. Roześmieliby się, gdyby im to jednak powiedział.

Jest tu też S. M. Opowiada, że jak malowali po lichromię kościota w jakiejś wiosce, to gdy siedzieli na rusztowaniach pod sufi-

tem, zaczęła się msza. Do-datkowa? „I patrzmy, a baby wszystkie mają takie kropki na czole”. Bo oni zostawili na dole miskę z wodą, tam myli w niej pedzle. No i kobiety wkładały w tę wodę palce i że gnaly się, dotykając czola... Więc oni tam pod sklepieniem przywarli na deskach cichutko. Przez całą mszę.

Jest tu Gabi i Matylda. Ma te. Ale Matylda już do pierwszej klasy. I J. opowiada jak w szkole na pierwszym zebraniu rodziców jakaś inna matka do niej: „Bejmy pani do którego wystarczom?” A jak nauczycielka coś im tłumaczyła, to ta jej nowa koleżanka do niej jeszcze: „Co, lache nam robi czy co?” Ona niby to tak po cichu, ale nauczycielka usłyszała i był wyśmiał.

J. tu od niedawna. Mówi, że wolał tutaj na Wildecku niż żeby w blokach.

Rys. — J. Nowaczyk

Bo pokoje wysokie. I wysmakowanie wszystko sobie urządzili.

Tyle że potem — Polska, Polska... O Polsce. B. i ten jej mąż — on zresztą właściwie słuchał. Żeby im — jak z Polską? I co dalej... I że... A co powiedziałem, to oni na mnie.

Jak już wychodziliśmy — ciemno. I nagle pod nogi, a na ulicy jest bruk, kostki granitowe — latawiec. No, nie latawiec... Taki samolotik z papieru. Spłynął z góry. Podnoszę go i patrzę skąd on. Na balkony. W okna. Ale nie. BRAN

KULTURA KULTURA KULTURA KULTURA KULTURA KULTURA

TEATR

Szekspir w dzinsach

Scena zbiorowa z poznańskiego „Henryka V” w reżyserii Jana Kulczyńskiego.

Fot. — R. Jasiewicz

nie przemienia się na naszych oczach z współczesnego nam narażona w sędziwego Arcybiskupa. Bardzo zabawne są gajlskie

ma widzami. Na ogół domino-
wało nie tyle może niezrozumie-
nie intencji i racji teatru, co
wzręcz pewnego rodzaju rozczarowanie. Zaproszeni zostali na
Szekspira do teatru... o ponad
stuletnich tradycjach, owej po-
znańskiej sceny narodowej. O-
czekiwali na wielki dramat sa-
rio, dramat postaw i charakte-
rów, a zarazem test możliwości
inscenizacyjnych i aktorskich
zespołu. Nie oczekiwali zabawy
w teatrze. Przyszli nie
na szekspirowską komedię, ale
na „Henryka V”. Dramat bard-
o angielski i w Polsce mało wła-
ściwie znany tym bardziej więc
intrygujący. I co? Teatr wyki-
pnął swoimi pomysłami i zabie-
gami inscenizacyjnymi. Nie pokazał
nam Szekspira, pokazał tylko za-
bawę w teatr z jego czasów.

Nie ze wszystkim podzielam
te opinie i odczucia widzów.
Przedstawienie ma swój styl i
ma konsekwencje doprowadzo-
ny do końca pomysł na całość.
Ale istotnie niewiele w nim o-
stało się z szekspirowskiego dra-
matu. Dramat a teatr, to jednak
nie to samo.

OLGIERD BŁĄŻEWICZ

Teatr Polski w Poznaniu: William
Shakespeare „Henryk V” w opar-
owaniu i reżyserii Jana Kulczyń-
skiego. Scenografia: Xymena Za-
niewska i Mariusz Chwedeżuk.
Premiera: 30 września 1984.

FILM

Portret

Sikorskiego

nerata Sikorskiego. Jest on
cały czas w centrum wyda-
rzeń. Tak więc główny cię-
żar filmu na swoich barkach
dźwiga Jerzy Mołga kreujący
Generała. Jest to rola ze
wszech miar udana. Do duże-
go podobieństwa fizycznego
aktor dodał godność, dosto-
jeństwo, dobroć, patriotyzm
i szereg innych, pozytywnych
cech emanujących z tej po-
staci. Nie ukrywając wahań,
niekonsekwencji i innych bra-
ków, które też reprezentował
Generał. Inną wybijającą się
postacią jest generał Włady-
sław Anders kreowany przez
Arkadiusza Bazaka, nieco de-
moniczny, ale jeśli przeryso-
wany w sensie negatywnym,
to niezbyt przesadnie. Można
się z taką interpretacją tej
kontrowersyjnej postaci zgo-
dzić. Inne postacie — a od
historycznych nazwisk aż się
tu roi — należą raczej do
drugiego planu, przy czym
najbardziej wypadły postacie
trzech przywódców antyhille-
rowskiej koalicji: Stalina,
Churchilla i Roosevelta.

Jeśli idzie o treść to trud-
no się pogodzić z faktem, iż
twórca filmu zupełnie nie ta-
ja, iż wiedzą kto jest spraw-
cą zamachu na Sikorskiego.
Ze to był zamach to nie bu-
dzi już u nich żadnej wąpli-
wości. Otóż taka sugestia jest
nie do przyjęcia w świetle
dotychczasowych ustaleń
wszelkich komisji. Nie zna-
ziono jak wiadomo, dowodów
na to, że katastrofa w Gib-
raltarze była wynikiem spisu-
ku na życie Generała. Mam
też wątpliwości czy słuszne
było objęcie jednym filmem
aż tak dużego okresu życia
Sikorskiego (pierwsze sceny
pochodzą z kampanii wrześ-
niowej) co zmusiło twórców
do rozbicia filmu na nadmier-
ną liczbę epizodów ze szko-
dą dla bardziej jeszcze wy-
razistości ukazania postaci
Sikorskiego.

MIECZYSLAW SKAPSKI

PLASTYKA

Warszawska rewia plakatu

Makato Saito: plakat reklamowy firmy Garo (I nagroda).

Fot. — Archiwum

dwóch różnych kultur, oto treść
i wymowa tego plakatu.

W grupie plakatów reklama-
wych dominacja japońska jest
jeszcze bardziej wyraźna. Pro-
sta, pomysłowa, konkretność i
rzeczowość to podstawowe ce-
chy plakatu Makato Saito, Ta-
kenebu Igarashi, Koji Mizutaki.
Druki te starają się skoncentro-
wać całą uwagę zwiędających
na samym produkcie, któremu to
plakaty służą. Niby to takie pro-
ste, ale jak ten produkt jest po-

kazywany... W przeciwieństwie
do lat poprzednich zdecydowanie
rozczarowuje natomiast plakat
fiński, niegdyś wręcz konkurują-
cy z japońskim. Jest on teraz
nazbyt symboliczny i poetycki
w działaniu, a przez to w efek-
cie przegadany. Z ogromnej ma-
sy druków pozostaje jeszcze
w pamięci, nieznamy chyba dotąd
w Polsce, plakat wenezuelski,
szczególnie interesujący w pra-
cach Santiaga Pola.

Co więc zmieniło się na prze-
strzeni tych lat w sztuce plaka-
tu? Przede wszystkim zdecydo-
wanie mniej jest teraz druków
posługujących się wyłącznie ob-
razem fotograficznym, który to
na dwóch poprzednich bienna-
le zdawał się wręcz wypierać
grafikę z plakatu. Stanowczo
zbyt dużo jednak zakwalifikowa-
no na wystawę prac o rozwi-
zaniach czysto literackich, su-
chych, ascetycznych, afiszowych.
Poprawność kompozycji i spraw-
ne literactwo stanowić powinno
wymóg podstawowy, bez tego trud-
no po prostu mówić o plakacie.
Ale tak w ogóle, to więcej jed-
nak można było spodziewać się
po tym naszym ponownym spot-
kaniu ze światem. Plastyka od
kilku już sezonów utrzymuje się
jednak w nie najlepszej kondy-
cji artystycznej. A wraz z nią
chyba także i plakat.

OLGIERD BŁĄŻEWICZ

SPOTKANIA Z KSIĄŻKĄ

Ten wspomniały Dickens

w biurze jako „office boy” i
marzy o teatrze. Ba, zwrócił
się nawet do dyrektora Co-
vent Garden z prośbą o spraw-
dzenie, czy posiada odpowied-
nie warunki, aby występować
na scenie. Na szczęście nie-
spodziewana choroba uchroniła
go przed próbą w teatrze i
kto wie, czy nie przed zupeł-
nie inną karierą. Choć przy-
znać trzeba, że cięgotki aktor-
skie przejawiał przez całe ży-
cie występując w spektaklach
amatorskich i pieczołowicie
przygotowując występy na
wieczorach autorskich, na
których odgrywał dosłownie
swoje teksty.

Najpoważniejszym zagro-
żeniem stało się dziennikar-
stwo — tak pomocne zarazem
Dickensowi w rysowaniu lu-
dzi i obyczajów. Zaczęło się
to od pisania sprawozdań z

rozpraw sądowych i odtąd
przez wiele lat interesowało
Dickensa wszystko, co miało
związek z sądem i więziennic-
twem. Jakże wymowny w tej
mierze jest fakt, że już jako
stary pisarz zgłosił wniosek
o zatrudnienie go w policji.
Pisarzem został z miłości...

do Marti Beadnell, córki ban-
kiera z Lombard Street. Po-
 prostu nie mógł znieść lekce-
ważenia, jakie okazywali mu
rodzice ukochanej, licznych
upokorzeń, dowodów niechęci,
owocnych w końcu prób ro-
zerwania młodych. Także ape-
le do serca Marti nie odnios-
ły skutku. Dickens chwycił
wtedy za pióro, aby udowodnić
rodzicom Beadnellów, że go nie
docenili, że nie poznali się na
nim. I tak oto nawiązuje naj-
pierw współpracę z „Monthly
Magazin”, drukując tutaj pod
pseudonimem Boz bardzo po-
czytne szkice, a następnie —
do karykatur Roberta Seymoura
na rozpoczynając pisać obrazki z
życia klubu Pickwicka...

Kto ciekaw miłośnik przy-
god Dickensa, niech zwróci
uwagę na rodzinę Hogarth, a
zwłaszcza na cudowną miłość

JÓZEF BATAŃCZAK

Szekspira grać można na
różne sposoby. Tradycy-
nie i bardzo nawet współ-
cześnie. W kostiumie z epoki,
we fraku i w dzinsach. W kon-
wencjach zarówno teatru plebej-
skiego, jak i sceny dworskiej, ja-
ko dramat postaw i charakterów
i jako wielki, uniwersalny, sce-
nariusz historii. I autor — na
tym zdaje się zasadzać cała
jego wielkość — zawsze władc-
wie się broni. Choć nie zawa-
sze reżyser, aktor, scenograf...

„Henryk V” w Teatrze Pol-
skim jest spektaklem z kluczem.
Kluczem teatralnym, a raczej
kluczem chwytem, pomysłem. Je-
go realizatorzy zdecydowali się
przenieść nas do szekspirowskie-
go teatru „Globe”. Scenografa-
wie przedstawienia Xymena Za-
niewska i Mariusz Chwedeżuk
upodobnili scenę Teatru Polskie-
go do jego widowni. Te same e-
lementy architektoniczne: białe,
złoczone, balkony i kolumny co
na widowni odnajdujemy na sce-
nie. Zaokrągliła się ona i stała
owalną jak siedemnastowieczny
londyński teatr „Globe”. A więc
teatr w teatrze. Teatr masowy
i z gruntu umowny.

Publiczność wita narratora w
czarnym fraku. Wita inwokacją
do wyobraźni. Sumuje się przed
nami, że widz nie ujrzy tutaj
pół bitewnych i plenerowych wi-
doków, że z konieczności bę-
dzie musiał to sobie zrekonstru-
ować w wyobraźni. I tutaj też jest
zgodny z zasadami teatru szek-

pirowskiego. Bo przecież ten,
tak zdawałoby się najbardziej
tradycyjny angielski teatr telewi-
zyjny, pokazujący Szekspira w
naturalnej scenarii starych zam-
ków i pół bitewnych, jest z grun-
tu nieprawdziwy. Nie był to teatr
wizualny i realistyczny, lecz właś-
nie bardzo plebejski, skonwen-
cjonalizowany, umowny.

Tak pojmowany „Henryk V”
ma dla Teatru Polskiego jeszcze
jedną niebagatelną zresztą zaletę.
Dozwala uproszczenia i skró-
ty. A przede wszystkim, co wy-
daje się tutaj najistotniejsze, w
sposób ewidentny ułatwia zada-
nia aktorom. Aktor nie musi być
bez reszty tym królem Henry-
kiem, władcą Francji czy hrabą
Glausterem. Nie musi swym ak-
torstwem uwiarygodniać psychi-
ki kreowanej postaci. Wystarczy,
że jest aktorem z teatru, który
odgrywa przed nami szekspirow-
ską tragedię, z dawnych kronik
królewskich. A przecież to nie
to samo być postacią z tragedii,
czy tylko grać ją, odtwarzać.

Zadania aktorskie są więc w
tym przedstawieniu na miarę ak-
tualnych możliwości tego bardzo
młodego przecież zespołu. Woj-
ciech Siedlecki ma dużo mło-
dzieńczej pasji i emocji w roli
tytułowego króla. Wojciech Kali-
nowski, Janusz Łagodziński, Ma-
riusz Puchalski i Michał Fryd-
rych wyraźnie dobrze się czują
w roli aktorów starego szek-
pirowskiego plebejskiego teatru.
Grzegorz Mrówczyński efektow-

wych. Nawet tradycyjnie mocny
w Warszawie plakat antywojen-
ny, powtarza bardzo wyeksplua-
towane już chwytły, formalne,
symbole i rekwizyty. Pełno więc
tutaj gołębi, cieni samolotów i
rakiet nad ruinami miast, kara-
binów przerzabianych na lemiesz-
e. W grupie prac o tematyce
kulturalnej sytuacja przedstawia
się nieporównanie korzystniej.
Wcale mocno trzyma się tutaj
plakat polski. Obok nagrodzonej
złotym medalem pracy Wiktora
Sadowskiego, zwracają uwagę
plakaty Franciszka Starowieyske-
go, Marka Freudricha, Andrze-
ja Pągowskiego, Grzegorza Mur-
szalka. Wyraźnie zaznaczył swą
obecność na wystawie plakat za-
chodnoniemiecki. Świetny jest,
nagrodzony zresztą, plakat Guen-
tera Kiesera do „Fausta”. Ale
nieprzypadkowo plakaciści z RFN
zdobyli w Warszawie aż tyle na-
grody. W tej części ekspozycji
trudno nie dostrzec też odrębno-
ści i klasy plakatu japońskiego,
choć głównie zdaje się on
jednak specjalizować w drukach
reklamowych. Owo myślenie ob-
razem, tak typowe dla plakatu
japońskiego, odnajdujemy na
przykład w plakacie Kenzo Na-
kagawy do japońskiej wystawy
malarstwa Toulouse Lautreca.

Grafik zderza w nim ze sobą
dwie postacie: Francuzkę Lautre-
ca z Japonką z drzeworytów
Kitagawy Utamory. Spotkanie

ry typów, wśród których do
najbardziej udanych należą
postacie negatywne — trakto-
wane często z dobrociwą tro-
ną i humorem.

To dużo i zarazem jakże
niewiele, jeśli oddarzeni tego
rodzaju wiedzą, sięgnijmy
wreszcie po znakomitą opo-
wieść biograficzną Stefana
Majchrowskiego pt. „Dickens”
wydaną przez Ludową Spół-
dzielnię Wydawniczą (Warsza-
wa 1984, cena 300 zł.). Dopie-
ro teraz bowiem bę-
dziemy mogli się prze-
konać, że lepiej znamy
stworzonego przez pisarza
Copperfielda bądź Pickwicka
niż samego Dickensa, a co
ważniejsze, że biografia tego
twórcy dorównuje w atrakcyj-
ności jego dziełom.

Nie jestem oczywiście zdol-
ny w krótkim felietonie
zreferować, chociażby najbar-
dziej pobieżnie, 369 stronni-
cej opowieści, warto jednak
wskazać przynajmniej niektó-
re intrygujące wątki, skłania-
jące do refleksji. Dajmy na
to taka sprawa: wyra-
stanie Dickensa na pisa-
rza wbrew wszystkim prze-
szkodom, losu, gdy zda-
wało się nieustannie, że Dic-
kens nie zdola zostać... Dic-
kensem. Rodzina podupadła fi-
nansowo, ojciec Dickensa do-
staje się do więzienia za dłu-
gi, maty Karol jest jednym z
sześciorga dzieci i w dwuna-

Kiedy mowa o Karolu
Dickensie, od razu wi-
adomo: „Klub Pickwic-
ka”, „David Copperfield”, „Oli-
wer Twist”... A do tych naj-
bardziej znanych tytułów do-
rzucić jeszcze można „Opo-
wieść wigilijną” czy „Świe-
szcza za kominem”. Przycho-
dzi też na myśl powtarzane
wielokrotnie wywody o „sto-
necznym humorze dickensow-
skim”, który należy do „naj-
promienniejszych zjawisk w
całej literaturze powszechnej”,
słynne stwierdzenia Chester-
tona, że Dickens nie tworzył
w gruncie rzeczy literatury,
lecz nową mitologię, niektó-
rzy zaś z państwa pamiętają
pewnie wierszyk Teodora Bu-
nickiego z taką m. in. zwrot-
ką:

Nie wstydzmy się niepo-
trzebnie
leż zabłąkanych na rzęsach,
czytając piękne stronic-
mistrza Karola Dickensa.

Ale co wiemy o samym pi-
sarzu, o jego życiu, o jego lo-
sie? W encyklopedii znajdzie-
my co najwyżej daty urodze-
nia i śmierci pisarza (1812-
1870), informacje o tym, że
zmuszony biedą do wczesnego
podjęcia pracy zarobkowej stał
się piewcą niedoli dziecięcej,
że demaskował niesprawiedli-
wość społeczną, a dzięki realiz-
mowi, psychologicznemu i w
kreśleniu postaci swoich bo-
haterów dał wspaniałą gale-

SPRAWY POWSZEDNIE

W tym systemie...

Znacie to zapewne równie dobrze jak ja — owe bezzasadne rozkładanie rąk i wymowne spojrzanie, kierowane ku niebiosom do wtóru z zaklęciem: — W tym systemie... — Te mikroskenki, z którymi ma się do czynienia niekiedy w ciągu dnia razy kilka mogą najspokojniejszego człowieka wyprawać z równowagi.

Słyszę więc, na swoje pytania, dotyczące na przykład braku mleka albo chleba w pobliskim sklepie, przyczyn nieregularnego kursowania wozów komunikacji miejskiej, czy też skróconych do granic absurdu godzin pracy okolicznej poczty — bliźniaczko podobne odpowiedzi: — Panie, w tym systemie...?

Cóż, system tworzą ludzie i taki on na ogół jest, tak funkcjonuje, jak społeczność, którą ogarnia. Szukanie łatwych usprawiedliwień w „systemie”, że niby on powoduje nasze takie a nie inne działania (lub zaniechania), prowadzi do nikąd. Spełnia więc rolę doraźnego pocieszenia się, a przede wszystkim — swoistego alibi: że tak właśnie, czyli marnie, z funkcjonowaniem handlu, komunikacji, instytucji publicznych być musi.

Ale przecież nie ma nic wspólnego z żadnym określonym systemem życiowe odnośnienie się ludzi do siebie, powszednia grzeczność, gotowość spieszniejszą współbobywałem z bezinteresowną pomocą. Nie mają nic wspólnego z tymi bądź innymi warunkami ustrojowymi: brud, balaagan, niepunktualność, chamstwo. Dlaczego może być czy to w Bułgarii, punktualnie w NRD, uprzejmie w Czechosłowacji, życzliwie w Węgrzech? Gdy dokonuje się takich spostrzeżeń, trudno odpedzić refleksję — choć naukowe znakomitości temu przeczą — że mamy, jako społeczeństwo, pewne nieciekawe cechy, walenie przyczyniające się do tego, iż nasza codzienność taka jest jaka jest.

W roku osiemdziesiątym przeciwstawiono się w Polsce ostro nie socjalistycznemu systemowi lecz wypaczeniom, deformującym ten system. W ciągu następnych czterech lat dokonano się w naszym państwie wyjątkowo wiele w sferze zdekraktywowania sposobów sprawowania władzy i uproszczenia stosunków na linii obywatela — władze rządowe — czyniki polityczne. Można powiedzieć, iż trwała (i trwa nadal) wielka praca nad uczynieniem naszej socjalistycznej demokracji systemem rzeczywiście służącym społeczeństwu.

Ale przecież posunięcia te nie są ani wytyczane, ani — tym bardziej — urzeczywistniane w nieokreślonej przestrzeni i czasie, lecz w polskich, obecnych realiach. A większa lub mniejsza efektywność owych posunięć zależy od naszej gotowości zdania sobie sprawy z tego, że tak będziemy spali jak sołby pościelić. W tym systemie. Właśnie — w tym, gdzie szczególnie wiele zależy od ludzi.

W Polsce lat osiemdziesiątych akurat „w tym systemie” sumienne wykonywanie przez każdego codziennych powinności, uczciwość pracowników — pozostają ściśle z sobą powiązane; że nasze i czyjeś starania lub zaniechania, zależność naszych poczynań i wyników roboty z rezultatami cięższej pracy — tworzą powszednią mozaikę, w mniejszym lub większym stopniu usłaną codziennymi utrapieniami bądź też odroczeniach wolności; że koloryt życia w znacznym stopniu wiąże się zarówno z naszym postępowaniem jak też z zachowaniami naszych współpa-

rowników, sąsiadów, kolegów.

Stare powiedzenie „nie czyni drugiemu co tobie niemiłe”, w istocie rzeczy tak bardzo — zdawałoby się — oczywiste, jakby nie trafiało do przekonania wielu z nas. Świadczy o tym, za przeproszeniem, zarówno stan kłosew, świadczy o tym opryskliwa obsługa w sklepie, wypchanie nam przez niesolidnych wytwórców szfuserowej odzieży, mebli, radiodziobników. Daje tu znać o sobie wyraźnie zasada naczyń połączonych: ktoś czegoś nie dopilnuje, czegoś zaniedba, albo poniecha — ktoś inny po stapi podobnie — na koniec zaś nawet najrzetelniej spełniający obowiązki robotnik lub inżynier mieć będą do czynienia z psującymi się na rzędziach i zdeformowanymi przyrządami, odmawiającymi posłuszeństwa.

Brzmienie niczym zaklęcie słowa „w tym systemie”, używane są przede wszystkim przez tych, którzy o systemach politycznych w ogóle o kapitalistycznym zaś w szczególności — nie mają zielonego pojęcia. Ciekawe, jak by taki osobnik co rusz posługujący się, niby tarczą obronną, mającą przesłonić jego pospolite niedbalstwo za wołaniem o „systemie” — o toż ciekawe, jak żyłby on w innych warunkach ustrojowych? Niezbyt trudno na owe pytanie odpowiedzieć. Gdyby to miał być, marząc się nie którym, zachodniemiejskim, systemem kapitalistycznym, to nasz krytyk rodzimych stosunków politycznych nie mógłby, przykładowo:

— spóźniać się do pracy;

— wykonywać roboty byle jak, nie mówiąc o puszczaniu braków;

— przerywać zajęć (myślę o pracownikach umysłowych) kiedy się chce, by jeść, palić i gawędzić bez końca;

— urządzić w pracy, choć by najskromniejszych, imienin;

— co rusz brać zwolnienia lekarskie z powodu skaleczenia palca albo czyraka na plecach;

— stękać i prezentować wszem wobec zbolalą psychę i takąż fizys;

— marudzić, że nie podejmiemy w sobotę pracy, o którą wnoszą kierownictwo zakładu, bo przyjeżdża teściowa;

— wyrzekać na każdą decyzję szefa i każde zarządzenie dyrektora;

— nadmieniać, że porzuci firmę, bo mu się tu „nie widzi”.

Wiem oczywiście co mi hipotetyczny „krytyk systemu” odpowie. Przypuszczalnie oznajmi: — Może i tak tam-byłoby, ale za to miałbym o wiele wyższe zarobki.

Owszem. Gdyby, po pierwsze, powiodło się w ogóle uzyskać stałą pracę. A skoro miałbym się już trzymać w ranków życia w RFN, to przy pomnie, iż liczba bezrobotnych wynosi tam obecnie 2,3 miliona osób. No i po drugie, gdy się pracę nie dorywa, czy w końcu uzyska — trzeba umieć sprostać normalnym wymaganiom, w Polsce często traktowanym niemal jak szczyt: mianowicie wykazać się pracowitością, sumiennością, przestrzeganiemładu, zdyscyplinowaniem. A o to, wedle moich obserwacji wielu rodakom łatwo w słowie, trudno w praktyce.

Czy system, w jakim żyjemy, nie ma wad? Naturalnie, że nie jest od nich wolny. Ale jest on zarazem z samej swej istoty pomyślany jako służący ludziom i opiera się na świadomym współdziałaniu ludzi. Trzeba umieć do strzec i ocenić rzeczowo, nawet z dystansu, byle nie przez czarno zapakowane okulary.

WIESŁAW PORZYCKI

45 lat temu, 8 października 1939 roku, fuhrer i kanclerz III Rzeszy — Adolf Hitler wydał dekret o włączeniu do Niemiec znacznej części zajętych przez Wehrmacht ziem polskich. Dekret ów — pod względem formalnym — przesadził los Wielkopolski, Kujaw, Pomorza, Śląska, części Mazowsza, a także innych rdzennych ziem polskich. Znalazły się one w Rzeszy, zaś ich polskich mieszkańców — zgodnie z wolą fuhrera — należało albo zgermanizować, albo wykorzystać jako niewolniczą siłę roboczą lub wysiedlić. Natomiast inteligencję polską gotowano do najgorszego — biologicznego unicestwienia. Masowe egzekucje zaczęto zresztą przeprowadzać — często na podstawie dawno już przygotowanych list — dosłownie w kilka godzin po wkroczeniu na te tereny oddziałów hitlerowskiego Wehrmachtu. Przed plutonami egzekucyjnymi stanęli przede wszystkim nauczyciele, naukowcy, księża, dziennikarze, działacze organizacji społecznych oraz byli uczestnicy powstań antyniemieckich: wielkopolskiego i śląskich.

Kolebke państwowości polskiej — Wielkopolskę i Kujawy — włączono na mocy wspomnianego dekretu Hitlera do nowo powstałego okręgu Rzeszy, który do historii orzeszedł jako Kraj Warty, chociaż początkowo obowiązywała nazwa Reichsgau Posen. (Okręg Rzeszy — Poznań) którą w końcu stycznia 1940 roku zmieniono na Reichsgau Wartheland (Okręg Rzeszy — Kraj Warty). Ta ostatnia nazwa (używano też jej skrótowej formy Warthegau) przetrwała do końca okupacji.

Kraj Warty był jedynym nowym okręgiem Rzeszy, który utworzono całkowicie z ziem polskich wchodzących w skład II Rzeczypospolitej. Był także największym okręgiem administracyjnym Niemiec hitlerowskich. W jego skład — oprócz Wielkopolski i Kujaw — wchodziła też Ziemia Łódzka oraz część Mazowsza. Administracyjnie Kraj Warty dzielił się na trzy rejencje: poznańską, inowrocławską i kaliską. Na początku roku 1940 siedzibę władz tej ostatniej rejencji przeniesiono z Kalisza do Łodzi.

Namiestnikiem Rzeszy w Kraju Warty został dotychczasowy prezydent rozwiązanej na początku wojny Senatu Wolnego Miasta Gdańska — Arthur Greiser, który już w połowie września 1939 roku objął obowiązki szefa zarządu cywilnego przy dowództwie wojsk hitlerowskich okupujących Wielkopolskę. Pełniąc jeszcze tę funkcję, Greiser po stanowił od razu umożliwić Niemcom powrót do stanu posiadania istniejącego w Poznańskim przed odrodzeniem państwa polskiego w końcu roku 1918. Odtąd wszelkie umowy kupna i sprzedaży nieruchomości zawarte od października 1918 do grudnia 1938 roku podlegały skontrolowaniu przez szefa zarządu cywilnego

Z KART HISTORII

„Królestwo” Arthura Greisera

a więc Greisera, który je na ogół unieważniał.

Arthur Greiser urodził się w roku 1897 w Środzie Wielkopolskiej. Do szkoły uczęszczał w Inowrocławiu, dokąd przeniósł się jego ojciec — komornik sądowy. Po pierwszej wojnie światowej osiedlił się w Gdańsku, gdzie zrazu zajmował się handlem. Tam też dokonała się gwałtowna przemiana Greisera. Ze spokojnego i przyjaznego Polakom Niemca stał się antypolskim bojownikiem nazistowskim. Miał więc odpowiednio „kwalifikację”, by awansować na namiestnika Rzeszy w Kraju Warty i okręgowego szefa partii hitlerowskiej czyli gauleitera NSDAP. Nieco później został również komisarzem obrony Rzeszy. Szybko też zaczęły rosnąć jego

wyłączona, aby na tej ziemi mógł żyć inny jeszcze naród. Stwierdzenie to było wytyczną do działalności krwawego namiestnika Hitlera w Kraju Warty. W ciągu kilku tygodni Niemcy objęli tutaj wszystkie stanowiska kierownicze, korzystali z wielu przywilejów politycznych, ekonomicznych i kulturalnych. „Tylko dla Niemców” — pisał Czesław Łuczak w książce „Kraj Warty 1939—1945” — „pracowała olbrzymia większość restauracji i kawiarni, dla nich też tylko dostępne były hotele, przedziały pierwszej i drugiej klasy w pociągach, najlepsze wozy tramwajowe, łaźnie publiczne, plaże i niektóre parki, a nawet niekiedy także ławki wystawione w miejscach publicznych. Niemcom przysługi-

Dla Greisera każdy pretekst był dobry, by wymordować jak najwięcej Polaków. W liście do Himmlera, datowanym 1 maja 1942 roku, pisał: „Sądzę, że z pełną odpowiedzialnością za to, co czynię, wolno mi zaproponować panu wyniszczenie w Warthegau przypadków otwartej grupy wśród mieszkańców narodowości polskiej”.

W odpowiedzi — pisał Karol Gruenberg w książce „SS — czarna gwardia Hitlera” — „reichsfuehrer SS zawiadomił „drogiego towarzysza partyjnego” Greisera, że nie ma żadnych zastrzeżeń przeciwko „zlikwidowaniu” Polaków z otwartą grupą. Prosi jednak o to, aby poszczególne zarządzenia były uprzednio uzgadniane z policją bezpieczeństwa...”

Z Kraju Warty wysiedlono też do Generalnego Gubernatorstwa kilkadziesiąt tysięcy Polaków, na miejsce których ściganą Niemców z innych okręgów Rzeszy oraz z krajów nadbałtyckich, włączonych w roku 1940 do ZSRR. 10 czerwca 1942 roku w przemówieniu wygłoszonym na uniwersytecie w Kolonii Greiser chwalił się, że w przeciągu dwóch lat wojny osiedlono w Kraju Warty około 65 000 rodzin niemieckich, to jest w sumie 300 000 osób, czyli dwa razy tyle, co dawniej pruska komisja kolonizacyjna zdołała osiedlić w ciągu trzydziestu lat pokoju.

Wprawdzie w drugiej fazie wojny wysiedlenia znacznie ograniczono, ale tylko dlatego, że mieszkający w Kraju Warty Polacy potrzebnymi byli Rzeszy jako niewolnicza siła robocza, zarówno w rolnictwie, jak i przemyśle, zwłaszcza zbrojeniowym lub pracującym na potrzeby Wehrmachtu. Zaś w ostatnich miesiącach wojny, kiedy Niemcy z Kraju Warty z trwogą spoglądali na wschód, gdzie oddziały Armii Czerwonej i ludowego Wojska Polskiego stały już nad Wisłą, Greiser zmienił nieco swoje stanowisko wobec Polaków, każąc ich traktować surowo, ale sprawiedliwie.

Kraj Warty był w istocie królestwem jednego człowieka, który sprawował tutaj niczym praktycznie nieograniczoną władzę dyktatorską. Arthur Greiser był bowiem panem życia i śmierci kilku milionów Polaków. Z tego przyszło mu zdać rachunek po wojnie. Uznany przez trybunał narodowy za zbrodniarza wojennego i skazany na śmierć, zawisł na szubienicy w mieście, które przez ponad pięć lat okupacji hitlerowskiej było stolicą jego „królestwa”.

LESZEK ADAMCZEWSKI

Arthur Greiser i Heinz Reinefarth (drugi i trzeci z prawej) w rozmowie z tak zwanym volksdeutchem z Kraju Warty. Do niemieckiego pochodzenia przynależał w sumie niewielu Polaków mieszkających w „królestwie Greisera”.

Reprodukcja — R. Świątkowski

wplywy i pozycja w Berlinie. Zawdzięczał to zwłaszcza reichsfuehrerowi SS — Heinrichowi Himmlerowi, którego stał się rychło zaufanym czło-wiekiem. Połączyli ich przede wszystkim obsesyjne antypolskie poglądy. Podczas panowania Greisera w Kraju Warty, wódz SS wielokrotnie gościł w Poznaniu, tutaj też wygłosił przed dobranym gronem wyższych oficerów SS i policji oraz dygnitarzy NSDAP kilka swych programowych przemówień.

Greiser ściągnął sobie do pomocy, zwłaszcza z Gdańska, dobrane grono współpracowników, jak i on o obsesyjnie antypolskich poglądach. Jego prawą ręką w utrzymaniu teroru na ziemiach Kraju Warty był przede wszystkim wyższy dowódca SS i policji. Podczas okupacji stanowisko to pełnił generałowie SS: Wilhelm Koppe a po jego przeniesieniu do Krakowa jesienią 1943 roku, Teodor Berkelmann i — po jego śmierci — Heinz Reinefarth.

Arthur Greiser powiedział kiedyś: Ziemia, na której niemiecki naród musi i chce żyć, powinna do niego należeć i jest rzeczą

wato prawo ukraczania w każdej chwili do mieszkań Polaków i legitymowania znajdujących się w nich osób, a nawet przeprowadzanie rewizji...

Oprócz tego typu szykan, na szeroką skalę rozwinięto akcje wysiedleńcze i eksterminacyjne. Objęły one zwłaszcza mieszkańców żydowskie go pochodzenia, chociaż nie tylko. Jak ustalił Czesław Łuczak w cytowanej wyżej książce, łączne straty ludności polskiej i żydowskiej Kraju Warty wynosiły około 490 000 osób, z tego około 450 000 straciło życie w wyniku akcji eksterminacyjnych. Reszta zmarła na robotach przymusowych w Rzeszy, z wycieńczenia i chorób lub też poległa w bezpośrednich działaniach wojennych. W „królestwie Greisera” czynnych było wiele obozów i więzień, z których do większych należał Fort VII w Poznaniu, obozy w Radogoszczu koło Łodzi, w Rawiczu i podpoznańskim Zabikowie. Na terenie Kraju Warty uruchomiono też „fabrykę śmierci” — 6-bóz masowej zagłady w Chełmnie nad Nerem, gdzie w latach 1941—1944 zamordowano prawie 350 000 Żydów.

POGLĄDY I OBSERWACJE

„(...) dzisiaj całe społeczeństwa muszą się uczyć, aby trwać”.

Franciszek Januszkiewicz „Panorama” nr 40

„Latoś obrodziły — ale ceny, chciałoby się powiedzieć, gdy ogląda się stragany, bazy i kiermasze na tzw. zielonym rynku”.

Mieczysław Maciejak „Walka Młodych” nr 40

„A najsmutniejsze jest to, że stereotyp zastępuje tak często wiedzę i zwalnia od samodzielnego myślenia”.

Zbigniew Nęcki „Życie Warszawy” nr 233

„Prawda historyczna to nie tylko prawdziwość zdań, to przede wszystkim prawdziwość obrazów”.

prof. Jerzy Topolski „Tu i Teraz” nr 39

„(...) łatwo dostępna, nisko ceniona i nisko płatna praca uniemożliwia racjonalną dyskusję o motywacji”.

prof. Stanisław Czajka „Perspektywy” nr 39

„Nie trzeba nawet zaczynać takich badań, o których od razu wiadomo, że ich rezultaty wykorzystane przez „szaleńca” spowodują katastrofę na ludzi lub choćby na jednego człowieka”.

prof. Jean Pierre Ebelen „Wprost” nr 40

Kronika Wielkopolski

Poznaniacy i „Enigma”

Niewielki artykuł profesora Czesława Łuczaka pt. „Wkład poznańskich matematyków w złamanie niemieckiego szyfru wojskowego Enigma”, zamieszczony w najnowszym wydaniu — 1(33) — „Kroniki Wielkopolski” spowoduje zapewne, że tam ten wkrótce zniknie z kiosków „Ruchu” i półek księgarskich. Prace nad rozwiązaniem szyfru „Enigma” prowadziło kilkunastu Polaków — pisze autor. — Najbardziej znaczące osiągnięcia zanotowali jednakże absolwenci Uniwersytetu Poznańskiego: Mariusz Rejowski, który wniósł największy wkład w teoretyczne rozwiązanie szyfru, Henryk Zy-

galski i Jerzy Różycki, który był współorganizatorem filii ośrodka kryptologicznego „Bruno” w Algierii.

Najnowsze wydanie „Kroniki Wielkopolski” zawiera ponadto inne interesujące publikacje. M. in. Leonard Turkowski pisze o motywach Poznania i Wielkopolski w prozie beletrystycznej lat powojennych, Tadeusz Biel — o dziejach wielkopolskiej prasy zakładowej, Eugeniusz Biderman prezentuje przyrodnicze walory rekreacyjne i turystyczną bazę noclegową Pilskiego, a Henryk Januszek i Jan Sikora — wynalazczość pracowniczą w Poznańskim. (z)

Praca

Fiekarza przyjmę. Dla zamieszkowców zakwaterowanie, wyżywienie w stołówce. Swarzędz, Rynek 9. 32655g

Kierowca kat. ABCE (mechanik) z praktyką podjeżdżającą pracę, chętnie w firmie polonijnej. Oferty 32276g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Poszukujemy opiekunki do 1-rocznego, miłego, zdrowego chłopca. Warunki do uzgodnienia. Oferty 32282g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Emerytka, rencistka w zawodzie krawieckim przyjmę. Oferty 32298g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Poszukuję pracy — krawiectwo lekkie, także artystyczne. Oferty 32333g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

30-letni inżynier mechanik, znajomość języka angielskiego, niemieckiego, osobowy diesel, podjeżdżającą pracę z firmą polonijną, przydomek akwizycyjny kraj, zagranicą, ewentualnie inne propozycje. Oferty 32343g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Złecę wykonanie c.o., tel. 33-31-98. 32473g

Pilnie przyjmę dozorstwo z paleniskiem — warunek mieszkanie. Kowalski Poznań 9 skr. poczt. 180. 32518g

Złecę pilnie postawienie domu w Zaniemyśli. Przybyła, Śniecińska k/ Zaniemyśla. 32680g

Uwaga okazja! Zakład Inst. Sanitarnej w centrum Poznania z pełną pulą robót przyjmie współpracownika. Oferty 32363g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Ogrodnictwo przyjmie pracowników, tel. 67-92-55 po 18. 32397g

Potrzebny dochodzący dozorca-palacz w zakładzie złotniczym. Oferty 32664g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Pracownia złotnicza Kościół, Rynek 25 przyjmie ucznia po szkole zasadniczej i pracownika wysoko kwalifikowanego. 31615g

Mezyczna podejmie pracę w nocy. Oferty 32305g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Pracowników zatrudni ogrodnictwo, ul. Staroleccka 165. 32396g

Korepetycje — matematyka, tel. 32-56-15. 28888g

Angielski korepetycje, tel. 642-65. 30042g

Angielski — nauka, korepetycje, tel. 20-59-80. 30850g

Asystent — matematyka, fizyka. Os. Rusa 5 m. 56. 32553g

Korepetycje rosyjski, tel. 77-93-23. 32592g

Nauka fortepianu, telefon 20-61-18. 32719g

Korepetycje matematyka, fizyka, tel. 48-18-87. 32520g

Udzielam korepetycji matematyka, fizyka. Oferty 32802g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Korepetycje matematyka, fizyka, biologia, chemia. Tel. 32-02-67. 32777g

Korepetycje matematyki, tel. 32-01-40. 32931g

Kupno

Kupię konstrukcję do tuneli foliowych wraz z c.o. Rogowski, Obornicka 283. 33198g

PCV zgrzewarkę. Oferty 33215g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Jabłka Idaret zaraz. Oferty 34735g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Pralkę wirnikową małą kupię. Oferty 33295g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Tomy 3-8 Słownika Języka Polskiego Doroszczyńskiego. Tel. 67-94-43. 33300g

Futro z rudyh lisów na wysoka szczypta osobę kupię. Oferty 33307g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Kupię bony PeKaO, tel. 518-03 po godz. 19. 32794g

Kupię flaniele. Oferty 32845g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Kupię gitarę dziecięcą. Tel. 48-16-55. 32888g

Włócznie „simil-mohair” kupię, tel. 514-60. 32692g

Kupię dywan „Kowary” 4x4, tel. 639-31. 32964g

Tysiąc cegieł pełnych czerwonych zdecydowanie kupię. Oferty 32369g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Kupię wagę, tel. 20-56-54. 32708g

Pilnie kupię nową kuchnię elektryczną z piekarnikiem. Oferty 32394g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Telefon elektroniczny, typ nosny Tn. Tel. 23-12-30. 32439g

Kupię deski podłogowe, telefon 67-41-40. 32652g

Kupię spacerówkę z budką (NRD), tel. 20-57-21. 32738g

Kupię piec gazowy c.o. Oferty 32744g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Deska surfingowa „Windglider”, oryginalny zegar „North Sacci”, telewizor kolorowy „Elektron” z fabrycznie nowym kineskopem — tanio sprzedam. Winogradi 139 I piętro. 32874g

Sprzedam ciety plumsus i asparagus. Słomski Poznań, ul. Szczepankowa 64. 30106g

Asparagus sprengeri — niekwiśnięty — duże sadzonki. Mosina tel. 282. 31628g

Sprzedam szafę secesyjną dwudrzwiową, telefon 20-29-95. 34856g

Sprzedam kożuch damski, białe łapki karakulowe kozy, tel. 67-97-58. 34748g

Sprzedam materiał sukienkowy. Poznań, ul. Jeżycka 35/1 po godz. 18. 34831g

Kurtkę z niebieskich i srebrnych lisów sprzedam. Września tel. 621-99. 32005g

Sprzedam dogi — szczecińska 3,5 miesięczne. Magazynowa 60. 32850g

Sprzedam nową zamrażarkę 300 l. Oferty z ceną 34880g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam szlifierkę taśmową, piłę taśmową, wiertarkę pionową, tokarkę do drewna. Luboń, Zabikowo, ul. Kołłątaja 31, codziennie 10-12. 33186g

Terakoty białe, beżowe, piec c.o. 3,5 m² używany, maszynę do szycia Lucznik 864 sprzedam. Oferty 33192g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam przyczepę 3,5 t., wywrotkę Rakowski, Rudnicze gm. Wągrowiec. 33222g

Lucznik 468 gwarancja. Oferty z ceną 33223g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam zabawkowy pojazd konny. Kwiatkowski Andrzej Zachodźko 12 gm. Miedzichowo (Górzowski). 1217p

Sprzedam siatkę ogrodzeniową. Wiadomości Września tel. 616-47. 1228p

Kożuch damski — szczerpy tani sprzedam. Arciszewskiego 23 m. 5 od 15-18. 33224g

Betoniarke 150 l. winde budowlana, rower, wannę kąpiel, okna, łóżka, schody, kabine prysznicowe. Baranowo, Spokojna 22. 33230g

Krowe po pierwszym wycieleniu dogać, przy czepce do Warszawy. Wierucka Poznań-Krzyszyn, Jarosławska 20. 33239g

Sprzedam obraczkę, tel. 32-38-93. 33243g

Sprzedam 2 akumulatory regenerowane suche 165Ah/6V, tel. 33-38-38. 33246g

Sprzedam złote pierścionki, telefon 66-01-08. 33251g

Sprzedam bufet antyk debowy, piękna rzeźba orzech. Oferty 33260g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam zamrażarkę 200 l. produkt zachodni. Os. B. Chrobotego 15c m. 104. 33266g

Sprzedam nowy, krótki kożuch damski (cena detaliczna). Telefon 79-09-26 po godz. 16. 33267g

Obrabiarkę do drewna wieloczołową — siła. Os. Kraju Rad 4 m. 83. 33293g

Prasownicę domową pro dukcję NRD sprzedam, tel. 77-94-56. 33283g

Nowe 2 koła 126p — komfort. Oferty z ceną 32884g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Futro, łapki karakulowe, czarne, tel. 20-23-30. 33285g

Sprzedam kożuch damski brąz, wzrost 176. Telefon 635-60 od godz. 18-20. 33294g

Po budowie sprzedam piec gazowy, elektryczny, 4e rakotę, filski, wykładzinę, sanitariaty, grzejniki, cegły, junkers. Kramców 75. 32900g

Najwyższej klasy wzmacniacz Yamaha A-500, 2 x 110 w sinus, 0-003 proc. Deck Yamaha K-300. Dolby B + C, gramofon JVC, ramie tangencjalne, kolumny Magnot 20-22000 Hz. Tel. 41-85-93. 32699g

Płytki łazienkowe, tel. 448-37. 32881g

Dog niemiecki, rodowody, Grodzisk, telefon 45-839. 32908g

Pilnie poszukuję pomieszczenia lub pokoju na tymczasowość może być w ila blisko centrum. Oferty 32917g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam zegar stojący. Tel. 660-493. 32921g

Sprzedam Palmę „Fenix” 2,50 m. Tel. 660-493. 32923g

Sprzedam wózek głęboki koszykowy. Tel. 660-493. 32925g

Sprzedam ślizg Danisch, ślizki, przyczepa transportowa Września tel. 60-685. 1235p

Ladną, starą sypanie, kuchnię elektryczną, szafki kuchenne, stół okrągły, kredens. Półwiejska 11 m. 23 po godz. 15. 32948g

Sprzedam większą ilość chryzantem w doniczkach oraz ciętych. Miślorzy Wieszaw, Suchy Las, Łakowa 10. 32959g

Sprzedam kożuch łaski, damski, męski, białe karakulowy. Tel. 67-63-79. 32674g

Kożuch długi z łatek oraz męski, tel. 632-03. 32690g

Zagraniczną kuchnię elektryczną sprzedam. Tel. 77-51-35. 32735g

Sprzedam nową kurtkę srebrne lisy, tel. 23-05-83. 32736g

Sprzedam nowy elegancki, długi kożuch damski. Tel. 49-71-65. 32737g

Junkers łazienkowy zamieniam na bojler 80 l., łóżko szpitalne sprzedam. Garbary 28 m. 7. 32755g

Sprzedam płaszcz damski, męski skóra, kożuch damski, fotele obrotowe, rowery. Tel. 20-35-09. 32755g

Nawóz kurzy sprzedam. Szamotulska 70. 32758g

Jamniki szorstkowłose po championie sprzedam. Poznań — Szczepankowa, Skibowa 54. 32759g

Sprzedam kożuszek na 7-10 lat. Poznań, Bożenych 56. 32766g

Ogródek działkowy z domkiem Kobylepole. Oferty 32773g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Nowe futro karakulowe czarne łapki, kołnierzy norki standard, rozmiar 50. Poznań, Dobra 28 m. 1. 32739g

Segment „Natalia” nie używany. Wiadomości: P. Bernardyński 2 (sklep) od 10-18. 32787g

Sprzedam przyrządy do produkcji rur fawora. Rogal Ignacy, Osiedle Pięćska, ul. Wiosłarska 14. 32789g

Sprzedam zmywarkę automatyczną, prasownicę używaną produkcyjną krajową. Oferty 30934g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam półautomat do cięcia pręty. Dopiewo, Wysoka 1a wieczorem. 32782g

Szynszyle hodowlane sprzedam. Poznań, tel. 67-62-71. 32788g

Sprzedam maszynę Singer — lewa i ścinarkę. Tel. 67-17-77. 32788g

Dywan, białe karakulowe. Tel. 22-34-84. 32795g

Dywan belgijski 2x3, korzystnie 4 opony 155x13, grzejnik kompl. Passat. Przemierowo, Piaskowa 7. 32300g

Cegły pełną sprzedam, tel. Poznań 637-03. 32326g

Sprzedam telewizor kolorowy „Rubin” 714p Polonowy, Jagiellońska 18 m. 18 w godz. 17-19. 32335g

Gitarę basową „Hagström”, tel. 448-80. 32339g

Obraczkę waskie tanio sprzedam. Oferty 32350g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Jelita wieprzowe, telefon 32-10-43. 32346g

Kasety Video BASF Chromdioxid VHS sprzedam. Tel. grzeźnościowy 23-12-23. 32774g

Dachówka, karpówka, Małopolska 6. 32458g

Sprzedam nowy akordeon Weltmeister 80 basowy. Oferty z ceną 32355g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam nowy kożuch męski rozm. 48. Os. Piastowskie 39 m. 120. 32370g

Sprzedam jamniki krótkowłose rodowode, tel. Koźmin 449. 32375g

Maszynę do pisania „Opima” walizkowa, części Syrena, lomekcie sprzedam. Tel. 33-04-62. 32374g

Piec do szklarki 40 m² nowy, opał większą ilość sprzedam. Półwiejska, Świerczewskiego 35 tel. 166. 32378g

Jamniczek dwunastotygodniową czarną, gładkowską sprzedam. Poznań-Winogradi, Wójtowska 25B. 32384g

Sprzedam zagraniczną kurtkę z lisa rozm. 40. Zielona 2 m. 10 po godz. 18. 32386g

Maszyna do waty cukrowej 220/12 V, ul. Bonin 16 m. 8. 32388g

Lisy srebrzyste, okna aluminiowe jedno, dwuskrzydłowe, przedni zderzak do Poloneza, oponę bezdętkową 185x13. Oferty 32389g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam maszynę dziewiarską, tel. 32-03-64. 32395g

Zegarek złoty „La Rochette” 3 kopertowy. Oferty 32399g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Radiomagnetofon japoński, dywan 2,5x3,5 sprzedam. Tel. 32-46-37. 32401g

Magnetofon M-8014 i tuner T-8010 na gwarancji sprzedam. Nowy Tomys, tel. 22-98. 32403g

Sprzedam dywan zagraniczny 3x4. Września tel. 61-054. 32406g

Video — Philips sprzedam. Tel. Szczecin 707-71. 32408g

Sprzedam czerwony granit. Tel. 22-22-58. 32461g

Sprzedam mozaikę akacjową — mahoniową 47,5 m². Piotr Marszałkowski 63-024 Krzykosy, woj. Poznań. 32431g

Kożuch damski, kożuch z łatek damski i dziecięcy, kurtkę młodzieżową z łatek. Tel. 658-95. 32434g

Akordeon 80 bas, piasek szorstki, obraczkę 588. Tel. 22-27-98. 32435g

Sprzedam metrowe grzejniki żeliwne. Poznań, ul. Obronna 6. 32449g

Sprzedam płytki ścienne oraz tapety prod. RFN, ul. Gwardii Ludowej 31 m. 9. 32455g

Kożuszek damski z łatek turecki sprzedam, tel. 516-95. 32481g

Nowa pelisę męską, rozmiar duży, białe tchórzofreki, kołnierzy wydra sprzedam. Oferty 32459g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Merkury + kolumny 30 W 4 Ohm Aria, tel. 466-05. 32486g

Koła zimowe fińskie 155x13, radio „Safari 5” i an dego 17. 32480g

Sprężarkę, drzwi dwuskrzydłowe 123x212; emul sję białą. Tel. 444-70. 32498g

Sprzedam ładną suknię ślubną z długim welonem. Oferty 32503g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Zachodni rower wysłowy. Tel. 33-14-54. 32508g

Motorystyczny

Sprzedam Mercedes 200D, rocznik 1975, po remoncie silnika. Poznań, Piękary 24 m. 2. 32508g

Sprzedam korzystnie Syrenę 105, ul. Grunwaldzka 269. 32511g

Okazyjnie sprzedam Honomag F-66, Diesel, silnik 6-cylindrowy, 100 KM, 15 l/100 km z załadunkową platformą hydrauliczną. Bardzo dobry stan techniczny. Poznań, Młyna 34A m. 20. 32523g

Sprzedam Flata 126p ES, 1984, tel. 67-14-62. 32527g

Sprzedam tani Renault 12 TL, 1970, Poznań, Os. Jagiellońska 23 m. 5. 32641g

Sprzedam Wartburga, rocznik 1982, tel. 77-07-14 w godz. od 16.00 — 18.00. 32102g

VW — Bus 75, tani sprzedam, tel. 22-53-45. 32812g

Sprzedam tani Syrenę 104, stan bardzo dobry. Rokietnica, Kolejowa 5. 32834g

Sprzedam Poloneza 1,5 LS, 1984 r. lub zamienie na rocznego Flata 126p. Oferty 32863g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

126p IX 83 r. zamienie na Poloneza 82-83 r. 4 dopłata. Oferty 32868g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

126p 82 r. zamienie na 84 r. z dopłatą. Oferty 32867g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Okazyjnie sprzedam samochod marki „Tarpan pick-up” z silnikiem Flata, rok produkcji 1978. Małecki Jan, Kostrzyn Wlkp., ul. Warszawska 6. 32941g

Na zimę — garażowanie samochodów osobowych, w zblorowym, suchym, ogrzewanym, strzeżonym garażu, położonym na periferiach dzielnicy Jeżyce (oraz przyczep samochodowych na powietrzu), dojazd autobusem miejskim. Oferty 32942g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam Ładę 1500s, r. 1980 i 126p, r. 1983, tel. 22-34-42. 32946g

Sprzedam „Lublinę”. Poznań, ul. Komornicka 26. 32957g

Nowego Poloneza LX sprzedam. Oferty 32968g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam Trabantę 1971, Gniezno, ul. Dębińska 6, tel. 36-07. 32968g

Sprzedam ciągnik C-330, Tarpana lub zamienie na malucha. Gniezno, ul. Roosevelta 33a, tel. 11-29. 32970g

Sprzedam „Ładę” 1500 S — 1980 rok. Telefon 77-55-71 wieczorem. 32762g

Audi 80 GLS, rok 1979 sprzedam. Oglądać od niedzieli po godz. 17. Czaplińska 13. 32767g

Kupię karoserię „Trabanta”, tel. 77-49-92. 32775g

Sprzedam Flata 850, po remoncie 5,5 l. na 100 km. Stan dobry, cena 135 tys. Oferty 32781g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam Flata 126p, r. 75. Oferty 32786g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam Warszawę 233, po godz. 16. Kujawa, Cal lera 3 m. 10. 32788g

Sprzedam Flata 126p, 1977 67-415 Boszkowo 6. 33406g

Sprzedam detki zachodnie nr 12, 13, 15, opony do Mercedes. Tel. 635-70. 32547g

Tanio sprzedam Trabantę 601, 1983 r. Poznań, Smochowice, Mrowińska 28. 32550g

Sprzedam Mercedes 240D lub zamienie. Każda możliwość rozliczenia. Tel. 12-65-31. 32625g

Zamienie Nysę na Flata 126p lub sprzedam, ul. Górczyńska 31B m. 6. 32629g

Citroena DS21 pilnie sprzedam, ul. Warszawska 173 m. 1. 32633g

Sprzedam opony i niektóre części do Skody S-100, tel. 77-97-47, po 16. 32644g

Zamienie Skodę 100 S na ciagnik lub sprzedam, Polajewo, tel. 8. 32655g

Sprzedam nową karoserię Flata 126p, telefon 20-05-34. 32658g

Sprzedam przyczepę do samochodu osobowego. Tel. 619-49, godz. 18 — 20. 32666g

Mercedes 200 D 1981, 62 tys. (stan idealny, bezwy padkowy) sprzedam pierw szą właścicielką. Telefon 69-77-96 do 15. 32676g

Sprzedam „Poloneza 1,5x” 1983 r., przebieg 4.600 km. Poznań, Sienkiewicza 9 m. 2. 32714g

Nysę sprzedam, Szczepa na 42. 32721g

Zastawę 1100 sprzedam, tel. 41-13-92. 32728g

Kupię Dacie, starszy rocznik, tel. 425-41 po południu. 32742g

Nadwozie 126 (korol) — sprzedam, Zerkowska 11. 32744g

MZ ETZ 250 pilnie sprzedam, stan b. dobry, Łukaszevicza 28a m. 10. 32753g

Sprzedam Flata 126p ES, 1984, tel. 67-14-62. 32757g

Sprzedam lub zamienie „Trabanta combi” 76 r. w dobrym stanie na Flata 126p 80 — 82 r. Wyczerpujące oferty z podaniem warunków 32756g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam Trabantę Com bi 1976, tel. 22-53-98. 32780g

Sprzedam lub zamienie na Flata 126p samochód Volkswagena — Bus wersja dostawczy — campingowa (2 karinki paliwo we). Tel. 67-93-37. 32330g

Spiesznie sprzedam Skodę 110 L. Poznań, ul. Grochowska 189 m. 3, po godz. 17. 32432g

Sprzedam Syrenę 104, po wypadku lub na części z nową karoserią na gwarancji. Poznań, Staroleccka, Pstrowskiego 126, po południu. 32773g

Sprzedam Flata 124 z silnikiem, skrzynią biegów, tylnym mostem „Poloneza”, stan idealny. War szat Poznań, ul. Napoleońska 97. 32342g

Sprzedam Mercedes 240D — Dyplomat 8-osobowy, rok 75/76 oraz automa tyczną skrzynię biegów do Mercedes. Alpańska 75 (Działki) Poznań. 32371g

Kupię dwu-trzytętną Syrenę 105 L, ul. Bonin 16 m. 8. 32389g

Sprzedam Zastawę 1100p, rocznik 1981. Września, tel. 62-909. 32407g

Pilnie sprzedam! Flata 125p, 1300, rok 76, silnik nowy 82 r. Tel. 20-34-37, po 16. 32432g

Sprzedam VW — Derby, r. 78. Tel. 20-50-74, po go dzinie 16. 32453g

Zamienie dziesięciomiej scznego Flata 125p. Tel. 404-96. 32468g

Mirafiori — 1600, rok prod. 77 sprzedam, tele fon 67-25-69. 32480g

Sprzedam Syrenę 105 L, 1981. Oferty 32504g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Lokale

Swarzędz, spółdzielca 50 m², zamienie na Poznań. Najchętniej Winogradi, Piłkowskiego. Tel. 545-33. 32636g

Sprzedam pawilon mura wany, podpiwniczony 85,7 m², nadający się na pro dukcję, handel w dobrym punkcie Poznania. Oferty 32682g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Poszukuję pokoju lub ka waletki. Dobrze płatna. Oferty 32691g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam M-2. Oferty 32692g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Zamienie M-5, 58 m² z wnęką Winogradi, na 2 mniejsze lub 1 większe. Oferty 32693g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Do wynajęcia mieszkanie jednopokojowe na 4 — 5 lat. Płatne z góry. Oferty 32693g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Rzemieślnik poszukuje do wynajęcia mieszkania lub willi, warunki do uzgod nienia. Oferty 32540g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Za dozorę domu przy le sie, jeziorze — mieszka nia dla małżeństwa ren cistów. Oferty 32559g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Pokój za pracę. Komor nik, Mińska 8, telefon 13-83-45. 32563g

Potrzebne pomieszczenie na pracownię plastycz ną. Tel. 620-21 p. 108, po 16. 32564g

Rzemieślnik poszukuje 1 lub 2-pokojowego mieszka nia. Oferty z ceną 32580g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam mieszkanie 65 m² na Winogradach po korzystnej cenie. Oferty 32623g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Poszukuję garażu. Oferty 32693g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

2 pokoje z kuchnią 66 m² z wspólną łazienką i przynależności w willi przy al. Wielkopolskiej 4 zamienie na M-3. Oferty 32693g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Zamienie mieszkanie 3-po kojowe własnościowe (O siedle Słowiańskie) na 2-pokojowe własnościowe na Osiedlu Kopernika (Newtona) do III piętra. Oferty 32722g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam M-4 lub zamie nie na domek, telefon 442-19. 32738g

Studentkę filologii pol skiej przyjmę na pokój. Tel. 529-80. 33393g

Sprzedam lub zamienie na praktycznie nowy sa mochód osobowy z silni kiem Diesla mieszkanie własnościowe M-3 (50 m²) na Os. Kopernika. Tel. 67-93-37. 33293g

Oddam pomieszczenie na ciche zamieszkanie. Telefon 48-16-06, po godz. 16.30. 32381g

Sprzedam M-3 na Grun waldzie. Oferty 32922g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Oddam pokój z używal ną kuchnią na Winog radach, tel. 48-04-23, po godz. 17. 32510g

Młode małżeństwo, człon kowie SM poszukują na rok kawalerki lub niekie rującego pokoju. Oferty telefon 67-26-74 od godz. 16. 32443g

Września! Zamienie mieszkanie 50 m², pełen komfort z telefonem, I piętro na równorzędne w Poznaniu. Wiadomości: Września tel. 62-883. 32479g

Poszukuję garażu, tele fon 48-00-42. 32492g

Mieszkanie czteropokojowe, kwaterek, dwie kuchnie, akumulacyjne, zamienie na dwa dwupo kojowe. Tel. 544-09. 32501g

M-2 własnościowe, I piętro, ul. Promienista — sprzedam. Oferty 32949g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam lub wydzierżawie pawilon krawiecki o powierzchni 120 m². Gnie zno, Roosevelta 33a, tel. 11-29. 32989g

Student poszukuje pokoju jednoosobowego. Oferty 32393g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Lokal biurowy, magazynu oddam. Tel. 22-09-02. 32405g

Mosina M-3 własnościowe sprzedam. Oferty 32741g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Mieszkanie typu M-4, 63 m² Os. Rusa, zamienie na dwa mieszkania typu M-3 i M-2. Oferty 32746g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

2 pokoje z kuchnią, łazienką, stare budownictwo 70 m² zamienie na 3 pokoje w nowym budownictwie z dozorstwem. Oferty 32754g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Mieszkanie na Ratajach, dwa pokoje, kuchnia, łazienka umeblovane do wynajęcia na rok. Poważ ne oferty z ceną 32765g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam własnościowe M-2, tel. 77-73-66 po godz. 19. 32761g

Zamienie mieszkanie kwar terunkowe 100 m² z przy należnościami w środku ścisłym na mieszkanie pokoj z kuchnią i łazienką z c.o. Oferty 32765g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Nieruchomości

Parcele rekreacyjne — budowlana, zamienie na mieszkanie własnościowe. Telefon 455-65. 32826g

Sprzedam 2 ha ziemi wraz z zabudowaniami gospodarstwa, okolica Swarzędza. Oferty 32599g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam działkę budowlaną w Poznaniu. Oferty 32602g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam działkę budowlaną — warsztatową 1700 m² w Złotnikach. Oferty 32624g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam dom jednorodzinny 4 pokoje, 105 m², działkę 850 m² centrum Cielochinka. Tel. 41-11-27 wieczorem. 32654g

Sprzedam parcelę budowlaną, 4-pokojowy domek, pomieszczenia na warsztat. W rozliczeniu chętnie M-3. Oferty 32660g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Puszczkowo dom 10% do wykonczenia spiesznie sprzedam. Oferty 32778g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Poznań! Pół willi, ogród tani sprzedam. Wiadomości: Os. Manifestu Lip cowego 1, m. 3. 32786g

Kupię parcelę budowlaną od 1000 m² w Puszczkowie lub bliskiej okolicy. Oferty 32798g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Kupię lub wydzierżawie 1 ha ziemi IV lub V klasy do 30 km od Poznania. Wyczerpujące oferty 32336g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Dom letniskowy Klekierz! — sprzedam. Oferty 32385g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam, zamienie na M-3 dom, budynek gospo darczy, ogród blisko jeziora, las. Chorzepowo 16, Sieraków Wlkp. 32404g

M-4 własnościowe. Os. Rusa (telefon) zamienie

Praca

Do pracy w ogrodzie przyjmę. Tel. 138-968. 33538g

Z powodu braku pracowników w zawodzie ślusarza i umiejętnością spawania elektrycznego, poszukuję kooperanta. Szczepankowo 77A tel. 423-75 34512g

Paniąkę do lekkiej pomocy domowej przyjmijmy. Utrzymanie i zamieszkanie zapewnione. Oferty 32968g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1

Przyjmę pracę chałupniczą. Oferty 32998g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Dwie krawcowe przyjmą pracę chałupniczą. Oferty 32056g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Mgr fizyki podejmie pracę — chętnie firma polonijna. Oferty 33088g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Przyjmę szycie w domu. Oferty 33152g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Przyjmę pracowników fizycznych do piekarni. Oferty 33113g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Wywieszanie stropodachu cieżki, paździeniku zlecę. Tel. 22-20-70. 33354g

Firmie dekarzkiej zlecę natychmiast reperację dachu administracji nieruchomości. Tel. 22-20-70. 33356g

Maszyny dziewiarskie dwupłytkowe prod. RFN nowa, ul. 3 Maja 48 A m. 1. 33378g

Jednorazowo zlecę inż. programiście programowanie w języku MS-BASIC na bardzo dobrych warunkach. Oferty 33387g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1

Pracownika do prac w gospodarstwie rolnym przyjmijmy Suchorski Lech. Buk, ul. Grodzka 17. 33390g

Przyjmę prace: prostowanie i cięcie drutu do 4 mm oraz spawanie na spawarce punktowej. Piłarczyk Edward Poznań Krajewskiego 36 (Świercawo). 33391g

Przyjmę prace oprócz szycia. Leszno, ul. Sobieskiego 14. 33397g

Zakład rzemieślniczy podejmuje się wyrobu siatek parkanowych z powierzonego materiału. Poznań, ul. Naramowicka 244. 34515g

Nauka

Kto udzieli korepetycji gry na skrzypcach w zakresie szkoły średniej. Oferty 32972g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Potrzebne korepetycje z j. polskiego, tel. 33-04-65 po godz. 16. 33013g

Korepetycje — matematyka, tel. 20-03-30. 33036g

Szkola tańca przyjmuje zapisy do Szkoły Tańca dla dzieci w wieku 5 — 7 oraz 8 — 12 lat oraz na kursy tańca warszawskiego i rock and roll. Ilość miejsc ograniczona. Informacje tel. 336-38. 34649g

Kupno

Wanne żeliwna 170 cm, umywalkę z nogą oraz sedes w komplecie. W rozbieżności tęcznik 100 kg. Oferty 34535g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1. 34535g

Strugarkę i wyrównarkę do drewna oraz opony 165/70 SR 13. Krosińska 4, tel. 67-35-89. 34813g

Bukie supełkowe, materiały sukienkowe kupię. Wio ciawek tel. 224-50 wieczorem. 33353g

Chemosil, Nitrolak lub C-pon kupię, ul. Ślaska 11/2 po godz. 19. 33373g

Silos do cementu, piły taśmowe śred. 200 mm. tel. 77-63-92. 33443g

Pilnie kupię materiały sukiennkowe, tel. 433-14. 34514g

Kupię tokarkę zegarmistrzowską. Pracownia zegarmistrzowska, Os. Maniów 74 gm. Oborniki Wlkp. 33004g

Prakle automatyczną Overlock, maszynę dziewiarską dwupłytkową, igły do „Simac”. Telefon 22-13-02 (sobota, niedziela). 32984g

Lampe propan butan, tel. 62-88-08. 33009g

Kupie sztruks, teksas. Tel. 23-09-64, 66-56-15. 33148g

Sprzedaż

Pawilon handlowy z wygodami, tel. 33-02-24. 34592g

Sprzedaż telewizor tury styczni, tel. 67-97-40. 34596g

Magnetofon Aria M 2408 SD taniej. Poznań, Newtona 16A m. 36. 34601g

Sprzedaż telewizor kołowy Rubin 714. Poznań, Newtona 16A m. 36. 34602g

Sprzedaż futro karakułowe we czarne, na niską i szczerzą osobę, telefon 22-45-85. 34612g

Okazja! Z powodu wyjazdu sprzedam cebule tuli panów do pedzenia, cena 10,— zł. Tel. 32-01-59 po 18. 34634g

Sprzedaż lodówkę, dywan chodnikowy 2x3, Boh. Westerplatte 59. 34643g

Sprzedaż tanio Syrenę R-20, 1979, czosnek, piec pod folie na węgiel i trociny. Oferty 34655g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż telewizor czar no-biały Libra, kołuszek krótki dziecięcy 8 — 11 lat. Tel. 77-87-94. 34669g

Opony Michelin do Mercedes, zlewomywalki nierdzewne, płaszcz skórzany męski 1,65 m. orzech kaukaski w b. dobrym stanie, ul. Konieńska 16, I piętro. 33092g

Sprzedaż wyposażenie pracowni stomatologicznej, narty Kneissle 195 z wiązaniami Tyrolia, buty San Marco 41, Ski-Trener Białostaw woj. Piła, ul. Kordeckiego 9, tel. 52 33093g

Mini wieże alusy 75 M 532 SD, dywany belgijskie 2 x 3 m i 2,5 x 3,5 m, jeliła wiewprze. Luboń, Zabikowska 6. 32514g

Odstąpię tanio ogródek działkowy w Krzesinach z murowaną altaną. Oferty z ceną 32509g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1

Sprzedaż parkiet dąb i gat. 25 m kw. 3-letni wyschnięty. Oferty z ceną 32531g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Odstąpię ogródek działkowy zagospodarowany, Ławica. Oferty 32567g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż kożuch damski kurtkę skózaną damską i kurtkę męską kożuchową Bogusławskiego 10 m. 1. 27912spr

Sztuciec tajlandzki. Oferty z ceną 29346g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż cięty Plumowski i asparagus. Słomniński Poznań, ul. Szczepankowo 84. 33019g

Kożuch damski popielaty rozmiar 42 oraz męski 3/4. Tel. 32-43-74 lub Oferty 25541gpr Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż kwiaty chryzantem. Słupska 40 B tel. 41-85-37. 30271g

Kożuch damski sprzedam, tel. 77-88-88. 30893g

Janinki krótkowłose, szczeniaki rodowodowe po rodzicach użytkowych, doskonałe norowce sprzedam. Sawala Marta, Dzieci miarki K/Gniezna 62-270 Klecko. 30968g

Ogród działkowy zagospodarowany w Smochowicach odstąpię. Tel. 33-30-33 31594g

Sprzedaż pelise męska z czapką na 170 cm i czapkę damską tchórz. Kolejowa 7 m. 11 w godz. 17—19 32080g

Zamienie frezarki obwodniowej z frezami na tokarkę uniwersalną. Oferty 32798g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż sadzonki asparagusu, sprężynę holenderską. Osiedle Plewiska, ul. Poznańska 34. 32799g

Sprzedaż kożuch damski nowy na niską, szczerzą osobę. Tel. 650-20 wieczorem. 32800g

„Pentacron”. fabrycznie nowy, obiektyw 3,5/30 M. teleobiektyw 4/200 A. Oferty 32803g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Bransoletkę złotą pr. 750 41 gr. sprzedam. Oferty 32807g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż duży fikus, tel. 33-33-03. 32808g

Sprzedaż biał, telefon 32-10-56. 32809g

Sprzedaż tokarkę stołową, balans 6 t. Os. Powstań Narodowych ul. m. 2 — Warsztat Ślusarski. 32818g

Sprzedaż futro nóżki, rozm. 46, tel. 22-52-75. 33011g

Telewizor przenośny kolorowy „Elektronika C 430” (używany), telefon 23-02-45. 33041g

Sprzedaż madere, tel. 32-26-59. 33048g

Sprzedaż większą ilość bukietów suchych kwiatów. Poznań, tel. 77-46-44. 33048g

Sprzedaż kożuch, damski, męski, dziesięć. Os. Lecha 73 m. 10. 33050g

Kafelki 10 m kw. seledy nowe luksury 60 niebieskie. Podhalaska 4. 33055g

Minisk 16, tel. 77-59-02. 33057g

Nowy damski, kożuch, płaszcz skórzany. Gnieźno tel. 43-01. 33058g

Sprzedaż ciagnik C 355. Michalski, Masłowo 53 k. Rawicza. 33059g

Encyklopedię 4 t. sprzedam. Oferty z ceną 33075g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1

Sprzedaż meble zestaw „Violetta” mahon, polysk, tel. 77-90-46. 33132g

Sprzedaż ukorzenione sadzonki Kolanczosa. Mosina, Nadleśna 3. 33138g

Sprzedaż bufet z nadstawką 1,65 m. orzech kaukaski w b. dobrym stanie, ul. Konieńska 16, I piętro. 33092g

Sprzedaż wyposażenie pracowni stomatologicznej, narty Kneissle 195 z wiązaniami Tyrolia, buty San Marco 41, Ski-Trener Białostaw woj. Piła, ul. Kordeckiego 9, tel. 52 33093g

Mini wieże alusy 75 M 532 SD, dywany belgijskie 2 x 3 m i 2,5 x 3,5 m, jeliła wiewprze. Luboń, Zabikowska 6. 32514g

Odstąpię tanio ogródek działkowy w Krzesinach z murowaną altaną. Oferty z ceną 32509g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1

Sprzedaż parkiet dąb i gat. 25 m kw. 3-letni wyschnięty. Oferty z ceną 32531g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Odstąpię ogródek działkowy zagospodarowany, Ławica. Oferty 32567g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż kożuch damski kurtkę skózaną damską i kurtkę męską kożuchową Bogusławskiego 10 m. 1. 27912spr

Sztuciec tajlandzki. Oferty z ceną 29346g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż cięty Plumowski i asparagus. Słomniński Poznań, ul. Szczepankowo 84. 33019g

Kożuch damski popielaty rozmiar 42 oraz męski 3/4. Tel. 32-43-74 lub Oferty 25541gpr Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż kwiaty chryzantem. Słupska 40 B tel. 41-85-37. 30271g

Kożuch damski sprzedam, tel. 77-88-88. 30893g

Janinki krótkowłose, szczeniaki rodowodowe po rodzicach użytkowych, doskonałe norowce sprzedam. Sawala Marta, Dzieci miarki K/Gniezna 62-270 Klecko. 30968g

Ogród działkowy zagospodarowany w Smochowicach odstąpię. Tel. 33-30-33 31594g

Sprzedaż pelise męska z czapką na 170 cm i czapkę damską tchórz. Kolejowa 7 m. 11 w godz. 17—19 32080g

Zamienie frezarki obwodniowej z frezami na tokarkę uniwersalną. Oferty 32798g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż sadzonki asparagusu, sprężynę holenderską. Osiedle Plewiska, ul. Poznańska 34. 32799g

Sprzedaż kożuch damski nowy na niską, szczerzą osobę. Tel. 650-20 wieczorem. 32800g

„Pentacron”. fabrycznie nowy, obiektyw 3,5/30 M. teleobiektyw 4/200 A. Oferty 32803g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Bransoletkę złotą pr. 750 41 gr. sprzedam. Oferty 32807g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż duży fikus, tel. 33-33-03. 32808g

Sprzedaż biał, telefon 32-10-56. 32809g

Sprzedaż tokarkę stołową, balans 6 t. Os. Powstań Narodowych ul. m. 2 — Warsztat Ślusarski. 32818g

Sprzedaż futro nóżki, rozm. 46, tel. 22-52-75. 33011g

Telewizor przenośny kolorowy „Elektronika C 430” (używany), telefon 23-02-45. 33041g

Sprzedaż madere, tel. 32-26-59. 33048g

Sprzedaż większą ilość bukietów suchych kwiatów. Poznań, tel. 77-46-44. 33048g

Sprzedaż kożuch, damski, męski, dziesięć. Os. Lecha 73 m. 10. 33050g

Kafelki 10 m kw. seledy nowe luksury 60 niebieskie. Podhalaska 4. 33055g

Minisk 16, tel. 77-59-02. 33057g

Nowy damski, kożuch, płaszcz skórzany. Gnieźno tel. 43-01. 33058g

Sprzedaż ciagnik C 355. Michalski, Masłowo 53 k. Rawicza. 33059g

Encyklopedię 4 t. sprzedam. Oferty z ceną 33075g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1

Sprzedaż meble zestaw „Violetta” mahon, polysk, tel. 77-90-46. 33132g

Sprzedaż ukorzenione sadzonki Kolanczosa. Mosina, Nadleśna 3. 33138g

Sprzedaż bufet z nadstawką 1,65 m. orzech kaukaski w b. dobrym stanie, ul. Konieńska 16, I piętro. 33092g

Sprzedaż wyposażenie pracowni stomatologicznej, narty Kneissle 195 z wiązaniami Tyrolia, buty San Marco 41, Ski-Trener Białostaw woj. Piła, ul. Kordeckiego 9, tel. 52 33093g

Mini wieże alusy 75 M 532 SD, dywany belgijskie 2 x 3 m i 2,5 x 3,5 m, jeliła wiewprze. Luboń, Zabikowska 6. 32514g

Odstąpię tanio ogródek działkowy w Krzesinach z murowaną altaną. Oferty z ceną 32509g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1

Sprzedaż parkiet dąb i gat. 25 m kw. 3-letni wyschnięty. Oferty z ceną 32531g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Odstąpię ogródek działkowy zagospodarowany, Ławica. Oferty 32567g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż kożuch damski kurtkę skózaną damską i kurtkę męską kożuchową Bogusławskiego 10 m. 1. 27912spr

Sztuciec tajlandzki. Oferty z ceną 29346g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż cięty Plumowski i asparagus. Słomniński Poznań, ul. Szczepankowo 84. 33019g

Kożuch damski popielaty rozmiar 42 oraz męski 3/4. Tel. 32-43-74 lub Oferty 25541gpr Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż kwiaty chryzantem. Słupska 40 B tel. 41-85-37. 30271g

Kożuch damski sprzedam, tel. 77-88-88. 30893g

Janinki krótkowłose, szczeniaki rodowodowe po rodzicach użytkowych, doskonałe norowce sprzedam. Sawala Marta, Dzieci miarki K/Gniezna 62-270 Klecko. 30968g

Ogród działkowy zagospodarowany w Smochowicach odstąpię. Tel. 33-30-33 31594g

Sprzedaż pelise męska z czapką na 170 cm i czapkę damską tchórz. Kolejowa 7 m. 11 w godz. 17—19 32080g

Zamienie frezarki obwodniowej z frezami na tokarkę uniwersalną. Oferty 32798g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż sadzonki asparagusu, sprężynę holenderską. Osiedle Plewiska, ul. Poznańska 34. 32799g

Sprzedaż kożuch damski nowy na niską, szczerzą osobę. Tel. 650-20 wieczorem. 32800g

„Pentacron”. fabrycznie nowy, obiektyw 3,5/30 M. teleobiektyw 4/200 A. Oferty 32803g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Bransoletkę złotą pr. 750 41 gr. sprzedam. Oferty 32807g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż duży fikus, tel. 33-33-03. 32808g

Sprzedaż biał, telefon 32-10-56. 32809g

Sprzedaż tokarkę stołową, balans 6 t. Os. Powstań Narodowych ul. m. 2 — Warsztat Ślusarski. 32818g

Sprzedaż futro nóżki, rozm. 46, tel. 22-52-75. 33011g

Telewizor przenośny kolorowy „Elektronika C 430” (używany), telefon 23-02-45. 33041g

Sprzedaż madere, tel. 32-26-59. 33048g

Sprzedaż większą ilość bukietów suchych kwiatów. Poznań, tel. 77-46-44. 33048g

Sprzedaż kożuch, damski, męski, dziesięć. Os. Lecha 73 m. 10. 33050g

Kafelki 10 m kw. seledy nowe luksury 60 niebieskie. Podhalaska 4. 33055g

Minisk 16, tel. 77-59-02. 33057g

Nowy damski, kożuch, płaszcz skórzany. Gnieźno tel. 43-01. 33058g

Sprzedaż ciagnik C 355. Michalski, Masłowo 53 k. Rawicza. 33059g

Encyklopedię 4 t. sprzedam. Oferty z ceną 33075g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1

Sprzedaż meble zestaw „Violetta” mahon, polysk, tel. 77-90-46. 33132g

Sprzedaż ukorzenione sadzonki Kolanczosa. Mosina, Nadleśna 3. 33138g

Sprzedaż bufet z nadstawką 1,65 m. orzech kaukaski w b. dobrym stanie, ul. Konieńska 16, I piętro. 33092g

Sprzedaż wyposażenie pracowni stomatologicznej, narty Kneissle 195 z wiązaniami Tyrolia, buty San Marco 41, Ski-Trener Białostaw woj. Piła, ul. Kordeckiego 9, tel. 52 33093g

Mini wieże alusy 75 M 532 SD, dywany belgijskie 2 x 3 m i 2,5 x 3,5 m, jeliła wiewprze. Luboń, Zabikowska 6. 32514g

Odstąpię tanio ogródek działkowy w Krzesinach z murowaną altaną. Oferty z ceną 32509g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1

Sprzedaż parkiet dąb i gat. 25 m kw. 3-letni wyschnięty. Oferty z ceną 32531g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Odstąpię ogródek działkowy zagospodarowany, Ławica. Oferty 32567g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż kożuch damski kurtkę skózaną damską i kurtkę męską kożuchową Bogusławskiego 10 m. 1. 27912spr

Sztuciec tajlandzki. Oferty z ceną 29346g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż cięty Plumowski i asparagus. Słomniński Poznań, ul. Szczepankowo 84. 33019g

Kożuch damski popielaty rozmiar 42 oraz męski 3/4. Tel. 32-43-74 lub Oferty 25541gpr Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż kwiaty chryzantem. Słupska 40 B tel. 41-85-37. 30271g

Kożuch damski sprzedam, tel. 77-88-88. 30893g

Janinki krótkowłose, szczeniaki rodowodowe po rodzicach użytkowych, doskonałe norowce sprzedam. Sawala Marta, Dzieci miarki K/Gniezna 62-270 Klecko. 30968g

Ogród działkowy zagospodarowany w Smochowicach odstąpię. Tel. 33-30-33 31594g

Sprzedaż pelise męska z czapką na 170 cm i czapkę damską tchórz. Kolejowa 7 m. 11 w godz. 17—19 32080g

Zamienie frezarki obwodniowej z frezami na tokarkę uniwersalną. Oferty 32798g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż sadzonki asparagusu, sprężynę holenderską. Osiedle Plewiska, ul. Poznańska 34. 32799g

Sprzedaż kożuch damski nowy na niską, szczerzą osobę. Tel. 650-20 wieczorem. 32800g

„Pentacron”. fabrycznie nowy, obiektyw 3,5/30 M. teleobiektyw 4/200 A. Oferty 32803g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Bransoletkę złotą pr. 750 41 gr. sprzedam. Oferty 32807g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż duży fikus, tel. 33-33-03. 32808g

Sprzedaż biał, telefon 32-10-56. 32809g

Sprzedaż tokarkę stołową, balans 6 t. Os. Powstań Narodowych ul. m. 2 — Warsztat Ślusarski. 32818g

Sprzedaż futro nóżki, rozm. 46, tel. 22-52-75. 33011g

Telewizor przenośny kolorowy „Elektronika C 430” (używany), telefon 23-02-45. 33041g

Sprzedaż madere, tel. 32-26-59. 33048g

Sprzedaż większą ilość bukietów suchych kwiatów. Poznań, tel. 77-46-44. 33048g

Sprzedaż kożuch, damski, męski, dziesięć. Os. Lecha 73 m. 10. 33050g

Kafelki 10 m kw. seledy nowe luksury 60 niebieskie. Podhalaska 4. 33055g

Minisk 16, tel. 77-59-02. 33057g

Nowy damski, kożuch, płaszcz skórzany. Gnieźno tel. 43-01. 33058g

Sprzedaż ciagnik C 355. Michalski, Masłowo 53 k. Rawicza. 33059g

Encyklopedię 4 t. sprzedam. Oferty z ceną 33075g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1

Sprzedaż meble zestaw „Violetta” mahon, polysk, tel. 77-90-46. 33132g

Sprzedaż ukorzenione sadzonki Kolanczosa. Mosina, Nadleśna 3. 33138g

Sprzedaż bufet z nadstawką 1,65 m. orzech kaukaski w b. dobrym stanie, ul. Konieńska 16, I piętro. 33092g

Sprzedaż wyposażenie pracowni stomatologicznej, narty Kneissle 195 z wiązaniami Tyrolia, buty San Marco 41, Ski-Trener Białostaw woj. Piła, ul. Kordeckiego 9, tel. 52 33093g

Mini wieże alusy 75 M 532 SD, dywany belgijskie 2 x 3 m i 2,5 x 3,5 m, jeliła wiewprze. Luboń, Zabikowska 6. 32514g

Odstąpię tanio ogródek działkowy w Krzesinach z murowaną altaną. Oferty z ceną 32509g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1

Sprzedaż parkiet dąb i gat. 25 m kw. 3-letni wyschnięty. Oferty z ceną 32531g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Odstąpię ogródek działkowy zagospodarowany, Ławica. Oferty 32567g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż kożuch damski kurtkę skózaną damską i kurtkę męską kożuchową Bogusławskiego 10 m. 1. 27912spr

Sztuciec tajlandzki. Oferty z ceną 29346g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż cięty Plumowski i asparagus. Słomniński Poznań, ul. Szczepankowo 84. 33019g

Kożuch damski popielaty rozmiar 42 oraz męski 3/4. Tel. 32-43-74 lub Oferty 25541gpr Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż kwiaty chryzantem. Słupska 40 B tel. 41-85-37. 30271g

Kożuch damski sprzedam, tel. 77-88-88. 30893g

Janinki krótkowłose, szczeniaki rodowodowe po rodzicach użytkowych, doskonałe norowce sprzedam. Sawala Marta, Dzieci miarki K/Gniezna 62-270 Klecko. 30968g

Ogród działkowy zagospodarowany w Smochowicach odstąpię. Tel. 33-30-33 31594g

Sprzedaż pelise męska z czapką na 170 cm i czapkę damską tchórz. Kolejowa 7 m. 11 w godz. 17—19 32080g

Zamienie frezarki obwodniowej z frezami na tokarkę uniwersalną. Oferty 32798g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż sadzonki asparagusu, sprężynę holenderską. Osiedle Plewiska, ul. Poznańska 34. 32799g

Sprzedaż kożuch damski nowy na niską, szczerzą osobę. Tel. 650-20 wieczorem. 32800g

„Pentacron”. fabrycznie nowy, obiektyw 3,5/30 M. teleobiektyw 4/200 A. Oferty 32803g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Bransoletkę złotą pr. 750 41 gr. sprzedam. Oferty 32807g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż duży fikus, tel. 33-33-03. 32808g

Sprzedaż biał, telefon 32-10-56. 32809g

Sprzedaż tokarkę stołową, balans 6 t. Os. Powstań Narodowych ul. m. 2 — Warsztat Ślusarski. 32818g

Sprzedaż futro nóżki, rozm. 46, tel. 22-52-75. 33011g

Telewizor przenośny kolorowy „Elektronika C 430” (używany), telefon 23-02-45. 33041g

Sprzedaż madere, tel. 32-26-59. 33048g

Sprzedaż większą ilość bukietów suchych kwiatów. Poznań, tel. 77-46-44. 33048g

Sprzedaż kożuch, damski, męski, dziesięć. Os. Lecha 73 m. 10. 33050g

Kafelki 10 m kw. seledy nowe luksury 60 niebieskie. Podhalaska 4. 33055g

Minisk 16, tel. 77-59-02. 33057g

Nowy damski, kożuch, płaszcz skórzany. Gnieźno tel. 43-01. 33058g

Sprzedaż ciagnik C 355. Michalski, Masłowo 53 k. Rawicza. 33059g

Encyklopedię 4 t. sprzedam. Oferty z ceną 33075g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1

Sprzedaż meble zestaw „Violetta” mahon, polysk, tel. 77-90-46. 33132g

Sprzedaż ukorzenione sadzonki Kolanczosa. Mosina, Nadleśna 3. 33138g

Sprzedaż bufet z nadstawką 1,65 m. orzech kaukaski w b. dobrym stanie, ul. Konieńska 16, I piętro. 33092g

Sprzedaż wyposażenie pracowni stomatologicznej, narty Kneissle 195 z wiązaniami Tyrolia, buty San Marco 41, Ski-Trener Białostaw woj. Piła, ul. Kordeckiego 9, tel. 52 33093g

Mini wieże alusy 75 M 532 SD, dywany belgijskie 2 x 3 m i 2,5 x 3,5 m, jeliła wiewprze. Luboń, Zabikowska 6. 32514g

Odstąpię tanio ogródek działkowy w Krzesinach z murowaną altaną. Oferty z ceną 32509g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1

Sprzedaż parkiet dąb i gat. 25 m kw. 3-letni wyschnięty. Oferty z ceną 32531g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Odstąpię ogródek działkowy zagospodarowany, Ławica. Oferty 32567g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż kożuch damski kurtkę skózaną damską i kurtkę męską kożuchową Bogusławskiego 10 m. 1. 27912spr

Sztuciec tajlandzki. Oferty z ceną 29346g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż cięty Plumowski i asparagus. Słomniński Poznań, ul. Szczepankowo 84. 33019g

Kożuch damski popielaty rozmiar 42 oraz męski 3/4. Tel. 32-43-74 lub Oferty 25541gpr Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż kwiaty chryzantem. Słupska 40 B tel. 41-85-37. 30271g

Kożuch damski sprzedam, tel. 77-88-88. 30893g

Janinki krótkowłose, szczeniaki rodowodowe po rodzicach użytkowych, doskonałe norowce sprzedam. Sawala Marta, Dzieci miarki K/Gniezna 62-270 Klecko. 30968g

Ogród działkowy zagospodarowany w Smochowicach odstąpię. Tel. 33-30-33 31594g

Sprzedaż pelise męska z czapką na 170 cm i czapkę damską tchórz. Kolejowa 7 m. 11 w godz. 17—19 32080g

Zamienie frezarki obwodniowej z frezami na tokarkę uniwersalną. Oferty 32798g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż sadzonki asparagusu, sprężynę holenderską. Osiedle Plewiska, ul. Poznańska 34. 32799g

Sprzedaż kożuch damski nowy na niską, szczerzą osobę. Tel. 650-20 wieczorem. 32800g

„Pentacron”. fabrycznie nowy, obiektyw 3,5/30 M. teleobiektyw 4/200 A. Oferty 32803g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Bransoletkę złotą pr. 750 41 gr. sprzedam. Oferty 32807g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż duży fikus, tel. 33-33-03. 32808g

Sprzedaż biał, telefon 32-10-56. 32809g

Sprzedaż tokarkę stołową, balans 6 t. Os. Powstań Narodowych ul. m. 2 — Warsztat Ślusarski. 32818g

PRACOWNICY POSZUKIWANI

PAŃSTWOWY DOM POMOCY SPOŁECZNEJ dla Dorosłych w Poznaniu przy ul. Konarskiego 11/13 — zatrudni następujących pracowników:

— PALACZY c.o. — 2 osoby

— ROBOTNIKA GOSPODARCZEGO

Warunki pracy i płacy do uzgodnienia w Dziale Kadr Państwowego Domu Pomocy Społecznej dla Dorosłych w Poznaniu przy ul. Konarskiego 11/13 telefon 775-751. 3264-K1

INSPEKCJA NASIENNA Okręgowej Inspektorat w Poznaniu ul. Towarowa 53 zatrudni:

— PALACZY c.o. na kotły wodne z uprawnieniami lub chętnych do przyuczenia w zawodzie palacza

— RZEMIEŚNIKA - MECHANIKA do prac przy konserwacji obiektu.

Informacji udzielamy pod wyżej podanym adresem pokój 24. 3287-K1

DUŻY WYBÓR DYWANÓW I CHODNIKÓW produkcji krajowej oferuje

SKLEP Nr 14 GS — MOSINA ul. Krauthofera 16

czynny w godzinach od 9—17

ZAPRASZAMY 33399g

FIRMA POLONIJNA ZAKUPI: każdą ilość drewna TARTACZNEGO ŚWIERKOWEGO

Tel. Środa Wlkp. 12-16 lub 12-22 lub oferty dla 2885-K2. 2885-K2

Sprzedaż Fiata 128 3p rok prod. 1977, Leszno tel. 20-37-69. 33115g

Sprzedaż silnik Fiata 132 2000 z skrzynią 5 biegową. Oferty z ceną 33160g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Fiata 126/600, dwuletniego, stan idealny zamienie na nowego. W rozliczeniu nowa zamrażarka 150 l. NRD. Oferty 33317g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż Fiata 126p, 1500 (1971), nadwozie do remontu. Poznań, Wawerska 14/3. 33335g

Sprzedaż Fiata 127, rok produkcji 1976, tel. Orchocho 38 woj. Konin. 1240p

Pilnie sprzedam Hondę Accord, Rocznik 1979. Oferty 33332g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedaż niedrogo Trabant 67 r. Płocin Przybylski Piaski 62-065 Grodzisk. 1188p

Sprzedaż tanio Zastawę 1100p, rok 1979. Telefon 20-24-85. 33413g

Zastawę 1100p z sierpnia 1977 r. sprzedam, telefon 479-07. 32982g

Sprzedaż Trabant 67 r. 1982, stan idealny. Osiedle Kraju Rad 13 m. 110. 32987g

Sprzedaż Fiata 125 — 1500 rocznik 1973, 1/2 roku po kapitalnym remoncie silnika, z przyszywanym przydziałem na nadwozie. Eugeniusz Kubicki, Broniszewice 28 tel. 184-76 Pleśsew.

PRACOWNICY POSZUKIWANI

PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWLANO - REMONTOWE HANDLU I USŁUG „BUDREM” w Poznaniu — zatrudni zaraz pracowników w następujących zawodach:

- 10 murarzy (możliwość zatrudnienia całych brygad) na budowę domków jednorodzinnych Osiedle Rusa.
- Wynagrodzenie w akordzie zespołowym lub umowy z brygadą o dzieło.
- cieśla,
- stolarz meblowy lub budowlany,
- dekarz - blacharz,
- zbrojarz - betoniarz,
- elektryk,
- robotnik budowlany,
- kierowca z II kat. prawa jazdy,
- robotników magazynowych.

PRACA ATRAKCYJNA na terenie Poznania i najbliższych okolic.

WYSOKIE ZAROBKI — w oparciu o eksperymentalny Zakładowy Regulamin Wynagrodzeń.

CHĘTNYM zapewniamy możliwość korzystania z uprawnień Karty Budownictwa.

PRZEDSIĘBIORSTWO ZABEZPIECZA: bezpłatne zakwaterowanie w Hotelu Robotniczym, obiady abonamentowe, bilety pracownicze PKP, PKS, KSK, wczasy (własny ośrodek) oraz inne świadczenia socjalne.

INFORMACJI UDZIELA I ZGŁOSZENIA PRZYJMUJE: Dział Służb Pracowniczych „BUDREM” Poznań ul. Sieroca 7, pokój 102, tel. 561-12 codziennie od godziny 7-15. 160-B

WCZASY ZIMOWE

telefon 503-33

Biuro Podróży

Stalingradzka 39.

Praca

Przyjmie pracowników do gospodarstwa rolnego. Wynagrodzenie dobre. Kandydaci: Borzysław, poczta Grodzisk. 1283g

Sprzedaż

Waskie obrzezki sprzedam tel. 220-335.

Licznik 884 (Singer) sprzedam. Tel. grzechno-światowy 415-05. 35834g

Kozuch damski sprzedam, telefon 631-83. 32739g

Motorystyczne

Sprzedam Golt Diesel 1984. Oglądać sobota - niedziela godz. 16-18 parking Hotel Polonez. 35812g

Sprzedam Zastawę 1100p 79 rocznik tel. 79-17-65.

VW 1100 sprzedam. Poznań, ul. Maczna 2 m 4 niedziela od godz. 15. 33699g

Lokale

Student I roku poszukuje niekierującego pokoju najchętniej w centrum. Wrzesnia tel. 62-388 35411g

Odstąpię zaprowadzony sklep wielobranżowy na Ratajach. Oferty 33744g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Nieruchomości

Sprzedam 1 ha ziemi bez prawa zabudowy w Pleszewie. Oferty 12920g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Nieruchomość 2 ha, dom pomieszczenia gospodarcze i warsztatowe. 67-415 Boszkowo 6. 33150g

Działkę budowlaną uzbudowaną centrum miasta Szamotuły sprzedam. Oferty 33351g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam tanie połowa domu piętrowego, garaż, c.o., oraz duży ogród. Władysław Środa Wlkp. nr tel. 36-06, dzwonić w godz. 16. 33105g

Działkę budowlaną warsztatową w Czerwaku sprzedam. Oferty 33043g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

W Poznaniu 0,5 ha z ogrodem, budynkiem mieszkalnym, gospodarczym garażem sprzedam. Oferty 33161g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Wydzierżawie działkę o powierzchni 7500 m kw., 10 km od Poznania, dogodny dojazd (uzbrojona) z pawilonem, powierzchnia 20 m kw. nadaje się na mały warsztat. Oferty 33089g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Cukiernię odstąpię, względnie współniac z gotówką. Oferty 33436g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam parcelę zadrewnioną 1147 m kw. z prawem zabudowy przy głównej ulicy w Luboniu. Oferty 33398g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Działkę 0,63 ha z budynkami (mieszkanie wolne) sprzedam. Oferty 33385g z orientacyjną ceną. Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Parter dwurodzinnej nieruchomości Poznań, c.o., garaż, ogródek zamienię na mieszkanie, dopłata lub chętnie sprzedam. Słupsk Oferty 32705g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam murowany dom letniskowy w stanie surowym na działce rekreacyjnej. W pobliżu jeziora. Odległość od Poznania około 30 km. Janusz Urbanik, Osiedle Lecha 18 m. 29. 33902g

Sprzedam 6 ha ziemi. Oferty 34732g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Sprzedam w Poznaniu dom, zabudowania magazynowe, 3 garaże oraz 2,5 ha ziemi. Władysław Środa, 32-64-77. 32999g

Sprzedam dom jednorodzinny do wykończenia w Szamotułach. Telefon 20-146. Cena do uzgodnienia. 32994g

Zamienię działkę budowlaną 600 m kw. w okolicy Poznania i własności M-2 na mieszkanie większe lub domek. Tel. 20-20-15. 32990g

Zguby

Skradziono prawo jazdy kat. B Dorota Wilkowska, Wyrzeka 8 oraz dowód rejestracyjny PNA 6889 Eugenia Wilkowska. 30134g

Zginęło prawo jazdy kat. AB nr 127/82 Władysław Lubik. 33102g

30 września zaginął szary wąż 7-miesięczny blizna po operacji na pysku. Zwrot wynagrodzić tel. 639-56. 33349g

4 km na ul. Grochowskiej zaginiono brezentowy pokrowiec bagażnika małego Fiata. Znalazcę wynagrodzić. Tel. 67-11-26 lub Grochowska 87C m 3. 33693g

Różne

Potrząbnym natychmiast lek Adriamycyn. Tel. 530-88 w godz. 12-15. 33751g

Naprawa telewizorów — Osiedle Chrobrego 1, tel. 22-50-74 godz. 16-17. 33114g

Miły upominek. Ceramika domowa ręcznie malowana. Sklep Głogowska 58 parter. Zapraszamy. 33313g

Czyszczenie dywanów i wykładzin u klienta — sprzętem zachodnim. Nie niszczy apretury dywanu. Tel. 439-82. 32890g

Zlece wykonanie wyciągu nadkuchennego z blachy miedzianej. Telefon 67-41-40. 32951g

Zlece wybudowanie segmentu szeregowca. Oferty 32967g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Salon Urszuli Lorenz Poznań, ul. Słusarska 14, zaprasza na kolejną karetową premierę „Jesienny Kram”. Rezerwacja tel. 23-00-23. 539-17. 32742g

Produkcja i montaż drzwi harmonijkowych z drewna. Skórzewo, ul. Kolejowa 16. 33368g

Zlece wykonanie tynków. Nizinna 20. 33442g

Udziałowiec z gotówką potrzebny bez współbracy. Oferty 33487g Biuro Ogłoszeń, Skryta 1.

Pograżeni w głębokim smutku, zawiadamiamy, że dnia 4 października 1984 roku po ciężkiej chorobie zmarła w Bogu, przeżywszy lat 84 nasza kochana mama, teściowa, babcia i prababcia

ś. + p.

WŁADYSŁAW BONCZYK

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek 8 października 1984 r. o godz. 13 na cmentarzu przy ul. Lutyckiej.

W smutku pogrążona

Prosimy o nieskładanie kondolencji. Poznań, ul. Bukowa 14 m 19. 35668g

Z żalem zawiadamiamy, że dnia 3 października 1984 roku odszedł od nas po długiej i ciężkiej chorobie Boga za swoje godne i pracowite życie dla społeczeństwa i rodziny, przeżywszy lat 83 nasz ojciec, teść, dziadek i pradiadek

ś. + p.

TEOFIL WIŚNIEWSKI

Wyprowadzenie zwłok z domu żałoby w Promieniu 7 m. o godz. 12.30 do kościoła św. Ducha w Pobiedziskach, po czym pogrzeb na cmentarzu parafialnym.

Synowie i rodzinami

35775g

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że dnia 4 października 1984 roku odszedł od nas po długiej i ciężkiej chorobie nasz najukochańszy mąż, najdroższy ojciec, teść i dziadek

HELENA ROSSA

z domu Kamieniarz

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek 8 bm. o godz. 15 na cmentarzu parafialnym w Zabikowie. Msza św. żałobna po uroczystości pogrzebowej o godz. 16 w kościele parafialnym, św. Barbary.

W smutku pogrążona

Dom żałoby: Poznań, ul. Fabianowo 56

35875g

KOMUNIKATY
Komunalne Przedsiębiorstwo Robót Inżynierskich w Poznaniu ul. Chudoby 24 w porozumieniu z Zarządem Dróg i Mostów w Poznaniu ul. Wilczak 16 zawiadamia, że od dnia 8. 10. 1984 roku

NASTĄPI KOLEJNA ZMIANA ORGANIZACJI RUCHU KOŁOWEGO

w rejonie skrzyżowania Poznańska — Roosevelt — Libelta polegająca na zamknięciu ul. Poznańskiej na odcinku od ul. Mickiewicza do ul. Roosevelta (rejon wiaduktu kolejowego). Objazdy wg oznakowania.

W związku z powyższym nastąpi likwidacja przystanku autobusowego linii 63 zlokalizowanego w tym rejonie. 3345-K1

W związku z pogorszeniem się warunków atmosferycznych oraz przewidującą ochłodzenie prognozą pogody, Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej w Poznaniu zawiadamia, że z dniem 5. 10. 1984 r.

PRZYSTĘPUJE DO PRZEDSEZONOWEGO PRÓBNEGO ROZRUCHU URZĄDZEŃ GRZEWczych — w pierwszej kolejności kotelni lokalnych i ciepłowni osiedlowych na terenie m. Poznania i województwa poznańskiego.

Uruchomienie urządzeń grzewczych zasilanych z miejskiej sieci ciepłowniczej w Poznaniu nastąpi po zakończeniu czynności związanych z płukaniem nowowbudowanej magistrali zachodniej.

Przewiduje się, że rozruch wszystkich urządzeń grzewczych zostanie zakończony w okresie 10 dni. 3347-K1

WCZASY ODCHUDZAJĄCE

Jastrzębia Góra, Jurata

WEEKENDY I WCZASY

w z a m k u

jeziora, lasy, grzyby

telefon 503-33

Biuro Podróży

Stalingradzka 39

3332-K1

ZARZĄD KOŁA PRZEWODNIKÓW przy Oddziale Poznańskim PTTK

ORGANIZUJE KURS na:

◆ PRZEWODNIKÓW turystycznych po mieście Poznaniu i województwie.

Pierwszeństwo mają osoby władające biegle językiem obcym.

Wymagane minimum średnie wykształcenie.

Zgłoszenia przyjmuje Zarząd Koła Przewodników przy ul. Kramarskiej 7 w dniach 8 i 9. 10. 1984 r. w godzinach od 9-11. 3301-K1

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że w dniu 2 października 1984 r. po długiej i ciężkiej chorobie odszedł od nas nasz najdroższy mąż, ojciec, teść, szwagier, dziadek i pradiadek przeżywszy lat 75

ś. + p.

WŁADYSŁAW PIEC

członek ZBoWiD-u oraz działacz sportowy i trener piłki nożnej

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek 8 bm. o godz. 12.25 na cmentarzu jumińskim.

W smutku pogrążona

Poznań, ul. Gallausa 1 B m 42. 33704g

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że dnia 4 października 1984 roku przeżywszy lat 71 zmarła opatrzona Sakramentami św. nasza najukochańsza pełna dobroci i nieustannej troski żona, mama, teściowa i babcia

ś. + p.

ANNA KORBANEK

Pogrzeb odbędzie się w sobotę 6 bm. o godz. 12 na cmentarzu górczyńskim.

W smutku pogrążeni

mąż, córki, zięciowie, wnuczka i wnuk

Poznań, ul. Raszyńska 37 m. 5. 2922-U3

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że dnia 4 października 1984 roku odszedł od nas po długiej i ciężkiej chorobie nasz najukochańszy mąż, najdroższy ojciec, teść i dziadek

ś. + p.

STANISŁAW FIEBIG

żył lat 62

żołnierz II Armii WP, odznaczony orderami bojowymi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, członek ZBoWiD.

Msza św. pogrzebowa odprawiona zostanie w poniedziałek 8 bm. o godz. 13 w kościele w Tarnowie Podgórnym, po czym odbędzie się pogrzeb na miejscowym cmentarzu.

Pograżona w smutku

RODZINA

Tarnowo Podgórne, Ostrów Wlkp. Poznań. 35874g

Pełni głębokiego smutku i żalu zawiadamiamy, że w dniu 2 października 1984 r. opuściła nas, nasza najukochańsza, najlepsza i nigdy niezapomniana żona, mamusia, teściowa, babcia i prababcia

ś. + p.

JÓZEFA JAKUĆ

z domu Pichola

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek 8 bm. o godz. 13.05 na cmentarzu jumińskim.

Zegnamy naszą ukochaną Zmarłą, która na zawsze pozostanie w naszej pamięci i w naszych sercach.

RODZINA

Poznań, ul. Matejki 68 m 9 35686g

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że dnia 4 października 1984 r. zmarła po ciężkiej chorobie nasza ukochana matka, teściowa, babcia i prababcia

ś. + p.

MARIA GOLCZAK

z domu Stachula

Msza św. pogrzebowa odprawiona zostanie w sobotę 6 bm. o godz. 13 w kaplicy, w Gniźnie, po czym pogrzeb na miejscowym cmentarzu.

W smutku pogrążona

RODZINA

Buk, Chorzów, Gola, Kamieniec, Ruchocice. 35745g

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że dnia 4 października 1984 roku zmarł opatrzony Sakramentami św. nasz drogi wujek przeżywszy lat 92 sp.

JAN MICHAŁSKI

powstańca wielkopolski

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek 8 bm. o godz. 14.25 na cmentarzu jumińskim.

RODZINA

2921-U3

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że dnia 4 października 1984 roku w wieku 88 lat zakończyła swe pracowite życie opatrzona Sakramentami św. nasza najdroższa matczka i babunia, sp.

MARIANNA WAJDNER

z domu Zielińska

Msza żałobna odbędzie się w sobotę 6 bm. o godz. 13 w Smochowicach, po czym złożenie zwłok do grobu na miejscowym cmentarzu.

W smutku pogrążona

córka z dziećmi i syn z rodziną 35804g

Dnia 3 października 1984 roku zmarła moja droga mama, babcia i prababcia

ś. + p.

KONSTANCJA WOJTECKA

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek o godz. 10.10 na cmentarzu jumińskim. Msza św. za Zmarłą odprawiona zostanie 15 bm. o godz. 7 rano w kościele farnym przy ul. Golebkiej

Córka z mężem, wnuczka z mężem i prawnuczki

Poznań, ul. Wójtowska 17 35805g

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że dnia 4 października 1984 r. zmarł po długiej i ciężkiej chorobie, przeżywszy lat 55, ukochany mąż i ojciec, sp.

JAN MALUJDY

Pogrzeb odbędzie się w sobotę 6 bm. o godz. 9 na cmentarzu na Mikostowie.

Pograżona w smutku

żona i córki

Poznań, Pradzińskiego 14/14. 35706g

Pograżeni w głębokim smutku zawiadamiamy, że dnia 3 października 1984 roku po pełnym dobroci i pracowitości życiu odszedł od nas na zawsze, nasz najdroższy ojciec, teść, brat, szwagier, ukochany dziadek i pradiadek, przeżywszy lat 80

ś. + p.

WACŁAW LUBAWA

odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę 6 bm. o godz. 13 na cmentarzu w Zabikowie. Msza św. pogrzebowa odprawiona zostanie w kościele św. Trojcy na Debu w dniu 9 bm. o godz. 18.

Strapióna

RODZINA

Prosimy o nieskładanie kondolencji. Poznań, ul. Opolska 59 m. 3. 35706g

Z głębokim bólem zawiadamiamy, że dnia 5 października 1984 roku po ciężkiej chorobie zmarła w wieku 48 lat opatrzona Sakramentami św. nasza ukochana żona, matka, teściowa, córka, siostra, bratowa, szwagierka i ciocia

ś. + p.

LUDMIŁA

KOLNA — MIELEWCZYK

inż. budownictwa lądowego i mgr pedagogiki. Odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi i Złotą Odznaką Zasłużony dla Resortu Budownictwa.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek 8 bm. o godz. 14.15 na cmentarzu Miłostowo.

W smutku pogrążony

mąż z dziećmi i rodziną 2900-U3

Przewielebnemu Duchowieństwu, Księdzu Proboszczowi, Księżom, Braciom, Seminarzystom, panu Organizacji z parafii Zmartwychwstania Pańskiego oraz Krewnym, Znajomym, Sąsiadom za złożoną wieńce i kwiaty, licząc udział w ostatnim pożegnaniu naszej ukochanej matki, sp.

FELICJI BINKOWSKIEJ

SERDECZNE PODZIĘKOWANIE

składa

RODZINA

sport-sport-sport

sport-sport-sport

Lech podejmuje Górnika Zabrze

Wszystkie problemy związane z występami na międzynarodowych arenach piłkarzy Lecha już nie dotyczą. W Liverpoolu lechitom przyszło przelknąć bardzo gorzką pigułkę. Lekcja była bolesna, trzeba o niej pamiętać, trzeba z niej wyciągnąć wnioski, ale nie można jej zbyt długo rozpamiętywać. Po prostu nie ma na to czasu. Już bowiem w niedzielę piłkarze Lecha wyjadą na boisko, by walczyć o ligowe punkty. A rywala mają bardzo trudnego — Górnika Zabrze.

Zabrzańscy zawodnicy w bieżącym sezonie prezentują się bardzo dobrze i zamierza nawiązać do lat, w których święcili swe największe sukcesy. Wydaje się, że zabrzańskie są na dobrej drodze do zrealizowania tego celu. Prezentują futbol solidny, oparty na dobrej defensywie, ale i sztuka strzelania bramek nie jest im obca. Górnicy w bieżącym sezonie wygrali już kilka meczów na wyjeździe i do Poznania z pewnością przyjadą po to, by wzboga-

cić swój dorobek punktowy. Piłkarze Lecha staną więc przed bardzo trudnym zadaniem i to nie tylko z tego względu, że rywal prezentuje dobrą formę i jest jednym ze współliderów tabeli. Wysoka porażka w Liverpoolu z pewnością negatywnie odbiła się na psychice zespołu. Pod stawowym zadaniem trenera Łazarka będzie więc zmobilizowanie zawodników i uświadomienie im, że walka o ligowe punkty jest teraz sprawą najważniejszą. Lech w lidze nie przegrał jeszcze spotkania, ale też dawno już nie odniósł zwycięstwa. Czy serie remisów przepłatających porażkami w meczach z Liverpoolem uda się przełamać w niedzielę?

W pozostałych meczach zestaw par jest następujący: Ruch — Motor, Pogoń — Śląsk, Zagłębie — Górnik Wałbrzych, ŁKS — Bałtyk, Radomiak — Widzew, Wisła — Katowice, Lechia — Legia.

W II lidze grająca ze

znienym powodzeniem Olimpia wyjeżdża na mecz do Chemika Police. Rywal gwardzistów legitymuje się podobnym dorobkiem (jeden punkt mniej) i na swoim boisku jest zespołem groźnym. Trener Jakubowski liczy jednak, że w Policach jego zespół będzie mógł wystąpić w zestawieniu silniejszym niż w minionych pojedynkach. Odniesienie zwycięstwa będzie jednak sprawą bardzo trudną.

W sobotę i niedzielę kibice będą mogli również obejrzeć dwa mecze III ligi. W lokalnych derbach rezerwy Lecha podejmują Wartę. Oba drużynom nie wiedzie się w bieżącym sezonie i ich sytuacja jest wielce niepokojąca. Komu uda się przełamać serie porażek? Najlepszy z poznańskich trzecioliговych zespołów — Grunwald podejmować będzie Błękitnych Stargard i stanie przed kolejną szansą zdobycia punktów. (wl)

Lech — Panathinaikos 86:83 (41:43)

Skromna zaliczka przed rewanżem

W pierwszym meczu koszykarskiego Pucharu Europy Lech wygrał w Poznaniu z Panathinaikosem Ateny 86:83 (41:43). Mecz sędziowała para szwedzko-czechosłowacka L. Eriksson i F. Vleck. Widzów, 2000.

Jeszcze przed pierwszym gwizdkiem sędziów respekt wzbudzało rozrzucających się dwóch czarnoskórych drablaw: Beasley mierzący 213 cm i Jackson 210 cm. Jednak, gdy ten wyższy z nich przebiegał walek z Boguckim przy inauguracyjnym rzucie sędziowski okazało się, że wiele im jeszcze brakuje do umiejętności legendarnych profesjonalistów amerykańskich. Dalsze minuty to potwierdziły i tylko Jackson okazał się niemal bezbłędny przy rzutach z półdystansu skąd zdobył większość swych 28 punktów.

Lechici rozpoczęli mecz w składzie: Bogucki, Mulak, Garstka, Puc, Kijewski, a na przeciw nim wybiegli: Beasley, Vidas, Andridsos, Jackson, Ioannou. Choć gospodarze zdobyli pierwsze punkty to w 4 min. przegrywali już 6:12. Od zyskali prowadzenie dopiero w 9 min. (21:19), ale na krótko, tak że do pierwszej połowy przegrywali dwoma punktami.

W początkowych 20 minu-

tach lechici nie potrafili celnie rzucić z dystansu. Nie wiedli się te zamysły Kijewskiego i Mulakowi. Dobrze grał debiutant w kolejarzkiej drużynie — pozyskany z Resovii — Puc. Wszedobylski, nie lekał się pod koszami walki z amerykańskimi „wielkoludami” i o dziwo... często wygrywał. Niestety nie na wiele się zdawały udane akcje obrony jego i Boguckiego, gdyż lechici nie potrafili wyprowadzić szybkiej kontry — nawet, o zgrozo, tego nie próbowali. A to przecież najsilniejsza broń w ich rekach.

Po zmianie stron celne rzuty Kijewskiego i Boguckiego sprawiły, że poznaniacy wyszli na prowadzenie. Wreszcie zaczęli grać szybciej. Wdzieliśmy te ulubione przez nich długie podania przez nie mały pół boiska. Choć brakowało jeszcze precyzji rewia strzała Mulaka pozwoliła im zwiększyć przewagę. Wreszcie udało się Kijewskiemu trafić z dużej odległości bremiowanej 3 punktami. Mieli już 9 punktów więcej od Panathinaikosu, ale obudził się kapitan Greków — Ioannou, niewidoczny w pierwszej połowie. Celnie rzucał z dystansu, a przed nim królował Jackson nieczym bezawaryjną maszyną umieszczającą piłkę w obręczy kosza lechitów. Nie pomógł zmiany na Torgow-

skiego i Kiepińskiego — Panathinaikos znowu złapał kon takt i nie pozwolił Lechowi na odskoczenie o większą ilość punktów i mecz zakończył się zwycięstwem gospodarzy tylko 86:83. Mała to zaliczka przed rewanżem. Nader mało, gdyż Panathinaikos na swym terenie będzie drużyną niesamowicie groźną i awans kolejarzy stoi niestety pod dużym znakiem zapytania.

Pucharowy mecz u progu sezonu nie był dla poznaniaków na pewno najszcześliwszym terminem. Widać u nich jeszcze braki, które zapewne znikną po kilku meczach ligowych. Szwankował szybki atak, było sporo niedokładności i nieporozumień. Druga połowa była już znacznie lepsza. Generalnie Lech grał zmiennie, obok porwujących momentów, składnej i szybkiej gry były jeszcze okresy przestoju i straty wywalczonego dorobku. Za tydzień w Grecji lechitów czeka trudna przeprawa — czy do przebrnięcia?

Punkty zdobyli: dla Lecha — Kijewski 24, Mulak 22, Bogucki 1 Puc po 15 Torgowski 8, Kiepiński 2; dla Panathinaikosu — Jackson 28, Andridsos 20, Ioannou 12, Vidas 11, Beasley 10, Papapetrov 2.

LESZEK GRACZ

Peru — Urugwaj 1:3

(PAP) W towarzyskim międzypaństwowym meczu piłkarzy Peru przegrało w Limie z Urugwajem 1:3 (0:1). Bramki zdobyli: dla Peru — Lobaton (w 55 min); dla Urugwaju — Barrios (5 min), Aguilera (34 min) oraz Nadal z karnego (70 min.).

Sukcesy J. Kowalczyka w Trypolisie

(PAP) Już po raz ósmy odbył się w Trypolisie międzynarodowy zawodowy jeździecki. Na starcie stanęło 105 zawodników z 15 krajów, a wśród nich czterech Polacy: J. Kowalczyk, M. Kozicki, R. Mrugała, B. Sas-Jaworski. Bardzo dobrze wypadł w Trypolisie mistrz olimpijski z Moskwy — J. Kowalczyk, który wygrał trzy konkursy. W dniu inauguracji zawodów, Kowalczyk na „Gruzji” zwyciężył w konkursie dokładności (150 cm). W kolejnym dniu Kowalczyk ponownie wygrał konkurs dokładności tym razem dosiadając „Artemora”. Trzecie zwycięstwo odniósł na zakończenie zawodów, znowu na koniu „Artemor” w konkursie „szybkości z wyborem”.

J. Adamiec i M. Okoński w kadrze na mecz z Grecją

Za 12 dni (17 bm.) czeka nasza piłkarska reprezentacja jedna z najważniejszych prób sezonu — inauguracja eliminacji mistrzostw świata „Mexico 86”. Polscy piłkarze rozpoczną w Zabrzu udział w tej imprezie spotkaniem z Grecją. Na mecz ten powołanych zostało 21 zawodników, w tym 2 piłkarzy poznańskiego Lecha. Oto nazwiska wybrańców trenera Piechniczka: bramkarze — Młynarczyk (Bałtyk) i Kazimierski (Legia); Kubiś i Wdowczyk (oba Lechia); Dziuba, Wójcicki (oba Widzew), Żmuda (Cosmos Nowy York), Jalocho (Wisła), Adamiec (Lech); rozgrywający i napastnicy Ostrowski

(Pogoń), Wijas, Smolarek, Dziekanowski (wszyscy Widzew), Buncol i Karaś (oba Legia), Matysik i Pałasz (oba Górnik Zabrze), Prusik i Tarasiewicz (oba Śląsk), Okoński (Lech) i Boniek (Juventus Turyn).

Od 8 bm. w ośrodku Startu w Wile piłkarze ci będą trenowali, lecz bez Z. Bonka, który ze względu na występy ligowe w Juventusie dołączy do kadry tydzień później.

Następnie reprezentacja przygotowywać się będzie — mając także w perspektywie następny mecz eliminacyjny do MS z Albanią (31 bm.) w Buku koło Rybnika. (pl)

Szachowe mistrzostwa okręgu

W Domu Kultury „Łazarz” przy ul. Findera rozgrywane są szachowe mistrzostwa okręgu. Niestety bez udziału najbardziej utytułowanych poznańskich szachistów. Spośród

lepiej znanych występuje tylko młody lechita J. Woda.

Po trzech rundach stawce szachistów przewodzi R. Kujawski (Lech) przed czterema zawodnikami posiadającymi po 2 pkt.: J. Woda (Lech), W. Kalużny (Pocztowiec), P. Kosmowski (Raszyn) i K. Kujawski (Chrobry Głogów).

Turniej potrwa do 14 października. (leg)

Losowanie piłkarskich pucharów

(PAP) W piątek, w hotelu Sheraton w Zurichu odbyło się losowanie II rundy europejskich pucharów piłkarskich. Los nie był łaskawy dla dwóch pozostałych w tych rozgrywkach zespołów polskich, zarówno Widzew Łódź jak i Wisła Kraków trafiły na silnych rywali. Przeciwnikiem Wisły w PZP będzie holenderska drużyna Fortuna Sittard. Pierwszy mecz odbędzie się 24 bm. w Holandii, a rewanż 7 listopada w Krakowie. Na drodze Widzewa do III rundy pucharu UEFA sta je doświadczona drużyna z RFN — Borussia Moenchengladbach. Pierwsze spotkanie odbędzie się w Łodzi, a rewanż na boisku rywali.

Wielka szansa Unii

Los okazał się najlepszym reżyserem zmagani w żużlowej ekstraklasie. Lider tabeli — Unia Leszno — spotka się w Rzeszowie z tamtejszą Stalą, zagrożoną (podobnie jak Polonia Bydgoszcz i Kolejarz Opole) spotkaniami barżowymi z wicemistrzem II ligi. Dla obu drużyn będzie to więc pojedynek o najwyższą stawkę. Podobny ciężar gatunkowy towarzyszyć będzie derbom Ziemi Lubuskiej w Gorzowie, gdzie obrońcy tytułu (1 punkt straty do zespołu leżyczyńskiego) podejmują zielonogórski Falubaz. Kapitan Unii — R. Jankowski przed wyjazdem powiedział: „Przed naszą drużyną ogromna szansa wywalczenia dziewiątego w historii klubu mistrzostwiego tytułu. Uczynimy wszystko by Leszno znowu było stolicą rodzimego speedway’a”. (jp)

Sukces strzelców z Leszna

Dużym sukcesem sportowców leszczyńskiego MKS zakończyły się rozegrane w Lesznie trzydniowe międzywojewódzkie zawody strzeleckie LOK — IV stręły. Podopieczni trenerów Edmunda Stachowiaka, Henryka Andersa i Eugeniusza Mikołajczaka w silnie obsadzonej imprezie, w gronie siedmiu 16-osobowych ekip LOK (Opole, Wałbrzych, Wrocław, Jelenia Góra, Kalisz, Legnica i Leszno) wygrali zespołowo wszystko co było do wygrania i w generalnej klasyfikacji zdobyli w pełni zasłużenie pierwsze miejsce, uzyskując maksymalną liczbę 88 pkt. Drugą lokatę wywalczyli ZW LOK Opole — 66 pkt., a trzecią ZW LOK Wrocław — 66 pkt. Dwa pierwsze zespoły zakwalifikowały się na zawody centralne w Tarnowie. (R)

Na poznańskiej fali

UKF 69,74 MHz

Rozgłośnia Poznańska PR, w programie lokalnym na częstotliwości 69,74 MHz, w dniach od 8 do 14 października poleca kilka wybranych pozycji programowych:

— „Mały leksykon muzyki rozrywkowej” — w audycji omówiono nie zostaną hasła: melotron, muzyka studyjna, folk music, a ilustracją będą nagrania Boba Dylana, Mimi i Richarda Farina, Moody Blues, wystąpi także Piotr i przyjaciele, czwartek, 11. 10 godz. 17.30;

— „Historia parzy w stopy” — jaka jest rola nauczyciela historii? Czy można mówić o etyce zawodu historyka? Są to pytania na które próbuje dać odpowiedź G. Korzeniowska w audycji, którą nadamy w czwartek, 11. 10 godz. 18;

— „Tańce sprzed wieków” — audycja o dawnych tańcach: menuetach, gawotkach, boursach, które nie tylko utrwały się w muzyce artystycznej, ale były także autentycznymi tańcami dworskimi. piątek, 12. 10 godz. 18.

„Głos Wielkopolski” — redaktorzy w województwach:

KALISZ ul. Kazimierzowska 4 tel. 762—69;
KONIN pl. PZPR 5 tel. 266—67;
LESZNO ul. Słowiańska 38, tel. 20-60-63
PILA ul. Okrzei 7a, tel. 226—30.

PAŹDZIERNIK	Artura, Brunona
6 Sobota	Maril, Marka
7 Niedziela	Słońce: 6.00—47.20

TEATRY

WIELKI — sob. g. 13 „Traviata” (przedst. zamkn.), niedz. g. 16 „Fontanna Bachczyseraju”;
MUZYCZNY — sob. g. 19 przed stawienie zamkn., niedz. g. 19 „Księżniczka czardasza”;
POLSKI — sob., niedz. g. 19 „Henryk V”;
NOWY — sob., niedz. g. 19 „Miłość, czyli życie, śmierć i zmartwychwstanie” — zapiewane: wyplakane i w niebo wzięte przez Edwarda Stachurę;
LALKI I AKTORA — sob. g. 17, niedz. g. 11, 17 „Bajki” Puzkina.
ARENA — sob., niedz. g. 16.30, 19.30 „Jesienne róże” — Piotr Fronczewski;

KINA

Sobota i niedziela
CHODZIEŻ Notec: „Recydywici” (weg.), „Aukcja” (radz.);
GNIEMO Lech: „Imperium kontratakuje” (amer.), „Inne spojrzenia” (weg.); Polonia: sob. „Ucieczka z Alcatraz” (amer.), niedz. „Psy wojny” (amer.);
GOSTYŃ: „Tysiąc miliardów

dolarów” (fr.), „Akademia pana Kleksa” (pol.);
GRODZISK: „Seksmisja” (pol.), „Wymarzona gra” (radz.);
JAROCIN: „Dziecko Rosemary” (amer.), „Trzeci książę” (czech.);
KALISZ Kosmos: sob., niedz. „Thais” (pol.), niedz. „Przygody barona Muenchhausena” (fr.);
OAZA: „Thais” (pol.); Syrena: „Seksmisja” (pol.);
KEPNO: „Tysiąc miliardów dolarów” (fr.);
KONIN Centrum: „Ja cię trzymam, ty mnie trzymasz za brodkę” (fr.); Górnik: „Błąd szeryfa” (NRD), „Symfonia wiosenna” (RFN-NRD);
KOSCIAN: sob., niedz. „Widziadło” (pol.), „Za siedmioma morzami” (NRD), niedz. „W parku” (pol.);
KROTOSZYN: „Inne spojrzenia” (weg.), „Białe czaple” (bulg.);
LESZNO Panorama: sob., niedz. „Wieżień Brubaker” (amer.), sob. „Księżniczka w ościej skórce” (radz.), niedz. „Przygoda na dwóch kółkach” (pol.);
OBORNIK: „Seksmisja” (pol.);
OBRZYCKO: „Dzieki Bogu już piątek” (amer.), „Jak się budzi król” (czech.);
PIA Sokół: sob., niedz. „Ucieczka z Alcatraz” (amer.), niedz. „Cudowny kwiat” (radz.);
PNIEWY: „Duch” (amer.);
RAWICZ: „Ja cię trzymam, ty mnie trzymasz za brodkę” (fr.);
SLUPCA: „Widziadło” (pol.);
SZAMOTULY: sob., niedz. „Dziecko Rosemary” (amer.), „W drodze na Kasjopeję” (radz.), niedz. „Pyza i licho” (pol.);
SREM Klubowe: „Partyzanka eskadra” (jug.), „Haracz szarego dnia” (pol.);

ŚRODA: „Rocky II” (amer.), „Przygody Ali Baby i 40 rozbójników” (radz.);
TRZCIANKA: „Wielki Szu” (pol.), „O dwóch takich co ukradli księżkę” (pol.);
WRONKI: „Psy wojny” (amer.), „Superpotwór” (jap.), „Pies w cyrku” (pol.);
WRZEŚNIA: sob., niedz. „Wyścigi byle” (amer.), „Leśny patrol” (radz.), niedz. „Pisa pod róz” (pol.);
WSCHOWA: „Prywatne piekło” (amer.);

RADIO

SOBOTA

Z PROGRAMU I: 9 — Cztery pory roku; 12.45 — Rolniczy kwiadrans; 14.05 — Rytm — magazyn muzyczny; 16.05 — Merkuriusz rządowy; 17.30 — Muzyka z filmoteki; 18 — „Matysławskie”; 21.05 — Radiowy Tygodnik Kulturowy; 23.25 — Zaproszenie do tańca.
Wiadomości: 1, 2, 3, 4, 5, 5.30, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.05, 14, 16, 19, 20, 22, 23
Z PROGRAMU II: 6.10 — Stereofoniczne archiwum polskiej piosenki; 11.30 — Wspomnienia z FAMY; 13.30 — Album operowy; 16 — Nowości światowej fonografii; 19.30 — Wiener Festwochen 1984; 23.20 — Studio stereo zarasza.
Wiadomości: 6, 8, 13, 17, 0.50.
Z PROGRAMU III: 6 — Zapraszamy do Trójki; 10.30 — Złote lata swingu; 12.05 — W to-

nacji Trójki; 15.45 — Podróże reporterów; 16 — Zapraszamy do Trójki; 19 — Opole — reportaż; 20 — Lista przebojów programu III; 23 — Zapraszamy do Trójki.
Wiadomości: 7, 8, 9, 12, 13, 18, 17, 18, 22.05.
Z PROGRAMU IV: 8.10 — Czołówek w swoim „M”; 8.41 — Magazyn Rozgłośnia Harcerskiej; 14 — O kulturę słowa; 17.05 — Pejzaż polski; 19.40 — Język francuski; 21.30 — Kulisy scen i scenek; 22.25 — Historia krakowskiego jazzu; 23.30 — Rozmowy intymne.
Wiadomości: 7, 12.05, 16, 19.30, 23.50.
AUDYJCJE Z POZNANIA: 6.05 — Radiopress na dzień dobry; 13.05 — W kręgu kultury wielkiej; 17.05 — Omówienie programu; 17.10 — Radiopress; 17.20 — Muzyczny relaks; 17.30 — Wszystko o kobiecie; 18 — Ludzie muchy; 18.05 — Śpiewa Urszula.

NIEDZIELA

Z PROGRAMU I: 7.10 — Muzyka w rannych pantoflach; 10.30 — Radiowy Teatr dla Dzieci — „Wyspa Imaginacja”; 13.15 — Klasyki operetki — Londyn; 14.30 — „W Jezioranach”; 18 — Dialogi historyczne; 19.01 — Śpiewa Maria Koterbska; 20.10 — Przy muzyce o sporcie; 23.25 — Jazz dla wszystkich.
Wiadomości: 1, 2, 3, 7, 8, 12.05, 19, 23.
Z PROGRAMU II: 9.55 — „W cichych uliczkach Weimaru”; 12 — „Tangerine Dream”; 15 —

Chopinowskie płyty N. Magaloffa; 15.30 — Katalog wydawniczy; 18 — G. Rossini — „Włoszka w Algierze”; 21.20 — Lista byłych przebojów.

Wiadomości: 7, 13, 17, 21, 0.55.

Z PROGRAMU III: 8.10 — Komu piosenka; 10.50 — W świecie naukowej fantastyki; 14 — Prywatnie u J. Owidzkiej; 16 — Dzieła, interpretacje, nagrania; 19.05 — Baw się razem z nami; 20 — Księga jaskółek; 22.10 — Mistrzowie Jana Sebastiana.
Wiadomości: 7, 13, 19.

Z PROGRAMU IV: 9 — Transmisja mszy rzymskokatolickiej z kościoła Św. Krzyża w Warszawie; 10.50 — Magazyn Rozgłośnia Harcerskiej; 14.30 — Z muzyką pod rękę; 18 — Nabożeństwo Pośledniego Autokafalicznego Kościoła Prawosławnego; 20.20 — Oblicza losu.

Wiadomości: 7, 12.05, 16, 19.30, 23.50.

AUDYJCJE Z POZNANIA: 7.40 Muzyka dla nagrywających; 8.30 — Jak minął tydzień; 8.40 — Wiadomości sportowe; 10.15 — „Z plątku na niedzielę”; 10.45 — Poeta gitarzy — W. Wysocki; 11.30 — Poznański Koncert Zyczeń; 13.05 — Transmisja II połowy meczu Lech Poznań — Górnik Zabrze; 21.05 — Sportowy kwadrans.

Sobota 6 X

PROGRAM I

6.00 — TTR Historia, sem. 1;
6.30 — TTR Chemia, sem. 1;
7.00 — TTR Fizyka, sem. 3;
7.30 — TTR Biologia, sem. 3;
8.30 — Tydzień na działce;
9.00 — „Sobótka” oraz film „Niebieskie lato” prod. hiszp. „Nie rusza nas”;
10.30 — DT — wiadomości;
10.35 — Historia dramatu polskiego — Edward Redliński „Pustaki” — reż.: Roman Kłosowski, wyst.: Mirosław Szonert, Roman Kłosowski, Barbara Polomska, Zbigniew Bielski, Leszek Benke i inni;
12.00 — Kroniki lat pierwszych;
12.45 — Telewizyjny koncert życzeń dla honorowych dawców krwi;
13.15 — Poradnik rolniczy;
13.45 — Od melodii do melodii — 15 minut z grupą „Moto-Rock”;
14.00 — Militaria, obronność, nowoczesność;
14.30 — Podróż bez biletu — „Bajka” — „Burjacja” filmy prod. ZSRR;
15.00 — DT — Wiadomości;
15.10 — Telewizyjna lista przebojów;
15.30 — Trybuna sejmowa;
16.00 — „Mściciele, obrońcy, raperzy” — „Na kwatery” film historyczno-przygodowy prod. NRD;
17.00 — Studio sport;
18.10 — Losowanie Dużego Lotka;
18.20 — Pegaz;
19.00 — Dobranoc;
19.10 — Życie w krajoznawstwie;
19.30 — Dziennik;
20.00 — „Opowieść o Patrycji Neal” — film społeczno-obyczajowy prod. USA. reż. Anthony Hartvey, wyst. Glenda Jackson, Dirk Bogard i inni;
21.40 — Na żywo;
22.10 — Studio sport;
22.45 — „Och, donna Clara” — wspomnienie o Jerzym Petersburskim;
23.15 — Kino nocne „Urok zła” — horror prod. ang.

PROGRAM II

11.35 — NURT — Państwo a społeczeństwo;
12.00 — NURT — Typy definicji w matematyce szkolnej;
12.30 — NURT — Wartość biografii w procesie nauczania;
13.00 — DT — Wiadomości;
13.10 — Filharmonia „Dwójki”;
14.00 — Dla dzieci: „Podróż na taśmie filmowej”;
14.40 — 1500 sekund wielkiego sportu;
15.10 — Temat na dziś — początek roku akademickiego;
16.00 — Finał przebojów „Dwójki”;

16.55 — Gorąca linia;
17.20 — Kiedyś cie okradną? — pr. public;
17.45 — „Ciało bez tajemnic” (1) — Odrobina wrażliwości — film tv ang.;
18.30 — Spotkania z kulturą;
19.00 — Na antenie „Dwójki”;
19.15 — „Lebki i ogonki” — film prod. ang.;
19.30 — Dziennik (dla niesłyszących);
20.00 — Ze sztuka na ty;
21.30 — Muzyczny relaks;
21.35 — DT — Wiadomości;
21.40 — „Marco Polo” (6);
22.50 — DT — Wiadomości;
22.55 — Z wizytą u... Bronisława Dąbrowskiego.

Niedziela 7 X

PROGRAM I

6.00 — TTR Fizyka, sem. 3;
6.30 — TTR Biologia, sem. 3;
7.00 — Wszelchnia rodziny wiejskiej;
7.50 — Po gospodarstwu;
8.20 — Tydzień;
9.00 — Teleranek oraz film prod. pol. „6 milionów sekund” (6) — „Pojednienie na trzepaku”;
10.30 — DT — Wiadomości;
10.35 — Wielkie miasta świata — San Francisco — francuski film dok. reż. Daniel Costelle;
11.30 — Na krawędzi słowa;
11.35 — Siedem anten;
12.55 — Festyn z okazji „Dnia milicjanta”;
13.25 — Teatr dla dzieci Henryk Sapir „Bulaniek” — reż. W. Dobromiński — przeniesienie z Teatru „Pleciuga” w Szczecinie;
14.10 — Śladami naszych czasów — film dok.;
15.00 — DT — Wiadomości;
15.10 — Magazyn sportowy;
15.50 — „Czerwony szal” (3) — film TV RFN;
17.45 — Kulisy wielkiej polityki — „Żelazna lady”;
18.15 — Antena;
18.50 — Wystąpienie ambasadora Niemieckiej Republiki Demokratycznej;
19.00 — Wieczorynka;
19.30 — Dziennik;
20.00 — Zbrodniarz, który ukradł zbrodnię — polski film fab.;
21.35 — Sportowa niedziela;
21.50 — Koncert z okazji 40 rocznicy powołania MO i SB;
22.30 — Klub międzynarodowy;
22.50 — DT — Wiadomości;
23.00 — „Wystrzegaj się błędnych” — pr. rozryw. TV NRD

PROGRAM II

9.45 — Film dla niesłyszących — „Zbrodniarz, który ukradł zbrodnię”;
11.20 — W laboratoriach wojskowych i w przemyśle;
11.50 — DT — Wiadomości;
12.00 — Kwadrans z hejnałem;
12.15 — Aerobie;
12.30 — Muzykujące rodziny;
13.10 — Podchorążowie — rep. ze szkoły MO w Szczecinie;
13.30 — Kino-Oko;
14.00 — Kino rodzinne — „Winnetou” — „Czarny Koń przeciw żelaznemu”;
15.15 — Zbliżenia — czyli to i owo o filmie;

15.45 — Jutro poniedziałek;
16.10 — Wielka gra;
17.10 — Grabieżce kultury — Moda na madonny;
17.45 — „Cervantes” (6) — film prod. hiszp.;
18.40 — Pałace, których nie znacie — Kock;
19.10 — Bogowie czterech stron świata — „Doktryna buddyzmu”;
19.30 — Dziennik (dla niesłyszących);
20.00 — Studio sport — I liga żużlowa;
21.00 — Wszyscy na jednego — 07 zgłoś się — wid. publicystyczne;
21.30 — Dopisać losy — pr. publicystyki kulturalnej;
21.50 — DT — Wiadomości;
21.55 — Wielkie filmy malego ekranu „Szpital na peryferiach” — „Pogodzenie” film TV CSRS;
22.50 — „Mandat” — progr. rozrywkowy.

Poniedziałek 8 X

PROGRAM I

13.30 — TTR — Język polski, sem. 1;
14.00 — TTR — Fizyka, sem. 1;
15.50 — NURT — Wojna i polityka;
16.25 — DT — Wiadomości;
16.30 — „Encyklopedia TDC” — Kosmos;
16.55 — „Ogrody zoologiczne świata”;
17.20 — DT — Wiadomości;
17.30 — Telewizyjny Informator Wydawniczy;
17.45 — „Album chopinowski” (7) — „Jak grał Chopin”;
18.20 — „Między polem a stołem”;
19.00 — Dobranoc;
19.10 — „Echa stadionów”;
19.30 — Dziennik;
20.00 — Publicystyka;
20.15 — Teatr Telewizji — Jurij Trifonow „Dom nad rzeką Moskwą”;
22.45 — DT — Komentarze;
23.10 — „Kontakty”;
23.40 — DT — Wiadomości;

PROGRAM II

13.30 — Teleskop;
19.00 — „Nasz sąsiad NRD” — felieton filmowy;
19.15 — „Wakacje w Niemieckiej Republice Demokratycznej”;
19.30 — Dziennik;
WIECZÓR NIEMIECKIEJ REPUBLIKI DEMOKRATYCZNEJ W TELEWIZJI POLSKIEJ
20.00 — Jak powstała NRD;
20.15 — NRD dziś;
20.35 — Jak to robią sąsiedzi zza Odry;
20.50 — Partnerzy;
21.05 — Program muzyczny;
21.15 — DT — Wydarzenia, telefon „Dwójki”;
21.30 — „Brandenburgski jakobin” film fab. prod. NRD;
23.00 — DT — Wiadomości;

Wtorek 9 X

PROGRAM I

6.00 — TTR — Język polski, sem. 1;

6.30 — TTR — Fizyka, sem. 1;
8.10 — Geografia, kl. 7;
9.00 — Matematyka, kl. 1;
9.55 — Film dla 2 zmiany „Powinowactwo” — film TP;
10.50 — DT — Wiadomości;
11.00 — Język polski, kl. 4 lic.;
11.55 — Biologia, kl. 6;
12.50 — Matematyka, kl. 1;
13.30 — TTR — Historia, sem. 3;
14.00 — TTR — Matematyka, sem. 3;
16.25 — DT — Wiadomości;
16.30 — Muzyka naszych przyjaciół — Kielce 84;
17.05 — „Reksio” — „Reksio remontuje” — film animowany;
17.20 — DT — Wiadomości;
17.30 — „Dwadzieścia lat minęło” — „Przed maturą”;
18.30 — „Kram”;
19.00 — Dobranoc;
19.10 — „Klinika zdrowego człowieka”;
19.30 — Dziennik;
20.00 — Publicystyka;
20.15 — „Powinowactwo” — film TP;
21.05 — Program publ. — „Portrety” — „Profesor Michałowski”;
21.40 — DT — Komentarze;
22.00 — „Skandal z Zapolską”;
23.00 — DT — Wiadomości;

PROGRAM II

18.00 — „W obronie własnej”;
18.30 — Teleskop;
19.00 — Teleturniej 33;
19.20 — Przeboje „Dwójki”;
19.30 — Dziennik;
20.00 — „Gorąca linia”;
20.15 — „Salon muzyczny” — festiwal w Łusławicach;
21.15 — DT — Wydarzenia — telefon „Dwójki”;
21.30 — „Utrwalić ślad”;
22.00 — Literatura i ekran — „Dobry wojak Szwajk” (1).
23.40 — DT — Wiadomości;

Środa 10 X

PROGRAM I

6.00 — TTR — Historia, sem. 3;
6.30 — TTR — Matematyka, sem. 3;
8.10 — Fizyka, kl. 6;
9.00 — Muzyka, kl. 2;
9.35 — Film dla 2 zmiany „Meskie sprawy” — film prod. radz.;
10.50 — DT — Wiadomości;
11.00 — Język polski, kl. 3 lic.;
11.55 — Wiedza obywatelska, kl. 8;
12.30 — Czas reformy;
13.30 — TTR — Mechanizacja rolnictwa, sem. 1;
14.00 — TTR — Hodowla zwierząt, sem. 1;
14.30 — Muzyka, kl. 2;
15.40 — NURT;
16.15 — Losowanie Express Lotka i Małego Lotka;
16.25 — DT — Wiadomości;
16.30 — Dla młodych widzów: „Krag”;
16.55 — Dla dzieci: „Tik-Tak”;
17.20 — DT — Wiadomości;
17.30 — XVIII Festiwal Piosenki Żołnierskiej — Kolbrzeg 84;
18.25 — „Dokąd zmierzamy?” pr. publ.;
19.00 — Dobranoc;
19.10 — „Piłkarska kadra czeka”;

19.30 — Dziennik;
20.00 — Publicystyka;
20.16 — „Julia Wreńska” — film bułgarsko-radziecki;
22.25 — DT — Komentarze;
22.50 — „Seans filmowy”;
23.20 — DT — Wiadomości;

PROGRAM II

18.00 — „Filmowy świat etnografii” (3) — „Zapomniane melodie”;
18.30 — Teleskop;
19.00 — IV Międzynarodowy Studencki Festiwal Folklorystyczny;
19.20 — Przeboje „Dwójki”;
19.30 — Dziennik;
20.00 — „Za kierownicą”;
20.15 — „Tam, gdzie pieprz rośnie” (20) — „W środku Ameryki”;
21.05 — „Osiedle Młodych”;
21.15 — DT — Wydarzenia, telefon „Dwójki”;
21.30 — „Bliżej prawa” — „Najem lokalu z tytułu opieki”;
22.00 — Ludzie i ich pasje;
22.25 — Kino autorskie „Myślenie i serce” (1) — film prod. radz.;
23.35 — DT — Wiadomości.

Czwartek 11 X

PROGRAM I

6.00 — TTR — Mechanizacja rolnictwa, sem. 1;
6.30 — TTR — Hodowla zwierząt, sem. 1;
8.10 — Geografia, kl. 8;
9.00 — Praca — technika kl. 3;
10.00 — DT — Wiadomości;
11.00 — Praca — technika, kl. 4;
11.55 — Język polski, kl. 7;
12.50 — Praca — technika, kl. 3;
13.30 — TTR — Uprawa roślin, sem. 3;
14.00 — TTR — Mechanizacja rolnictwa, sem. 3;
16.25 — DT — Wiadomości;
16.30 — „O mnie, o tobie, o nas”;
17.20 — DT — Wiadomości;
17.30 — „Interstudio”;
17.55 — „Prosty rachunek”;
18.05 — „Do zwycięstwa” — „Narodziny dywizji”;
18.30 — „Sonda”;
19.00 — Dobranoc;
19.30 — Dziennik;
20.00 — Publicystyka;
20.15 — Teatr sensacji — Boileau Narcejac „Okno na morze”;
21.25 — „Od melodii do melodii”;
21.40 — DT — Komentarze;
22.05 — Sopot 84 — recital Haliny Frąckowiak;
22.25 — „Świat z bliska” — Indochiny;
23.00 — DT — Wiadomości.

PROGRAM II

18.00 — „Krajoznawstwo kultury”;
18.30 — Teleskop;
19.00 — Teleturniej morski;
19.30 — Dziennik;
20.00 — „Gorąca linia”;
20.15 — Teatr muzyczny na

świecie „Dalibor” (1) prod. TV CSRS;
21.15 — DT — Wydarzenia, telefon „Dwójki”;
21.30 — Program publ.;
22.00 — „Obrońca Sokratesa” — „Filozof kontra polityk”;
22.45 — DT — Wiadomości;

Piątek 12 X

PROGRAM I

6.00 — TTR — Uprawa roślin, sem. 3;
6.30 — TTR — Mechanizacja rolnictwa, sem. 3;
8.10 — Przystosowanie obronne;
9.30 — Film dla 2 zmiany „Odwieczny zew” (6) — film TV ZSRR;
10.50 — DT — Wiadomości;
11.00 — „Domowe przedszkole”;
11.50 — Uroczysta odprawa wart przed Grobem Nieznanego Żołnierza w Warszawie z okazji 41 rocznicy Ludowego Wojska Polskiego;
13.30 — TTR — Biologia, sem. 1;
14.00 — TTR — Chemia, sem. 1;
15.30 — „W szkole i w domu”;

15.50 — NURT;
16.25 — DT — Wiadomości;
16.30 — „Tylko dla orłąt”;
16.55 — „Piątek z Pankracym”;
17.20 — DT — Wiadomości;
17.30 — „Dwadzieścia lat minęło” — „Honor dziecka”;
18.30 — „Tele — gol”;
19.00 — Dobranoc;
19.10 — Program publ.;
19.30 — Dziennik;
20.00 — „Monitor rządowy”;
20.30 — „Odwieczny zew” (6) — „Powrót” film TV ZSRR;
21.50 — DT — Komentarze;
22.20 — „Zawsze po 21-szej”;
23.00 — „Telewizyjny music-hall”;
23.50 — DT — Wiadomości;

PROGRAM II

17.30 — „Oferty nauki” — „Czy tylko topnik?”;
18.00 — „Spróbuj sam”;
18.30 — Teleskop;
19.00 — „Obyczaje codzienne”;
19.20 — Przeboje „Dwójki”;
19.30 — Dziennik;
20.00 — Program publicystyczny;
20.30 — Złote płyty zespołu „2+1” (2);
21.15 — DT — Wydarzenia, telefon „Dwójki”;
21.30 — „Galerie świata” — „Muzeum Rosyjskie w Leningradzie” (6);
21.55 — „Opowieści o miłości” — „Mechanika szczęścia” — film prod. radz.;
23.25 — „Rozmowy intymne” — „Skąd się biorą dzieci” (2);
23.55 — DT — Wiadomości; (o—jz)

Za zmiany w programie — redakcja nie odpowiada.

ENIGMAT nr 27

Redaguje
WŁADYSŁAW FIRLIK

a	b	c
d		
e		

KRZYŻÓWKA LICZBOWA. Zasada jej rozwiązywania podobna jest do stosowanych w krzyżówkach słownych, czyli jedną cyfrę wpisujemy w jedną kratkę.

Poziomo: a) połowa liczby „a” pionowo napisana wspak, d) liczba dzieląca się bez reszły przez 10 i 17, e) różnica między największą i najmniejszą liczbą trzycyfrową.

Pionowo: a) liczba, którą — jeśli by była o 400 większa — zapisalibyśmy jednakowymi cyframi; b) liczba, której trzecia cyfra równa się sumie dwóch pierwszych cyfr, c) liczba nieparzysta.

medalion
warkocze
fonogram
drobnica
zbrodnia
cieśnina

ANAGRAMY. W każdym z podanych sześciu wyrazów należy poprzestawiać litery w taki sposób, aby drogą anagramowania otrzymać 6 nowych wyrazów 8-literowych. Wyrazy te muszą powstać dokładnie z tych samych liter, które zawiera obecnie dany wyraz.

7	8
122	94
5	
97	05

BRAKUJĄCA LICZBA. Liczby zamieszczone we wszystkich czterech przykładach zostały zgrupowane w takim właśnie porządku nieprzypad-

kowo, lecz zgodnie z pewną zasadą, do ujawnienia której wiedzy droga poprzez analizę liczb w dwóch górnych i lewej dolnej figurze. Jeśli uda się Wam wykryć regułę rządzącą tymi układami, wówczas nie będziecie mieć najmniejszego kłopotu z uzupełnieniem wolnego pola w czwartej figurze.

Na rozwiązania przesłane wyłącznie na kartach pocztowych czekamy do piątku, 12 października. Wśród osób, które nadesłały przynajmniej jedno prawidłowe rozwiązanie rozlosujemy trzy książki. Nasz adres: „Głos Wielkopolski”, skrytka pocztowa 1074, 60-959 Poznań.

8			
1	3	4	12
5	8	7	
3	6	9	2
			7

ROZWIĄZANIE ENIGMATU NR 26

Plus lub minus: w pustą kratkę należało wpisać siódmkę. Figura magiczna: prawidłowe rozwiązanie na rysunku. I co dalej? figura nr 4.

W wyniku losowania nagrody w postaci książki otrzymują: Jarosław Małczyński — Poznań, Hanna Przybylska — Poznań, Justyna Bączek — Poznań. Nagrody wysyłają pocztą Wielkopolska Księgarnia Wysyłkowa.